

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kapcsok.

Budapest, november 11.

(K.) A többség válaszfelirati javaslata parafrázisa a trónbeszédnek. Parafrázist írni arról, ami maga is parafrázis: ezt a munkát elengedhetjük magunknak. A kritikai glosszák sem valók hozzánk, akik a trónbeszédben fölajánlott s a felirati javaslatban elvállalt munkaprogramot egész terjedelmében üdvösnek és jónak valljuk. A kritikai glosszákat ugyanis meghozza a felirati vita, melyre az ellenzék erősen készülődik. Egy kis kardcsörtetés már ma is hangzott, mikor a felirati javaslat a parlamentben felolvasásra került. Elengedhetjük tehát magunknak a kritikát is. Viszont a védelem legalább is korai volna, mert eddig a felirati javaslatot senki sem támadta, nem is támadhatta.

Parafrázis, kritika vagy védelem helyett azt a vonást akarjuk kiragadni a többség felirati javaslatából, amely legegényibb és legmarkánsabb. Azt az erőlyes hangot értjük, melylyel a felirat Németország gazdasági fejnyegetésére válaszol. A felirati javaslat, bár kötelesség szerint kiveti még reményességének horgonyát az uralkodók személyes barátságában s a népek érzelmeiben is gyökerező szövetségi viszonyra, mint amely talán mégis enyhíteni fogja a kereskedelmi politikában jelentkező ellentéteket: de erőlyesen hangsúlyozza, hogy végső esetben olyan fegyverekhez fogunk nyulni, melyeket elméletben ugyan nem helyeslünk, amelyeknek megragadására azonban minket az önvédelem kényszerít. Akármilyen mélyen gyökeredzik tehát a magyarság érzelmeiben a politikai szövetség jelentősége, prédaul azért Németország gazdasági szomszúságának oda nem dobja magát s a jussát nem hagyja. Ez az erőlyes tónus a legegényibb, a legmarkánsabb s talán a legaktuálisabb az egész felirati javaslatban.

Miért legaktuálisabb? Mert újabban valamely áramlat mutatkozik, mely a Németországgal való politikai szövetséget a magyarság érzelmeiben szeretné kiközösíteni. Az áramlat zsilipjét Ugron Gábor nyitotta meg, de az a zsilip hamarosan visszacsapódott: az egész nemzeti érzelmei fojtották vissza az áramlatot. Most aztán kerülő uton, érzelmesen kistafirozva, a nép izlése szerint való formákban, hogy úgy mondjuk: atilásan jelentkeznek a politikai színpadon ugyanaz a kísértő. Azt meséli, hogy Oroszország nem vett patentet arra a találmányára, hogy a hivatalos kormánypolitika mellett érvényesülést kereshet (még pedig a kormány titkos támogatásával) egy másik politika is, mely népszerűbb, grandiózusabb és természetesen veszedelmesebb. Azt meséli, hogy valamint a hivatalos orosz politika mellett kellő protekcióval rakhatta le aknáit világszerte a szlavofil politika, úgy most Németországban is dolgozik a hivatalos politika mellett, inkább még árnyékában, egy pángermán politika, melynek szálai elnyulnak Erdélybe s a déli Magyarországra is, egyébként pedig a szálakat maga a német császár tartaná kezében. Egy kétarcú és ezerkezű Vilmosról szól a mese. Az egyik arcával a szövetségeseit s a békességet nézi, a másikkal a titkos hadait dirigálja, nézi a szövetségesei ellen is; a két kezével belefogózkodik szövetséges társaiba, hogy erős kordont vonjon nyájá köré, ha farkasok kerülgetnének, a többi kilencszázkilencvennyolc kezével pedig csupa olyan szálát fog, amelyiknek a végén egy idegenbe tévedt német lóg. Azokat ő hát mögött, titokban és alattomosan mind ki akarja szedni az idegen nyájából. És aztán jaj mindenkinek, aki nem német! Így rémit a mese. S akármilyen kétségtelen, hogy így Tatar Péter csinál meséket, de az is kétségtelen, hogy a nép szemében kevés klasszikus vetekedhetik Tatar Péter ural hatásban és népszerűségben. A rémes

mesék tehát éppen ott válhatnak veszedelmessé, ahol a béke szeretete meggyökerezette a hármasszövetséget: a nép szívében.

Magyarországon, akinek szeme van, mindenki látja, hogy a német nép csak úgy sovíniszta és ábrándozó, mint kisebb vagy nagyobb mértékben minden valamire való nemzet. Látja azt is, hogy ez a sovínizmus nagystilű és hihetetlenül nagy célú egyesületek alakításában keres kielégítést. De azt is látja, hogy Németországban is, mint másutt, a józanul gondolkodó politikusok olyan irányban iparkodnak kihasználni a nép ideális sovínizmusát, hogy az országnak haszna is legyen belőle. A nép ábrándozik, de a vezetői gondolkodnak. S ma már nincs olyan uralkodó, kormány és politikus, aki céltalan hódításokon törné a fejét. Egy piacot érdemes hódítani, egy szűz földet is érdemes hódítani, egy új és szükséges utat is érdemes hódítani, de egyebet alig. Veszedelmes szövetségságot pedig, aminőre Németország szert tenne, ha a sovíniszta rajongók után indulna, sehogysem érdemes hódítani. A német császár tehát számon veszi, hogy az ő németjei közül néhány percent a különböző sovíniszta egyesületekben miről álmodozik, de nem hagyja magát tőlük vezetni, hanem ő vezeti őket sohasem titkolt nagy céljai felé. De azt majd én mondom meg, hol lesz leghasznosabb hódítani! S hogy ebben az irányban szabadon dolgozhassék s nagy szándékaiiban véletlenül meg ne zavarhassák: azért ragaszkodik ő is a politikai szövetséghez, csak úgy, mint szövetséges társai. Hogy azok a híres német sovíniszta egyesületek mit innak a zászlójukra: mi is látjuk, a német császár is látja. Ők maguk se titkolják. De más az, amit azok az egyesületek óhajtanának és más

T Á R C A.

Utravaló.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thury Zoltán.

Valami remeg bennem. Lesem, mint az orvos, hogy a szívem-e, vagy az idegeim vibrálnak, mint ahogy a hangszer gyomrában nem hallgatnak el egyszerre a hurok, ha valaki durván közéjük csapott. Az eszem azonban nem sokáig bírja ki a munkát, megbénítja a rettenetes aggodalom. Valamitől félek, olyan valamitől, a mi elé nem tarthatom oda a karom pajzsának, a minek a fegyvere az enyimmél sokkal tökéletesebb, a mitől én csak féltetek. Ha az ablakon át azt látjátok édes kicsi legénykéim meg kicsi leánykáim, hogy tévőváza állók meg az ajtó előtt, nem merek benyitni, hát olyankor a ti apátok fél. Valami nagy bajtól, ami minden oldalról jöhet, amit föl nem tartóztat-hat az egy emberre kiosztott csöpp erő. Kering fölöttem, mint a nagy mindenséghez mérve velem éppen egyforma kis mezei állat fölött a kánya s ha nem csapott le, hát az szépsély tőle. Rám ijesz, aztán elmosolyodik s tovább megy, hogy ezuttal mást ragadjon torkon. Vagy levelei jönnek, amiket az ember néz, néz, megforgat jobbra, balra és nem mer kinyitni. Olyantormák, mint a többi, de valami rémítő lehet bennük. Hir messziről, amit azért irtak, hogy összetörjenek vele. — Vagy az utcán megfog és megráz a megevezhetetlen, egyszerűen csak a szimptomák-kal magyarázható iszonyu rémület és rohanok haza. Már nem is kívánok egyebet, csak hogy még egyszer lássam azokat, akiket sze-

rettek s aztán nem tudom elhinni, hogy csakugyan ti vagytok azok a lurkók, akik felbiggyeszkedtek az asztal tetején, a láda tetején, minden összehordható holmi tetején valami számolyra s nem értitek azt, ami lassan, lassan csillapodik le bennem, a kínos, névvel nem nevezhető, rettenetes sejtelmek nyüege alatt fetregő vad rémületet. Megijeszt az úr. A lehetetlen távolságok, a beláthatatlan méretek, a mikkel szemben semmivel se vagyok több, mint az a bogár, amelynek a ti topánkátok is végzet. Az a kérdés, hogy az utatokba akad-e, az a kérdés, hogy mellette szaladtok-e el a labda után, vagy keresztülgázolva rajta. Megrémit a semmiségem, ami sehase bántott, mig ti nem letetek az enyimek. Amig a magam semmije voltam. Egy fej, egy szív, aminek voltaképpen mindegy, hogy a nagy mindenség életében hány percet számlál. Nem tényező, nem fontos, hogy mikor roskad össze.

De sokan vagyunk már. Ezeket a vállakat önkénytelen, a magam szabad akaratából a ti szolgálattokba adtam. Nem csak úgy, ahogy ti örültök annak, hogy egyszerre ketten is föltelepedtek rá s aztán: — gyi te lovam, ugorj egyet ceu, — hanem hordozlak benneteket, a nap huszonnegy órájában éppen huszonnegy óra hosszúságig. Ha alusztok, akkor is, és akkor is, amikor a ti édes, drága kis karotok átólel és elragad magával a gyermekesök esendes, nyugodalmas békességébe. Hogy ezek a vállak belezsibbadnak néha a teherhordásba, hogy az agyam nem képes arra, hogy szilárd nyugalommal haladjon azon a csapáson, ami számomra kijelöltetett s hogy a szívem verése el-meg eláll néha s kimondhatatlan aggodalomban várom a pillanatot, amiben agyontapos valami rettenetes

hatalomnak a eszmasarka, az nem a magam baja, hanem a mindnyájunké. Ha az idegeimet összetépek a viharok, a mindnyájunk idegzeze szakad. Az enyém, a tietek. Nem engem szolgál, hanem azt a kis szociális közösséget, ami a család és amiben ez idő szerint még én vagyok mindennek a támasza. Ha valami irigy eső támad és kimossa alólam a talajt, mind összedülünk. Iszonyu felelősség. Tudni azt, hogyha köhögök, mind köhögünk. Hogy az egészségem és a betegségem: a mienk. Megíjed az ember — és félve nyul a kilíneshz s szorongva forgatja a levelet, amit közönyösen ad kézhez a postás — és amibe valami kalapácsütés van bezárva, hogy tán megszédülök tőle — s mig meg nem pihenek, újra haszontalan vagyok annak a négy kis életnek a simítgatásában, nyesegetésében, formálgatásában, ami a tietek, kicsi legényeim, kicsi lányaim.

Fiuk, szeretném, ha megtakarékoskodnám nektek ezeket a kegyetlen percek. A lányokat nem féltsem annyira. A nő élete egyforma körülmények között is harmonikusabb, mint a férfié. A háznak annyi apró gondja van, hogy akik ezekkel bajoskodik, nem jut hozzá ahhoz, hogy kipillantson az élet gondjai közé. A nő szempontjai mindenben kezdetlegesebbek, mint a férfié. Az az asszony, aki egy kis nadrág megiszkabálásán spekulál vagy az apró téli szoknyáscákát rendezői be a szekrényébe, nem ér rá arra, hogy kinző, nagy problémákon töprengjen. A kis gond az asszony erőssége. Abba húzódik be a napról-napra való élés konyhareceptjai közé — és aztán: tombolj világ. Akit fölkapar, megöklöz, falhoz vág a lé. fölöttünk áll, nekünk meg se közelíthető mindenhatósága, az a férfi. Fiuk, tieteket szeretnék

az, amire a császár az ő lelkesedését felhasználja. Amit az egyesületek akarnak, arra futyulunk. A császár mást akar és mást kell akarnia, mert ő nem kergethet álmodokat, ha azt akarja, hogy nyugodtan alhassék. Azért hát Magyarországon eddig sem volt, ezentul sem lesz féltelmes a sovíniszta német egyesületek fantasztikus ábrándja.

Azt azonban el kell ismernünk, hogy az e fajta ügyesen komponált rémcsés kikézdhetik idővel a hármasszövetség gyökereit a magyar nép szívében. Mert ha igaz is, hogy a politikai szövetség nem involválja föltétlenül a gazdasági jó viszonyt, de ez csak elmélet és azt mégis csak nehéz a néppel elhitetni, hogy aki megélhetésében szorongatja, az neki jó barátja volna. A barátság méltányos is — de hagyjain a méltányosság! Legalább igazságos legyen velünk szemben az, akivel barátságban vagyunk. Ha nem méltányos s még csak nem is igazságos: akkor viheti az ördög az ilyen barátságot. Elvégre, ha valaki azért szorongatja a kezem, hogy könnyebben férjen a zsebemhez: ezt az állapotot én az elmélet kedvéért barátságnak nem fogom nevezni. Már pedig, ha az eddig erős kapcsolokba ügyesen kolportált rémcsések beleviszik a rozsdát s azonfelül a gazdasági háboru hátrányait nyögő nép egyszer haragosan találja kidülleszteni a mellét, akkor a kikézdett kapcsolok elszakadnak: mondhat az elmélet akármit. Az elmélet talán akkor is sértetlen marad, de a kapcsolok nem. S azért a politikai szövetség érdekében nagyon is helyén van, hogy a választfelirat legaktuálisabb része egyuttal a legerélyesebb is...

ORSZAGGYÜLÉS.

Budapest, november 11.

Rövid ülést tartott ma a képviselőház, hogy átvegye a felirati bizottságtól a választfelirati javaslatot, amelynek vitája esütörtökön fog megindulni. Napirend előtt az elnök bemutatja a végleg igazolt képviselők névsorát. A esütörtöki ülésen fogja a Ház megválasztani a bíráló-bizottságokat, az elnök pedig november 27-én fogja kijelölni azt a nyolcvan képviselőt, akikből az összeférhetlenségi ítélő-bizottságok fognak megalkulni.

A képviselőház ülése október 11-ikén.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Pász Sándor igazságügyminiszter, Csék Ervin horvát miniszter.

elszámolni, úgy, hogy ne félközbessék hozzájuk a sok olyan nagy kérdés, ami az ember számára megfelfejthetetlen, mert az ember felett alakul ki és a mi arravaló, hogy vitustáncot jár, ha behelyezkedik a koponyádba. Hogy rémálmen, bimbán bámulj bele a világba, ha teleletra vágyol, abba a világba, ami bizonyosságot semmit se ad, csak sejtést. S aminek a fekete fellegétől vagy a derűtől függ az, hogy fekete-e az én lelkemben a reflex, vagy derűs.

Hát minek láncos kutyamódra szolgálni egy élet végésvégéig olyan hangulatokat, olyan benyomásokat, amelyeknek nem bennem, az én állítólagos emberi méltóságomban van a gyökere, hanem az alárendeltségemben. Miért kapkodom el én jobbra, balra a fejemet olyan villámcsapás elől, amelyet az enyimmel nagyobb hatalom irányít. Mit ér a védekezés, mit segít rajtam és a velem egy egésze alakult kis népség sorsán a lúz, amiben remegek... Mit ér a szavam, ha tudomásul se lehet venni, mert a nagy mindenségben nem egyéb az, mint gyerekpusztagás. Minek félek, hogy ha hős is lehetek ugyanazzal az erővel. Miért sandítok félre, hogyha szembe is nézhetek a világgal és a sorsom minden eshetőségeivel s mikor azok az eshetőségek az én pillantásomra való tekintet nélkül egyformán elkövetkeznek. Miért akarok kiparizolni olyan vágást, aminek az irányát nem látom... Minek töpregek hiábavalóságokon, amikben a megoldáshoz semmi közöm...

A paraszt a böles. Szántani kell egyik barázdát a másik mellé, végétől-végbe. Elindulni a kocsival és végigaludni az utat a zsákok tejején. Ha az a bizonyos végzet, amitől én remegek, úgy akarja, hogy meg kell halni vagy nyomorékká kell tőnni a esontokat az árok fenekén, kár megzavarni miatta az egészséges, nyu-

Elnök: Bemutaja Andró Gyula, Bents László, Daróczy Aladár, Hammersberg László, Seemayer János képviselők leveleit, amelyekben bejelentik, hogy összeférhetlenségi helyzetüket megszüntették.

Bemutaja a kérvénnyel. panaszszal megtámadott képviselők jegyzékét, továbbá a képviselők névsorát, akiket a ház a választások óta eltelt 30 napi határidő lejártával már most véglegesen igazol.

(Visszaautasított kérvény.)

Ezzel kapcsolatosan bemutatja a m. kir. Kuria átiratát, amelyvel átteszi a Chernel György országgyűlési képviselő választása ellen beadott kérvényt és az erre hozott visszaautasító végzést.

A Házszabályok 114. §-a alapján, ha a Kuria a kérvényt elutasította, végleg visszaautasította, vagy eljárását megszüntette, a bíráló-bizottság amennyiben a választás ellen panasz van beadva, eljárását megindítja, illetőleg folytatja. Ha az illető választás ellen panasz benyújtva nincsen, — tehát ennek a mandátumnak sincs — vagy kifogás a házszabályok 13. vagy 15. §-a alapján nem tetették, a képviselő a végleg igazolt képviselők jegyzékébe beiktatandó. A most felolvasott házszabálynak szövegszerű értelmét követve tehát Chernel György ur megbízó levélét a kifogástalanok, illetőleg őt magát a végleg igazolt képviselők közé kellene sorolni. Azonban a házszabályoknak ilyen értelmezése szerinte nem lehetséges, mert az 1890. XV. törvények 11. szakaszának rendelkezésebe ütközik. Ez a §. ugyanis azt mondja: „azokban az esetekben, midőn a 3. §. alapján a Kuria előtt kérvénnyel megtámadott választások tárgyában folyó eljárás során a Kuria a kérvényt alaki kellek hiánya miatt végleg visszaautasította” — ez a jelenlegi eset (Ugy van!) — vagy a kérvényező a kérvényt visszavonták, vagy a Kuria az eljárást a feleknek meg nem jelenése miatt megszüntette, a képviselőháza a választást a 3. §-ban felsorolt okokból, kivéve a 3. §. első pontjában foglalt okot, eljárás tárgyává nem teheti; a Kuria határozatainak kifüggesztésétől számított 15 nap alatt azonban 10 jogosult választó, a 24—27. §-ok szabályainak megtartása mellett a korábbi kérvényben megjelölt érvénytelenségi ok alapján kérheti a választás érvénytelenítését.” (Helyeslés balföld.)

A törvény alapján tehát fennörög még 10 választó számára annak lehetősége, hogy a Kuria-nál a választás érvénytelenítést kérhetik.

Ennek folytán nem lehet a házszabályok 114. §-át akképp értelmezni, hogy az a végleges visszaautasítás, amelyről a házszabályok ezen szakasza szól, a jelenlegi esetre vonatkoznék. A házszabályok 114. §-ában ez a kifejezés: „végleges visszaautasítás” csak olyan helyzetet jelenthet, melyben további lépéseknek helye egyáltalában nincs; (Helyeslés.) mert a házszabályt úgy kell értelmezni, hogy az a törvényvel összeelkülönböztetésben ne álljon. (Helyeslés.)

Ennek folytán Chernel György képviselő urat ma még nem sorolhatjuk a végleg igazolt képviselők közé, hanem fenn kell tartanunk egy újabb kérvény benyújtására azt a 15 napi határidőt, amelyet az 1890. XV. t.-c. 11. §-ának utolsóelőtti bekezdése jennart. (Helyeslés.)

Méltózatnak tudomásul venni ezt a kijelentést? (Igen!) E szerint tehát Chernel György képviselő ur nem fog a végleg igazolt képviselőknek névsorába felvétenni, hanem a 15 napi határidő az ő képviselői megbízólevele megtámadása tekintetében nyitva marad.

(Az összeférhetlenségi zsűri.)

Elnök: Van az elnöknek egy kötelessége, mely az összeférhetlenségi törvény rendelkezéseivel függ össze. E szerint az igazolt képviselők közül 80 kép-

viselő jelölendő ki, akikből az összeférhetlenségi ítélő-bizottságok lesznek megalakítva. Ez a kijelölés a házszabályok szerint minden ülészsak elején történik. A határnap nincsen megjelölve.

En tehát, tekintettel a kifogásolt megbízólevelek nagy számára, arra kérem a t. Házat, méltóztatással abba beleegyezni, hogy ezt az előterjesztést a Háznak november 27-iki ülésén, vagy ha akkor ülés nem volna, az ezen napot követő legközelebbi ülésen tesselem meg, hogy legalább a pótválasztások alkalmával megválasztott és talán csak formai kifogás alá eső megbízó-levelekkel bíró képviselőket is, akiknek az ügye valószínűleg már akkor elintéztetett, tekintetbe vehessm az összeállításnál. (Helyeslés.) Méltóztatik a t. Ház ebbe beleegyezni. (Helyeslés.)

(Előterjesztések.)

Elnök: Bemutaja Hieronymi Károly képviselő levelet, amelyben az általános képviselőválasztások alkalmával két választókerületben nyert megbízó-levél köztül a Trenosén vármegyei csaszairól mond le.

Bemutaja Bars és Pozsony vármegye és Zombor szab. kir. város közönségének feliratát az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítása iránt, Bars, Nyitra, Zólyom vármegye és Zombor szab. kir. város feliratát a kivándorlás meggátálása tárgyában.

(A felirati bizottság előterjesztése.)

Falk Miksa előadó: T. képviselőház! A felirati bizottság nevében (Halljuk! Halljuk!) van szerencsem annak felirati javaslatát benyújtani, arra kérve a t. Házat, hogy méltóztatással azt kinyomatni és annak idején napirendre kitűzni. (Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Méltóztatnak a felolvasást kívánni? (Halljuk! Halljuk!)

Madarász József: A jegyző olvassa!

Falk Miksa előadó: Kérem, felolvasom! (Halljuk! Halljuk! Olvassa a felirati javaslatot.) (Szünni nem akaró és meg-megújuló éljenzés a jobboldalon. Zajos ellenmondások a szélsőbaloldalon: Ez talpnyalás!)

Pichter Győző: Falk Miksa megünnepelte a Ház előtt az 50 éves jubileumát. (Zajos ellenmondások a jobboldalon: Elnök csenget.)

Elnök: Kérem a képviselőket, méltóztatassanak ilyen közbeszólásoktól tartózkodni, különben a házszabályok 255. §-a alapján kénytelen lesznek őket névszerint is rendreutasítani. (Egy nagy a szélsőbaloldalon: De korán kezd!)

Az imént felolvasott felirati javaslat kinyomtatása iránt a Ház utólagos jóváhagyásának reményében már intézkedtem, azt ki is osztattam. (Helyeslés.) Most méltóztatassanak akik napirendre tűzése iránt intézkedni és megengedni, hogy arra nézve a Háznak javaslatot tegyek. (Halljuk! Halljuk!)

A esütörtök délelőtt 10 órakor tartandó ülés első tárgya lesz a házszabályok rendelkezése szerint a bíráló-bizottságok megválasztása, második tárgya pedig a most felolvasott felirati javaslatnak tárgyalása. (Általános helyeslés.)

Az ülés végződik délelőtt 11 óra 38 perckor.

BELFÖLD.

A miniszterelnök Bécsben. Széll Kálmán miniszterelnök ma délben Bécsbe utazott. Utazása, mint biztos forrásból értesülünk, az autonóm vámtarifa ügyével kapcsolatos. Az autonóm vámtarifa tervezetének döntő tárgyalása ugyanis küszöbön

godalmas álmod. Amit ő akar, az elkövetkezik s megakadályozni nem tudja semmiféle éberség. A nembinomságnak, a szellem eltempulásának van igaza, a eselődelfogásnak, amelyben behajtja az ember a fejét a járomba, mint a tujak, és nem néz se jobbra, se balra, hogy vajjon melyik oldalról jön a taglóval a mézáróslégény. Ha akar jönni, hát jön.

Hanem ez egy kicsit baromhoz illendő álláspont. Nem sokra tartom az embert egy általában. Magamat se s mást se, aki velem közös a gyöngeségekben s éppen csak kevésbé őszinte, mint én. Ebben az egész írásban az a panasz, hogy milyen nagyban gyámoltalanok vagyunk. Anyira azonban még se szabad leháshalni a földre az embernek, mint ahogy elterpeszkedik a rögön a leveli béka. Akad fegyver, amivel ha nem is küzdhet a számára elérhetetlen végzetel szemben, de legalább megnyugtathatja önmagát. Az én lázam, az én szegény remegésem, az én összetépté idegeim nem örököljétek, édes fiaeskaim. Ezek az emoiók mind fölleszűnnek és hiabavalók. Tudom, de már nem tudok segíteni magamon.

Ugy indultam, hogy ide is, oda is kitértem. Az egyenes utról el jobbra, el balra s minden kitéréssel veszítettem az energiámból. Nem épít meg bennem az egyenes ut logikája. Csapongtam s minden esalódás magával vitt belőlem egy kis erőt. Már alig maradt valami. Pedig fiatal vagyok, olyan fiatal, hogy irigyelnek a vénak, akiknek a nyugodtalmas, esendes, komoly agaságát viszont én irigylem. Az ember növeséhez mester kell, édes kicsi fiaim, aki formát adjon az életének. A tartalom még egymagában nem elég. Az kinecskel megrakott kocsis, amiről erre, arra, mindenfelé leszotyog az arany, a gyöngy... Mester kell, aki kitépje, vagy letápossa előtte a galyat, míg maga nem bir az akadályok-

kal s hidakat építsen olyan szakadékok felett, amiket a még gyöngye láb átugrani nem tud. Mester, értelmes, tisztá, józan fej, amely a fejlődő egyéniségre hatoljon bele úgy, mintha benne laknék és erős kézzel irányítsa az útjában. Simuljon hozzá a hajlandóságaihoz, engedje menni a maga útján, de aztán csak azon az egy uton. Osvény nincs, csak országút, irány nincs se jobbra, se balra, csak előre. Az egyéniséget kell megépíteni. Azt, ami magától ki nem alakul. Aminek az alapja nem a talentumban van, hanem az irányban. A szilárdaságot, a nyugalmat kell beleadni a fejlődő, tipegő, bátoratlan kis lélekbe és messze, valahol messze megmutatni neki a lángot, a mihez úgy lehet eljutni a legkönnyebben, ha szaporán halad és ha ki nem tér az utból. Az egyik ponttól a másik pontig meghuzott egyenes vonal a legrövidebb a két pont között. Ezt megmagyarázza egy cirkalom is, mennyivel inkább megvilágosítja hát a logika. Ha így indultok el, gyerekek, nem támadja meg majd a lelketeket az én kínlódomos.

A mikor én élni kezdtem, már nem volt apám.

Ti talán szerencsésebbek lesztek. Talán csak tréfál velem az a zsongás, ami körülöttem nyugtalankodik és megrontja az életem. Talán semmi okom sincs arra, hogy féljek, csak félek, mert gyámoltalan vagyok. Akkor aztán megpróbálom nektek adni azt, ami belőlem hiányzik. Az egészséget és mindent, ami vele összefügg, a határozott lépést, a biztos tekintetet, a nyugodt megmondolást és a határt, amin túl nem szabad menni az embernek, mert hát: ember. Ti nem fogtok fájni forró nyáron és lázban elégni télen, amikor pedig az ember frissen hullott hóval esilapítja le a homlokán a tűzet.

áll. A tervezet első olvasását a két kormány megbízott szakközegei nemrég befejezték és legközelebb hozzálátanak a második olvasáshoz, amelyen a döntő megállapodásoknak kell megtörténniük. Ennek az előkészítése végeztet fog tárgyalni *Szell Kálmán* Koerberrel. Föltehető, hogy az első olvasásban egyes hézagok maradtak; ezeknek a hézagoknak a betöltése, az elintézetlenül maradt ellentétek kiegyenlítése lesz a feladata annak a tanácskozásnak, amelyet *Szell Kálmán* Koerber osztrák miniszterelnökkel folytatni fog. A miniszterelnök szerdán este, vagy csütörtökön reggel érkezik vissza Budapestre, hogy jelen legyen a képviselőházban aznap megkezdődő felirati vitánál és a szabadalvópártiak csütörtök esti lakomáján.

Püspökök eskütje. Bécsből jelentik: A szombathelyi, győri és székesfehérvári új püspökök ma délelőtt mentek le az esküt ő felsége kezébe. Az eskütételnek *gróf Széchenyi Gyula* és *Wlassics Gyula* miniszterek működtek közre. Az eskütétel után az új püspökök és az új titkos tanácsosok kihallgatáson voltak a királynál.

Gróf Apponyi, a törvény és a házszabály. Erdekes kontroverziára adott ma alkalmat *gróf Apponyi Albertnek* egy előző előterjesztés, amely a *Chernel György körmeneti* mandátuma ellen beadott petícióval kapcsolatos. Ezt a kérvényt a Kuria visszautasította azért is, mert elkészt, és azért is, mert alaki hiányai vannak, s azután a törvény rendelkezése szerint áttette a képviselőházhhoz. A házszabályok 114. §-a alapján a kérvény végleges elutasítása esetén, ha a választás ellen panaszt nem adtak be, az illető képviselőt végleg igazoltnak kell kijelenteni. Az elnök azonban a mai ülésen, a Kuria végzésének felolvasása után kijelentette, hogy, ámbár a házszabályok 114. §-ának szó szerinti való értelme alapján *Chernel Györgyöt* a végleg igazolt képviselők közé kellene sorolni, ezt mégsem lehet megtenni, mert a házszabályoknak ilyen értelmezése a kuriai bíráskodásról szóló törvénybe ütköznék. Ennek a törvénynek a 11. §-a ugyanis így szól:

Azokban az esetekben, midőn a 8. § alapján a Kuria előtt kérvénnyel megtámadott választások tárgyában folyó eljárás során a Kuria a kérvény alaki kellek hiánya miatt végleg visszautasította, vagy a kérvényezőket a kérvényt visszavonták, vagy a Kuria az eljárást a feleknek meg nem jelenése miatt megszüntette, a képviselőház a választást a 8. §-ban felsorolt okokból, kivéve a 8. §. első pontjában foglalt okot, eljárás tárgyává nem teheti, a Kuria határozatának kifüggesztésétől számított 15 nap alatt azonban 10 jogosult választó a 24—27. §-ok szabályainak megtartása mellett a korábbi kérvényben megjelölt érvénytelenségi ok alapján kérheti a választás érvénytelenítését.

A Ház hozzá is járult az elnöknek ehhez az értelmezéséhez és *Chernel Györgyöt* nem vette föl a végleg igazolt képviselők közé. Voltak azonban sokan, akik az elnök felfogását nem helyeselték s azt vitatták, hogy a Kuria olyan döntése után, amely valamely petíciót végleg elutasított, a Ház köteles az illető mandátumot véglegesen igazolni. Az ülés után élénk viták támadtak a kérdést, különösen a jogász-képviselők és hosszasan tanácskoztak fölülte a miniszteri szobában a miniszterelnök, az igazságügyminiszter és a Ház elnöke. A másik vélemény képviselői aggodalmasnak azért tartják az elnök döntését, mert — szerintük — a törvény téves értelmezésén alapul s a Kuria semmi szín alatt belé nem nyugodhat. A Kuria ugyanis a szóban forgó petíciót nem csupán azért utasította vissza, mert alaki kellek hiányosak, hanem első sorban azért, mert elkészt adatott be. A törvény ama rendelkezése, amely 15 nap alatt új petíció benyújtását engedi meg, oly kérvényekre vonatkozik, melyek pusztán az alaki kellek hiánya miatt utasítottak vissza. De a törvényes határidőn túl beadott kérvények a törvény szerint fellélenül

és véglegesen utasítandók el. Akik nem értenek egyet Apponyi felfogásával, azok szerint most a következők fura helyzet áll be: a Ház elnöke s az ő javaslatára maga a képviselőház is kimondta, hogy az elkészt benyújtás címén a Kuria részéről visszautasított kérvény tizenöt nap alatt pótolható. Ha már most a *Chernel György* ellen beadott petíciót tizenöt napon belül a Kuria újra benyújtják, tartozik-e a Kuria azt elfogadni és tárgyalás alá venni, vagy sem. A Ház mai döntése szerint igen, ellenben a törvény rendelkezése szerint nem. A nézeteltérés a parlament s a Kuria közt bármely pillanatban nyílt kifejezésre juthat tehát. És minthogy még több olyan kérvény fog a Ház színe elé jutni, melyet a Kuria anyagi kellek hiányán kívül még elkészt miatt is utasított vissza, még sokszoros ilyen összeütközésre nyílik kilátás.

A magunk részéről megengedjük ugyan e nézeteltérés elméleti lehetőségét, de valamely komoly bonyodalmat nem tartunk lehetőnek. Mert mi történik akkor, ha a szóban forgó kérvények valamelyikét tizenöt napon belül új petícióval pótolják? Legfeljebb az, hogy a Kuria azt ismételen, még pedig megint feltétlenül visszautasítja és erről a Házhoz értesíti. Akkor aztán véglegesen igazoltnak mondja ki a Ház az illető képviselőt. Az egész különbség tehát az, hogy az ilyen sorsu mandátumokat a Ház további két héttel későbbben igazolja, ami joghátránynak nagyon csekély és semmiféle gyakorlati következménnyel nem jár.

Egyébiránt a legközelebbi konkrét eset ötle-téből a kérdést esetleg meg lehet még vitatni s ha csakugyan történt a mai döntésben tévedés, hát új megfontolás tárgyává teheti a dolgot a parlament. Ez a korrekció semmiesetre sem ejtene csorbát sem a Ház, sem az elnök tekintélyén.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt ma este 6 órakor *Kossuth Ferenc* elnöke alatt értekezletet tartott, melyen a párt tagjai nagy számban megjelentek. Felolvasták a párt felirati javaslatának tervezetét, melyet általánosságban nagy lelkesedéssel fogadtak az értekezlet. A részleteknél *Thaly Kálmán*, *Komjáthy Béla*, *Benedek János*, *Barta Ödön*, *Gál Sándor*, *Kossuth Ferenc*, *Lengyel Zoltán*, *Krasznay Ferenc*, *Veress József*, *Pichler Győző*, *Lukács Gyula* és *Eötvös Béla*nt szövezték fel, mely után részleteiben is elfogadták a felirati tervezet. Ezután *Barta Ödön* indítványára a párt állásponyjának a képviselőházban való kifejtésével s a javaslatnak betérjesztésével *Kossuth Ferenc* pártelnököt bízták meg. *Benedek János* indítványára közzö-netet és elismerést szavaztak *Kossuth Ferencnek*, *Komjáthy Bélának*, *Barta Ödönnek*, *Barabás Bélának* és *Thaly Kálmánnak* mint a felirati javaslatot készítő bizottság tagjainak. Majd *Barabás Béla* bejelentette, hogy a gyomai mandátumról mondott le és erről értesítette a gyomaiakat, kik őt pártelnökkinek választották és az új választásra *Győry Elek* volt országgyűlési képviselőt, a függetlenségi eszmék lelkes bajnokát jelölték. A bejelentéseket tudomásul vették. Azután az elnök bejelentette, hogy *Kasics Péter* levélet intezett hozzá, melyben bejelenti, hogy az általa szerkesztett *Radikális* című újság a párttal csatlakozott s kérte, hogy vegyék föl a párt kültagjai sorába. A párt *Kasics Pétert* a kültagjai közé felvette. Ezzel az értekezlet véget ért.

A felirati vita. A képviselőház csütörtökön délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen megkezdődik a választási felirati javaslat tárgyalás.

A miskolczi szabadalvópárt. Miskolcztól jelentik a *Magyar Távirati Irodának*: A miskolczi szabadalvópártban a legutóbbi képviselőválasztás óta szét-huzás volt észrevehető. A pártvezetőség vasárnap rendkívüli közgyűlést tartott. *Liechtenstein József* elnök utalt a legutolsó képviselőválasztásra és sajnálattal konstatalja, hogy egy kerületet elvesztett a párt; ezt a helyi jelöltek áramlatának tudja be. A párt egyes tagjai passzívok voltak, mások pedig az ellenjelölt mellett foglaltak állást. Az elnök arra kéri a pártot, hogy ne rekrimináljanak, és új szervezkedésre szólítja fel a tagokat. *Győry László* vasuti üzletvezető lemondott pártelnöki állásáról. *Szentpály* kamarai titkár

felkérte állása megtartására. A közgyűlés lelkes ovációt rendez *Győrynek*, mire ez előlött lemondási szándékáról. — A párt ezután újjalakult. 43 tagu új nagy-választmányt választottak, amely a párt összes ügyeit intézi, de a képviselőjelölésnél egy 24 tagu kerületi bizottság önállóan határoz. Központi elnök lett *Liechtenstein József*, bizottsági elnökök *Győry László* és *Szabó Gyula*. Végül *gróf Apponyi Albert*et kitüntetésé alkalmából táviratilag üdvözölték.

A gyomai mandátum. Vasárnap délután *Gyomán Piko Béla* elnöke alatt nagy népgyűlés volt, melyen *Barabás Béla* is részt vett. A gyűlésen felolvasták az országos függetlenségi és 48-as párt központjának a pártelnökköz küldött jegyzőkönyvi kivonatát, valamint *Kossuth Ferenc* levélét és a nagyváradiak megkeresését, hogy mentsék fel *Barabás Bélát* ígérete alól az országos pártérdek szempontjából. *Barabás* közönetet mondott megválasztásáért, mire az egyes községek küldöttei kijelentették, hogy meghajolnak az országos pártérdek előtt s a lemondást elfogadják. Ezután az új választásra való jelöléssel foglalkoztak s szóba került *Fábry Károly*, *Haviár Dániel*, *Győry Elek*, *Piko Béla* és *Nagy Sándor* jelöltetése. Az értekezlet nagy többséggel *Győry Elek* volt országgyűlési képviselőt jelölte. *Kondoros* köz-ség azonban továbbra is *Haviár* mellett maradt. *Győryt* küldötség kéri fel a jelöltség elfogadására.

A néppárt értekezlete. A néppárt ma este 6 órakor új *gróf Zichy János* elnöke alatt értekezletet tartott józsefkerületi párt helyiségében. Az értekezleten részletesen foglalkoztak a választási felirati javaslattal. A néppárt részéről *Rakovszky István* szólt fel első-nek a javaslat tárgyalásánál.

A felirati javaslat.

Budapest, november 11.

A trónbeszédre adandó válaszfelirat tervezetét ma nyújtotta be a képviselőháznak a felirati bizottság nevében *Falk Miksa* előadó, a javaslat szerzője.

Bevezetésképpen a felirat hódolatteljes közönetet mond a felségnek kegyes és bizalommal teljes üdvözletéért. Ezt a bizalmat az országgyűlés komoly akarattal és ernyedetlen buzgalommal igyekszik meg-hálálni. Hogy törekvésének lesz-e az óhajtott eredménye, erre a jövő adhatja csak meg a feleletet, mert alkotmányunk helyreállítása óta talán nem volt országgyűlés, melynek működése annyira nehezégek közl indult volna meg, mint a jelenlegi. Majdnem három évtizeden át hazánk úgy anyagi, mint közmű-velődési téren nagy előmenetelt tett, mely, el-bizakodás nélkül mondhatjuk, az egész művel világ elismerését vívta ki számára. Néhány év óta azonban e tekintetben kedvezőtlen fordulat állott be. Az anyagi jólét csökkenésével megapadtak azok az eszközök is, melyek a szellemi élet fejlődésére mulhatatlanul szükségesek és habár a nemzet minden erejét megfeszítette, hogy e sajnos állapoton segítsen, annak vége ez idő szerint még be nem lát-ható. Nagyon megnyugtató tehát, hogy a trónbeszéd is ezeket a kérdéseket helyezi előtérbe, kijelentvén, hogy a mezőgazdaság és az ipar és kereskedelem kedvezőtlen helyzete a felség egyik legnagyobb orul-kodói gondja és hogy a kormány is teljes tudatában van ebbeli felelődata súlyának.

(Gazdasági kérdések.)

Teljes mértékben hozzájárul a felirat azokhoz a tanácsokhoz és módokhoz is, amelyeket a felség a nemzeti termelés és nemzeti munka harmonikus támogatására ajánl, azután első sorban a gazdasági kiegyensúlyozást jelöli meg, amelynek függőben maradása évek óta bántja legfontosabb érdekeinket és amelynek szerencsés megoldása hazánk anyagi helyzetén nagyot lendíthetne.

A magyar kormány e tekintetben már évek előtt egyezkedésre lépett a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok akkori kormányával, és ha-bár ez egyezkedésben Magyarország nem látta egész terjedelműben valóstja jogos kívánságait, a magyar nemzet tulajdonképpen mégis hajlandó lett volna ez egyezkedést magáévá tenni, mihelyt ő felsége többi királyságainak és országainak képvisellete szintén hozzájárul. Az ügy mostani állása törvényes alappal bír, de mégis csak ideiglenes megoldhatósági mód, melynek létrehozataláért a jelenlegi magyar kormányt elismerés illeti, de ez az ideiglenes rendezés nem felel meg teljesen az 1867. évi XII. törvények cél-zatainak, mely szerint ezek a kérdések a két parla-ment egybehangozó határozatai alapján mindig meg-határozott időre ugyan, de mégis évek hosszabb so-rára terjedő érvényűvel oldandók meg. Magyarország jogi álláspontja e tekintetben világos és megtagadhatatlan, mert szentesített törvényeken alapul. Az 1867. XII. törvények ezen jogi álláspontot nemcsak hogy nem változtatták, hanem ellenkezőleg a meghatározott-talban megerősítették és a 8. §-ban egyenesen hivatko-

Az előkelő uri közönség figyelmébe

Angol ruhaberleti osztályunkat.

Próbahitványt szívesen készítünk.

SCHNELLER és KOZMA, VII. kerület, Royal-szálló.

ajánljuk a modernkor minden kívánalmának megfelelő és cölserü

Altalánoson elismert elegáns szabás és remek kidolgozás. Nagy raktár tisztán angol és skót

különlegességekben. Képekkel ellátott teljes prospektust és mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

Mértékűt bármely időny elegendő.

zük a pragmatika szankcióiban foglalt azon feltételekre, hogy Magyarország alkotmányos közigazgatás és belügyminisztérium önállósága sértetlenül fennmaradjon. Az 58. §-ban pedig visszatér ezen kérdésre és újból megállapítja, hogy a kereskedelmi ügyek közössége nem folyik a pragmatika szankcióiból. Ezen jogi álláspont-hoz még ma is a föltétlenül ragaszkodunk de későbbösen csatlakozunk az említett törvény kövekező szakaszaiban kifejtett föltételekhez is, hogy Magyarország és Ausztria között az érdekek közös érintkezési pontok és számosak lévén, vám- és kereskedelmi szerződés kötése mindkét fél érdekében áll. Ilyetén hogy ez a szövetség olyan, hogy előnyei elmulasztják azt az áldozatot, melyet hozunk, midőn önálló intézkedési jogunknak és így hazánk külön érdekeinek teljes terjedelmében való érvényesüléséről bizonyos időre lemondunk. Az igazságosság és méltányosság, melyet a trónbeszéd tőlünk vár, nem fog bányozni magától értetvén azonban, hogy — ugyan- csak az 1867. évi XII. törvények 68. szakaszaival élve — ha és amennyiben az egyezkedés nem sikerül az ország önálló törvényes intézkedési jogát magának tartja és minden jogai e részben is sértetlenek maradnak.

Ezzel a kérdéssel szoros összefüggésben van az általános vámtarifának újból való megállapítása. Nagy megelégedéssel veszi a felirat azon kijelentését, hogy e kérdés megoldásánál a kormány a természet minden ágát, a földmívelést és az ipari érdekeket egyaránt és összhangban szándékozik megvédeni. De tekintettel az Európaszerző szerződés áramára — egy pillanatig sincs kétségben az iránt hogy a földmívelési érdekek azok, melyek itt első sorban veendő tekintetbe, mert a földmívelés még ma is hazánk anyagi jólétének főoszlopja és így a készülő vámtarifában is első sorban ezt kellend határozott védelemben részesíteni. Ha ez sikerül, legalább közvetve az ipar érdekeit is mozdítja elő, de e mellett kettőzöttet bizalommal kell keresni — a kormánynak éppen úgy, mint a parlamentnek — oly eszközöket és módokat, melyek hazai iparunkat fejleszthetik és erősíthetik.

A harmadik nagy ízládat, amelyet az országgyűlésnek meg kell oldania a külföldi államokkal kötendő kereskedelmi szerződések kérdése. Ebben a tekintetben a helyzet sajnos hasonlít ahhoz, amelyet a tízennégy évvel ezelőtti óhrat panaszolt. Eppen azok az államok követnek ránk nézve káros és hátrányos kereskedelmi politikát, amelyekkel a legszorosabb politikai barátságban vagyunk. De a fölirat bizak abban, hogy ez a kereskedelmi politika a szövetségi viszonyt nem rontja meg, sőt a politikai barátság talán enyhíteni fogja a kereskedelmi téren fennálló ellentéteket.

Ha pedig ez a remény, amit nem akarunk hinni nem teljesül, akkor ma is csak ismételtük azt, amit a magyar képviselőház 1887-ben kijelentett, hogy az ilyen nem kívánt és nem vért esetre gondoskodniuk kellene oly eszközökről, melyek a reánk hátrányos és ártalmas teljesben meg nem szüntetendő kárt a lehető legkisebb mértékre szállítják le s e végre hozzá kellene nyulnunk esetleg oly legyverekhez is, melyeket az elméletben nem helyeslünk, de melyeknek megragadására az önvédelem bennünket kényszerít.

A mi a Horvát-Szlavonországgal létesítendő pénzügyi egyezményről van szó, az a kérdés, hogy az igazság és méltányosság alapján megoldandó. Készenkötöl ez a jó akarat megnyitvan va arannyi egyezésben mely az 1868. évi XXX. törvényekktől kezdve a legújabb időig a szorosabb értelemben vett Magyarország és Horvát-Szlavonországek között létrejött.

(Ujncjutalék.)

Nagy érdeklődéssel várja az országgyűlés az újncjutalék megállapítására vonatkozó javaslatokat. Ez a kérdés mélyen belenyúl a nép valamennyi osztályának családi életébe és igen érzékenyen érinti az állam pénzügyi viszonyait. Remélhető, hogy a kormány az ország áldozatkészségét a legszigorubb szükség mértékén tud igénybe venni nem fogja, mert az államnak elsősorú ereje a polgárok anyagi jóléte. Ezt veszélyeztetni nem szabad.

(Egyéb reformok.)

A közigazgatás javításának helyes módja egyfelől a törvényes állami akarat hatásos érvényesítése, másfelől e keretben belső életérős törvényhatóság és közösi önkormányzat szervezése.

A pénzügyek terén várva-várjuk az egyenes adók rendszerének átalakítását. Teljes tudatában vagyunk azon nehézségeknek, melyek éppen most e reform előtornásulnak mikor egyfelől az állam irányában támasztott igények oly magasak és egyszerűs mind annyira indokoltak, hogy az adókövetelmények állásáról nem lehet szó másfelől a kedvezőtlen anyagi viszonyok, melyek az ország lakosságának tanyomó többségét terhelik, kizárják az egyenes adók fölteléseinek lehetőségét. Így tehát mindaddig, míg e viszonyok meg nem javulnak, az egyenes adók reformja csakis azoknak az eddiginél méltányosabb alapokra való lektetésére szorítkozhatik, de így is üdvös eredményeket érlelhet, amennyiben a teher egy részét elveszi azok vállairól, akik ezt már el nem bírják és oda helyezi át, ahol az legalább aránylag könnyebben elviselhető.

Igéri a fölirat, hogy az országgyűlés komolyan fogja foglalkozni azokkal az előterjesztésekkel, amelyeket a trónbeszéd úgy az igazságosság, mint a közzétartás-ügy terén kiáltásba hoz. Elmondja, hogy őszinte rokonszerűen kíséri azokat a törekvéseket, melyek már évek óta a magyarországi katolika egyház önkormányzata szervezésének érdekében törekednek. Minél jobb sikert kíván ezeknek a törekvéseknek, meg lévén győződve, hogy ezen kérdés megoldásánál egyfelől a

felekezeti egyenjoguságának elve, másfelől pedig az államnak valamennyi egyház iránt általaiban önálló, különösen pedig a katolika egyházzal szemben a legtöbb kegyuri jog alkotmányos gyakorlatából folyó jogai is kellő tekintetbevételben legyenek részesülni.

Ezért szükséges az állami tisztviselők úgy anyagi, mint erkölcsi helyzetének javítása. Ez a kérdés, tekintettel a megkívánt nagy pénzügyi áldozatra, rögtön és egyszerűen meg nem oldható, de a kormány már legelőször megkezdi a földet üdvös teljesítésének munkáját és a jogos igények fokozatos kielégítését.

Befejező részében a fölirat örömmel emeli ki, hogy a teljesítendő ízládatok tekintetében az uralkodó és az országgyűlés között teljes egyetértés uralkodik. Bizik benne, hogy a kormány ezennel is mindig és mindenben a szabadelvűség útján fog haladni, ahol veie lesz a Ház föltétlenül támogatása.

(Hála.)

Végezetül hálás köszönetet mond a trónbeszéd meleg hangjáról, a kegyeletért, amelylyel a fellejtés a nemzet multjáról megemlékezett az érdeklődésért és figyelemért, amelylyel állami életünk jelenét kíséri és a bizalomért, amelylyel a nemzet jövője elé tekint. Minden magyar ember háas ezért és ha majd ez az országgyűlés átköltözködik új otthonába, ez igenis dicsőség és maradó jókepe lesz az évrözdes Magyarország ősi a kormánynak, de egyszerűs mind meg fogja örökíteni a korszaknak emlékeztetőt is, amelyben Magyarország örökének teljességében a legalkotmányosabb király urama alatt ezeréves fönnmaradását ünnepli, melyben fejedelm és nemzet egyek voltak nemcsak gondolataikban, hanem érzelmeikben is és amelyben a magyar országgyűlésnek minden törekvése, mely Magyarország föltámasztását célozta, a koronás királynál oly lekesült támogatásra talál. Legyen isten áldása a királynak, a kivel vele van népeinek szeretete.

Nagybirtokok és kisbirtokok.

Budapest, november 11.

Hoitsy Pál a kiváló publicista, lapunk főszerkesztőjének levelet írt, amelyben Weiss Berthold országgyűlési képviselő vasárnapi vezércikkéhez fűzött reflexiók alakában foglalkozik a mindenféle latifundiumok kérdésével. Egész terjedelmükben közülük, ume kitűnő hírlapíróvársunk nagyérdekességu letegetéseit, amelyek minden kétség nélkül méltók arra, hogy foglalkoztassák a közgyűlemltet:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Nagyrabecsült Barátom!

Becses lapjának hasábjain Weiss Berthold országgyűlési képviselő ur felvetette egyebek között azt az eszmét is, hogy a nabyirtokokat legelőszérubb lenne parcellákra osztva kisbirtokok által hasznosítani.

Evek sora óta érdeklődöm e kérdés iránt. Ezelőtt a gyakorlatban is foglalkoztam vele. Fontosnak tartom közzéadásunk egész fejlődésére helyes megoldást. Azért meg fogja engedni, tisztelt szerkesztő ur, hogy legalább nagyjából elmondjam erre vonatkozó nézetemet.

Weiss Berthold urnak teljesen igazva van, midőn azt állítja, hogy a latifundium többet jövedelmez kisbirtok kezére adva, mint házi kezelésben. Abban is egyetértek vele, hogy ezekre a kisbirtokokra szociális tekintetben is szükségünk van. De itt már megtoldom az ő javaslatát. Még pedig a tanyával.

Népnünk boldogulásának alapját a tanyai gazdálkodás képezi. Ott, ahol tanyákon él, mindeutú módú s vagyonosodik.

Könnyű megmagyarázni e jelenség okát. A tanyai lakos igénye kevés, terhei kisebbek, mint a falusié, jövedelme pedig sokkal nagyobb.

Koraszára, öltözetre, citrázkodásra a tanyai lakos sokkal kevesebbet költ, mint a községi lakó. Személyes kiadásai lehető alacsonyok. A községi terhek nem nyomasztják tulságosan, kivált, ha önálló puszta lakik.

Földje pedig sokkal többet hoz, ha egész esztendőn át rajta lakik. Mert megadja a földnek egész munkáját s mindent kellő időben. A falusi embernek sokszor egy órát kell mennie, míg a tagjára kiér s ugyanannyi időt vesz igénybe az ut visszafelé. Maga is, jószágja is sok időt veszít. Csak akkor megy ki, mikor okvetlenül szükség van rá. A tanyás ember pedig mindig jelen van a munkahelyen. Estétől reggelig látja a földjét. Akkor végez el mindent, amikor itt van az ideje s van érkezése hozzá, hogy jól megcsinaljon minden gazdasági munkát.

Jobban is hasznosítja a földnek minden melléktermékeit. Jóságát olosabban, könnyebben nevel, mint a falusi. Tart sok baromfit, amely néha többet hoz, mint a buza. (Csupán tojást 33 millió értékben vittünk ki tavaly a külföldre) Sertést is hízal eladásra. Kertveteményeket pedig már a miatt is szükséges termelnie, mert a saját konyhája szükségletét nem fedezheti a piacról.

Ezek a körülmények okozták azt, hogy a tanyás ember mindig többet adhat egy-két forintal a föld holdjáért, mint a falusi lakó, és sokkal többet, mint az, aki nagy területen gazdálkodik. Akármelyik nagybirtokosunknak, aki-

nek földje alkalmas helyen fekszik, fel mérnénk ajánlani, hogy husz százalékkal nagyobb hasznót biztosítok neki parcelláknént való hasznóbér mellett, mint amennyit birtoka tíz évi átlagban hozott.

Nagybirtokosaink azonban félnek a parasztbérletől. Leginkább azért, mert úgy tartják, hogy az ily bérlő tulságosan kizsárolja a földet. Ez azonban balhiedelem. Az a bérlő, aki kint lakik a tanyán, több trágyát produkál, mint a nagy gazdaság. Aránylag a jószág állománya is nagyobb. Arra is számít, hogy a bér letelével újra 6 veszi hasznóbérbe a tanyát s igyekszik azt jó erőben tartani.

Es e tekintetben két példára hivatkozom. Az egyiket Kőbureg Fülöp ő királyi fonsége szentlőrinczi uradalma szolgáltatja, a másikat Nagy-Kőrös városának pótharaszti birtoka. Mindkettő kis tanyai bérlőknek van kiadva, több mint száz esztendő óta. S tíz évről tíz évre, midőn a bérlet letelik, mindig nagyobb hasznóbért ér el a tulajdonos. Bizonyosága, hogy a földet nem rontották el. Másikülönben csökkennék a jövedelem.

Ez a két pusztai gazdaság a mellett is bizonyosságal szolgálhat, hogy a bérlő érdekei is kellő óltalomban részesülnek. Ugyanazt a parcellát mindkét helyen ugyanaz a család bérlő több generáción át. Más nem adhat a földért annyit, mint az, aki már benn ül, aki épületeket emelt rajta, s azokat vagy elhordathatja, vagy meg kell azokat tőle váltani.

Nyugaton, mint Weiss Berthold is kiemeli s a nagybirtokot mindenütt úgy hasznosítják, hogy kis részletekre osztva, bérebe adják azokat. Ott reájöttek régen, hogy a birtok így jövedelmez legjobbat. Nálunk ez a meggyőződés még nem vert gyökeret. De az élet ráfogja tanítani a mi gazdáinkat is. Az egyre fokozódó munkaskalamitások mellett rá fogják jönni, hogy nem élhetnek meg a buza termeléséből, melynek ára nines.

Es jól tennék különösen a nagy latifundiumok birtokosai, ha e kérdés megítélésénél tekintetbe vennék a lélekleti momentumot is. Nagy kiterjedésu uradalom birtoka önkéntelen felhívja az irigységet is. Ez az irigység kisebb, az általa okozott rossz érzés enyhébb lesz, ha a birtok után többen élnek. Az a bérlő, aki huszholdas tanyát bír a majorátusból, érdekei által van hozzá kötve a tulajdonos érdekeihez. Ma ellensége gyanánt tekint, akkor szövetségeseét látja benne.

Csak néhány majorátust és néhány papbirtokot kellene részletekre aprózva bérbeadni s azonnal megszűnnék sok olyan baj, mely által jelentkezik, hogy a lakosság egy része nem tud földhöz jutni. Nézetem szerint ez többet segítene, mint a telepítés. Mert nagyobb területek szabadulnának fel az apró ember rendelkezésére. S mert bérletbe az a szegényebb osztály is bélel mehetne, aki nem boldogul a telepen, ahol a földet meg is kell vásárolnia. A telepítést folytatni kellene oly vidékeken, hol azt nemzetiségi érdekek követelik. Máshol a bérletrendszerre kellene áttérni. Kivált pedig oly vidékeken, ahol megszokta a nép a tanyai gazdálkodást.

Ez többet lendítené agrár-szociális bajaink orvoslásán, mint ha mesterségesen élesztjük ki az ellentéteket a mozgó tőke és a föld között.

Fájdalom azonban, mi még mindig az ellenkező irány felé evézünk.

Tíz esztendő előtt egy konzorcium bére akarta venni az összes primási birtokot, azzal a céllal, hogy kisgazdák között osztja fel azokat. Akkor felzudult e terr ellen az egész közvélemény. Maga a vallásügyi minisztérium is ellenséges állápontra helyezkedett. Pedig ha akkor ebbe beleemelnék, a primási s több jövedelmet kapott volna és sok száz család is megszédte volna azóta magát.

Legjobb meggyőződés, hogy nekünk ily apró részletekben kell hasznóbérek által hasznosítanunk a latifundiumokat, ha fokozni akarjuk talajunk hozamát és orvosolni kívánjuk egyszerűs mind a jelentkező agrárhajokat is.

Ennyit tartottam szükségesnek egyelőre elmondani.

Fogadják, tisztelt szerkesztő ur, nagyrabecsülésémet kifejezését, melylyel vagyok

tisztelt híve,

Budapest, november 11.

Hoitsy Pál.

KÜLFÖLD.

Roosevelt külügyi politikája. Bostonból táviratozzák, hogy Lodge szenátor, aki Roosevelt első bizalmasa, tegnap egy lakomán beszédet mondott, amelyben az általános kölcsönösségi politika érdekében emelt szót. Ezt a kérdést, mondotta egyebek között, bizonyára figyelmes tanulmány tárgyává fogja tenni az elnök is, a kongresszus is. Ma még korai volna arról beszélni, hogy ezt a politikát általános törvényhozás útján érvényesítsék-e, amely a földkerekség valamennyi

szemével való kölcsönösségi szerződéssel volna azonos, vagy pedig több külön szerződéssel. Azután ismertette a szerénységű tárgyalás alatt lévő kölcsönösségi szerződéseket és azt mondta, hogy a Franciaországgal kötendő szerződés fontosabb, mint valamennyi más együttvéve. Franciaország, ugymond, az a nemzet, amelylyel élnünk óhajtjuk jó viszonyokat megerősíteni. Ha az elnök Angliával kötendő szerződést terjeszt a kongresszus elé, amely elhárítja a csatorna építésének utjában álló akadályokat, a kongresszusnak nem lesz sürgősebb kötelessége, mint ezt a szerződést jóváhagyni. Az egész világgal jó viszonyban vagyunk, — mondja a szónok. Még vagyok róla győződve, hogy Roosevelt elnök éppen úgy, mint Mac Kinley rajta lesz, hogy ezt a helyzetet fenntartsa. Csak egy veszedelmes pont van. A Monroe-elvet erősen, de enyhén nem kell tartanunk. Hajthatatlanul ellene kell szegülni annak, hogy valamely nagy nemzet benyomuljon az amerikai féltekére akár területszerzés útján, akár erők vagy tengeri állomások létesítésével. Az egyetlen eszköz, amelylyel az Egyesült-Államok a békét fenntarthatják, az, hogy olyan erős haditengerészeti legyen, hogy egy nemzet se kísérelje meg megtámadását.

A német vámtarifa sorsa. A *Neue Freie Presse* a német vámtarifáról — Münchenből kapott, jól informált helyről származó értesülése alapján — hosszabb cikket közöl, melyben elmondja, hogy ha a németországi ellenzéki pártok megmaradnak régebbi állásfoglalásuknál, a vámtarifa-javaslat sohasem emelkedik törvényre. Azt hiszik, hogy a törvényjavaslat tárgyalásánál felmerülő komplikációkat nem lehet majd egykönnyen elsimítani. A birodalomgyűlés kisebbsége változatlanul megmarad azon az állásponton, hogy ellene lesz az új tarifajavaslatnak, tekintet nélkül arra, hogy gróf Bülow megmarad-e továbbra is állásában, vagy más valaki jön a helyébe. A kisebbségi pártok ragaszkodni fognak ahhoz, hogy a javaslatnak minden egyes tétele alaposan megvitattassék; ugyanezt a taktikát akarják követni a költségvetés tárgyalásánál, a mivel első sorban azt akarják elérni, hogy a vámtarifa 1902 Szilveszter-napjáig törvényre ne váljék. Az a nap ugyanis elsőrendű kritikus nap: végső határideje a kereskedelmi szerződések felmondásának. Ha a vámtarifát 1902. december 31-ig el nem intézi a birodalomgyűlés, akkor a kereskedelmi szerződések fel nem mondhatók s nem járnak le 1903 végén, hanem hallgatagon érvényben maradnak 1904 végéig. Már pedig a birodalomgyűlés mandátuma 1903-ban lejár az új választások a vámtarifa jegyében az „olesó kenyér” jelszó alatt fognak folyni, és nincs kizárva, hogy ezen alapon más alakulása birodalomgyűlés fog létrejönni, mint aminő a mostani. A kisebbségi pártok elég erőseknek érzik magukat arra, hogy a harcot végigvívják, ha a kormány elég makacs lenne a vámtarifájához ragaszkodni. Ha aztán az új birodalomgyűlésben sikerül megtörni az agráriusok és konzervatívok erejét, akkor majd az új porosz országgyűlésben is lehetséges lesz megtörni a konzervatív frakcióknak a Közép-csatorna ellen való ellenállását is. Egyszóval, ha az ellenzéki pártok elhatározottsága törhetetlen marad, akkor a mostani vámtarifa sohasem lesz törvényre a német birodalomban.

Lockroy a német világhatalomról.

Páris, november 5.

Több mint harminc éve annak, hogy a német hadsereg nagy győzelmet aratott a franciák felett. Európában a hetvenes években a németek győzelmei úgy magyarázták, hogy nem a német legyőzések és katonák fölébbsége biztosította a németek részére a diadalt, mint inkább a német tanító lelkületes kötelességtudása és a franciák hátrát nem ismerő elbizakodottsága és lelletelensége. Azóta nagyot változott a világ. A *grande nation* beáttá, hogy okos és célszerű dolog, ha Franciaország földrajzán kívül a többi népek és különösen a szomszéd államok helyrajzi és egyéb viszonyaival is megismerkedik, ha a hatalmát a hazai nyelven kívül más nyelveket is tud és tájékozást szerez magának hogy milyen haladás tanúsítanak az egyes országok hadászati, közművelődési és közgazdasági tekintetben. Ma a francia liceumokban a francia, latin és görög nyelveken kívül vagy a német, vagy az angol nyelv tanulása kötelező, ma már minden nagyobb francia lapnak van Berlinben és Londonban állandó tudósítója és a francia közönség könnyen tájékozást szerezhet magának minden külföldi nagy-

fontosságú eseményről, vagy a technika, művészet és közgazdaság terén elért nagyobb horderejű haladásról, amiből azonban még nem következik, hogy a francia közönség zöme nagyon érdeklődnek is a külföldi viszonyok iránt. Még jó sokak fog tartani a jelenlegi állapot, hogy a francia nép tulajdoni része francia szemmel nézze és francia mértékkel mérje a többi európai állam viszonyait.

Anná nagyobb elismerés illeti azokat az utótrókat, kik minden alkalommal figyelmeztetik honfitársaikat, hogy az elbizakodottság, lelletelenség és nem-bizakodottság igen nagy hibák egy nemzet életében, és akik semmiféle alkalmat el nem szalasztanak, hogy a mértékadó körök figyelmét fel ne hívják azon kulturális vagy technikai haladásra, melyet más nemzetek lemutatni képesek.

Ebből a szempontból igen érdekes és tanulságos Lockroy volt tengerészeti miniszter *Lettres sur la marine allemande* című most megjelent munkája, mely részletesen foglalkozik Németországnak az utolsó két évtizedben, de különösen az utolsó években tanusított óriási haladásával.

Az európai nagyhatalmak kezdik belátni, hogy a jövő nagy háború nem európai országa területén, hanem az Óceánok véghetetlen mezején fognak eldőlni és hogy a tengerpartok megerősített vonalain és a tengeri kereskedelmi utakon iognak lejátszódni közel vagy távolabb jövőben az államok és egész világrésze vagy tengeri összejútközései, melyeknek csak kis előjátéka volt az amerikai-spanyol háború és az európai hatalmaknak Khina elleni expedíciója.

Előszavában Lockroy felhívja a franciák figyelmét azokra a készülődésekre és ha-adásokra, melyeket Németországban könnyen észrevehet a figyelő szem. 1870-ben is a francia nemzet legnagyobb hibája az volt, hogy belső egyenetlenségek által gyöngyve, közönyösen nézte hogy külföldön mi történt körülötte, és azért célszerűnek tartja, hogy hagyományaihoz és nagy múltjához képest tekintet veszen az ország határain túl végbemenő eseményekre, ami nélkül ellenségek által körülvevett nagy nemzet helyét meg nem állhatja. Leírja a németországi tengerészeti arzenálok szervezését az építkezések és berendezkedések célszerűségeit háború esetén a mobilitáció bámolatok működését, a tiszták nagy tudományát és nagy tekintélyét. Kielben. Wilhelmshatzenben és Danzigban mindenütt körülbelül 10 kilométerre menő vasuti hálózat vezet az arzenálokhoz mindenütt a modern technika legmagasabb fokán álló gépek vannak alkalmazva, elektromos készülékek és legtökéletesebb segédesszközök által kiegészítve. Leírja a nagy kereskedelmi kikötők tontosságát, mint Hamburg, Bréma és Stettin, továbbá Geestemünde pártatlan halászati kikötőjét, amely Európa minden országába küldi szét halkészleteit és jól ismert konzerveit.

A hamburgi kikötő kiesinynek bizonyulván, rövid idő alatt háromszor nagyobbították. Az 1897. és 1898-iki első munkák 20 millió márkába, a későbbiek 35 millió márkába kerültek. Brémára kötöttek az utolsó készítenőben 37 milliót, Stettinben a szabad kikötőre és csatornákra 50 milliót, Lübeckre 26 milliót. Danzigra 11 milliót nem emlíve az altonai, kuxhateni és bremerhateni óriási kiadásokat valamint a még munkában levő és a jövőben kivételre kontempitált óriási munkákat.

Németország kereskedelmének mintegy 70%-a tengeri és az ebből eredő haszon méltán tedezi a kikötők nagybóttására járó költségeket és kiadásokat és oly arányban emeli az ország jólétét, hogy az 1898-ban kimutatott 135.000 lekre menő kivándorlás az utolsó évszázadokban 25 000-re apadt. Bár az 1900-iki közgazdasági pangás egész Németországban érezhető volt, egy hivatalos statisztikai kimutatás szerint 1899-ben és a megelőző pár évszázadokban a németek befektettek európai Törökországban, Kis-Ázsiában és Egyiptomban 400 millió márkát. Az Asia többi országában 700 milliót, Dél-Afrikában 950 millió márkát Ausztráliában 500 milliót, Amerikában és Kanadában 20-25 millió márkát, Mexikóban 450 milliót. Dél-Amerikában 1-300 milliót tehát az utolsó pár évszázadokban Németországnak Európán kívüli angazsát tőkére több mint 10 milliárdra emelkedett, ami annál jelentékenyebb, mert ezek az óriási tőkéik nagyobbarra ipari kereskedelmi és banküzletek propagálására szolgáltak.

Ha e bámolatok és egyedül álló fellendülés, a haladás és ellenállhatatlan terjeszkedés okát keressük, nem találhatjuk azt sem a föld gazdaságában sem az ország előnévű földrajzi fekvésében sem a szellemi képességek fölébbségében, hanem inkább a győzelem és siker által új tetterőre ébresztett erőben, mely minden téren utat tört magának, mely az új modern Németország karakterisztikonját adja, mely lelkesíti, erőt és kitartást kölcsönöz.

Ehhez járul a kormány nagy hatalma és tekin-télye, mely a helyett, hogy utólrhetetlen fantazmagóriákban keresse a nép jólétét, előrelát, felvilá-

gosít, gondolkodik és kormányoz. Lockroy könyvében kimutatja a német császárnak a tengerészeti kérdésekben imponáló, ellenmondást nem tűrő akaratát, — mely a minisztereket épp úgy vezeti, mint a képviselőházat és a nagy közvéleményt. A német császár a tengerészeti kérdéseket nyugodni nem engedi — majd alaposan kidolgozott emlékiratot bocsát ki, melyekben a védelmi célokra szolgáló hatalmas tengeri hajóhad óriási hasznát mutatja ki, majd közzéteszi az összes európai hatalmak legnagyobb tengeri hadihajóinak rajzát és harc-képességét, városról-városra egy kiváló tengerészeti tiszt kíséretében kisebb hadihajót mutat be, melynek feladata a császár kedvére eszméjének a propagálása. Ilyen befolyások alatt létesült Németországban a tengerészeti szövetkezet, mely ma már több, mint 500.000 tagot számlál, úgy hogy a német császár tétvágya és lázas tevékenysége átragadt a német lakosságra.

A német gazdasági fellendülés másik okát Lockroy a német nép józanságában, logikai erejében és okoskodásában találja, amelynek következménye azután az alaposság és a tegyetelenség. Alhítását példakkal illusztrálja, amelyekből látható, hogy mily nagy rend uralkodik a német tengerészetben, hogy mily odaadással teljesíti minden katona és minden tiszt kötelességét és mily szótalan csendes tevékenységgel fejeztetik be a legfontosabb munkáikat.

A hazafiság és a hazafias áldozatkészség végre nem csekély rugója a német birodalomban észrevehető pártatlan fellendülésnek. 1870 után bizonyos nagystíű eszmék és elvek terjedtek egész Németországban, amelyek közül a legfontosabb az volt, hogy Németország van hivatala a világ összes nemzetei közt a vezérszerepre és hogy Németország lesz ezen-tul a világ legelső és leghatalmasabb nemzete. Ez a gondolat ma is minden német szívében él, akár szocialista, akár reakcionárius, akár agrárius valaki és éppugy tetterőre buzditja Németország legerységesebb és legszegényebb munkását, mint a birodalom kancellárját.

Ez most a nemzeti eszme, mely egész Német-országot lelkesíti, tömör egészszé egyesíti és az egyéni érdeket a közérdeknek mindenkor alárendeli. Ez az oka Németország nagy haladásának, melyet nemcsak nagy szellemi erők vittek előre, hanem különösen nemes erkölcsi rugók üsztönözték tétvágyra, erélyre és kitartásra.

Dr. Arányi Miksa.

HIREK.

A temetőről.

Hol van abszolút egyenlőség?

Tekintsetek az életben akárhovát, bizonyára mindenütt találtok osztályokat, rendeket s mint az újságokból tudjátok, még a koldusoknak is megvan az 5 királyuk.

A népek megunták a császárság, a zsarnokság járnát, kitepték magukat minden köteleklből s az egész világon keresztülvonott a jelszó:

— Egyenlők vagyunk!

De elszállott a csatazaj s ma a köztársaságok ereńbe császárok s talán a szellemek is aláéba kergetti a vért, ha így szólítjuk meg: — Polgártárs!

Ha két ember egy magános szigeten összekerülné, rövid együttlét után ur volna az egyik, szolga a másik, mint Robinson és Péntekje. Az egyik parancsol, a másik meghajlik, az egyik zsarnok, a másik hízkelkedő; imo hát az életben ki se keressen egyenlőséget. Eszme csak ez a szó az álmodozók, fanatikusok és poéták számára, de valóvá élık közt soha sem válhatnak.

Egyenlők tehát az életben soha sem vagyunk. Amde mienk a halál is! Es meghal egyképpen császár és koldus, ur és szolga, bíró és elítélt. A föld egyformán simul mindnyájunk koporsójához s a föld alatt nincs kivétel.

Mert a föld hűsleges és becsület. Megtermi az eleséget minden embernek, de mire eljő a tél, mégis csak a gazdag élesztára van tele, a szegény pedig nélkülöz és koplal. De ha oljő a halál pilanata, a föld alatt megszűnnek az egyenetlenségek s jelezze márványobeliszok, vagy korhadó fakerecsz poraid helyét, mégis csak por leszel.

Ugy-e bár, amint átléped a temető kapuját, szomorúan gondolsz erre a végzetes

egyenlőségre s a sötétzöld ciprusok és reszkető thuják honában egészen megelégedkezni önmagadról, illetőleg minden gondolatot csak egy képzetbe fut össze, hogy téged is elborít az örököt fogva való és soha el nem muló anyaföld.

A temető az egyenlőség hazája.
De nem igaz, mert ebben is tévedsz, szegény halandó.

Allj meg egy szép őszi napon a keresési-uti temető előtt és esodákat látsz.

... Meghalt egy gazdag, tehető ur. Amíg élt, jól élt, volt háza, fogata s gyászolja minden jóbarátja, de leggyászosabbak a titkon örvendő örökösök. Megérkezik a gyászmenet. Még a halottasköci is gummikerekű, a koszoruosok magánfogatok követik s a sírásók kalaplevéve várják az új vendéget. Nesztelenül haladnak a hintók a széles utakon, a virágos hantok között...

A gazdagnak még a temetése is szép!

... Meghalt egy szegény napszamos. Amíg élt, éjjel-nappal gond, bánat, szomorúság és szegénység volt a társa. Minden kísérete egy szegényes omnibusz; azon két-három feketekendős néni és négy-öt gyerek. Talán a szomszédok, talán a komák is.

Az egyszerű halottasköci még be lehet a halottak birodalmába, de az omnibusznak meg kell állani a kapu előtt, az parasztos jármű, nem mehet be. S a szegényes gyász kíséret gyalog megy halottja után, de fájdalma bizonyára igazabb, mint a fátyolos, gyászos örökösöké.

Látjátok, hogy tévedtetek. Még a temetőben sincs egyenlőség.

Bürkös.

Budapest, november 11.

— BUDAPESTI NAPLO. November 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatási miniszter e heti esztendőki audienciáját egy évig elhalasztotta miatt nem tartja meg. — Gróf *Zichy* Jenő a minap *Manassy* György képviselő vendége volt Murányon, ahol a lakosság lelkes fogadtatásban részesítette. *Zichy* Murányról átrándult Vinyára és az ottani bolgár házipari cékekben nagy bevérsírlásokat tett. — Dr. *Mayer* Miksa ischii fűrdőorvos, aki Ischiben a magyarországi fűrdőközönségnek egyik kedvelt orvosa, ő felsége a tanácsosi címmel tüntette ki.

— József főherceg Fiumében. *József* főherceg régi szokásához híven, családjával együtt Fiumében fogja tölteni az egész telet. A Villa Giuseppe személyzete már megkapta az értesítést és hozzáigazította a lakosztályok rendbeszedéséhez. A főhercegi család karácsony előtt érkezik meg, valószínűleg ott fogja tölteni az ünnepeket *Fülöp* orléans-i herceg és neje *Mária* Dorottya főhercegné is.

— Az új nagyvezér. *Konstantinápolyból* táviratozzák lapunknak: Ibrahim bej főszerzetartó-mester ma délelőtt közölte Abdár Rahman igazságügyi miniszterrel nagyvezérré való kinevezését. Abdár Rahman ezután a Jildiz-kioszkba ment, ahol a szultán kihallgatáson fogadta. Az új nagyvezér az utóbbi időben a beteg nagyvezér helyettesítette. Hatvanöt éves ember, akit igazságossága és becsületessége miatt nagyon kedvelnek.

— A hatvanéves angol király. *VII. Edvárd* angol király e hó 9-ikén ünnepelte hatvanéves születésnapját. A brit birodalom minden részéről alatti- valói hódolattal emlékeztek meg e napról. Shanghaiban is ünnepséget rendeztek az angol konzulátus és azon részt vett *Cem* herceg is, aki üdvözlő táviratot küldött Edvárd királynak. Tegnap a herceg tovább utazott Tiencinbe.

— A hesseni nagyherceg válik. A *Fossische Zeitung* már a minap jelentette, hogy a hesseni nagyhercegi pár válni készül. Ezt a hírt most a *Frankfurter Zeitung*nak egy kőbörgi távirata is megerősíti.

— Estély József Ágost főhercegnéknél. *Aranyos-Marótról* írják: *József Ágost* főherceg és *Augusta* főhercegnő kis-tapolcsányi kastélyukban a minap estélyt adott, amelyen hivatalosak voltak: báró *Révay* Simon, báró *Ambrózy* István és *Kells* Gyula nejjükkel, *Zichy* Erzsébet grófnő udvarhölgy, gróf *Szapáry* István kamarás, báró *Lindlöf*, *Bottka* Árpád,

Szentiványi Egon, *Schramm* Antal udvari titkár. Hat óraker ebéd volt, utána tánc éjfélig, szupé után rövid tánc és társasjáték volt.

— Tisza Kálmán felgyógyulása. *Tisza* Kálmán állapota, mint észinté örömmel jelenthetjük, most már teljesen felgyógyult, úgy, hogy csak egy-két napba fog kerülni, hogy az ősz álmáért már a szobát is elhagyhatja. Állapota iránt különben rendkívül meleg és általános volt az érdeklődés. Maga *Szell* Kálmán miniszteremök a betegség egész tartama alatt, mindennap, néha napjában többször is tudakozódott *Tisza* Kálmán állapota felel, de a *Sándor-utcai Dégenfeld-palota*, ahol *Tisza* Kálmán lakik a kérdezősködők részéről különben is állandó ostromnak volt kitéve.

— Vilma királynő beteg. Amsterdamból jelentik, hogy *Vilma* királynő egy idő óta rosszul érzi magát és a szobájában kénytelen maradni. Vasárnap ápolónót rendeltek a looi kastélyba. Az anyakirályné, ki a *Waudek* hercegi családnál *Arolsen*ben időzött, ezért megrövidítette ott tartózkodását és ma este a looi kastélyba érkezett.

— Ottó főherceg az automobilról. A bécsi és párisi automobil klub a berlini-párisi versenyen sikerrel felbuzdulva, elhatározta, hogy Bécs és Páris közt nemzetközi automobil-versenyt rendez. *Ottó* főherceget kérték föl, hogy legyen protektora a versenynek. A rendezők nagy meglepetésre azonban a főherceget nemcsak hogy nem vállalta el a protektorságot, hanem egyszerűen azt is kijelentette, hogy ellensége az automobilnak, amely csak arra való, hogy az embereket elgázolja; különben is nem osztrák iparosok gyártják az automobiloikat s ő nem akar az idegen gyárosoknak reklámul szolgálni. A küldöttség alkalmasint hosszú orral távozott a protektor-nak kiszemelt főherceg palotájából, de az osztrák iparosok annál jobban örülnek, hogy a főherceg a felajánlott tisztség visszautasításával a hazai ipar protektorává szegődött.

— Falk Miksa ünneplése. A belvárosi szabad-elvű demokrata-kör ma délután tisztelettel *Falk* Miksánál, hogy üdvözölje az ősz publisztát és százados doktori jubileuma alkalmából. A gyengélkedő *Wekerle* Sándor helyett *Agoston* József emök vezette a deputációt, lendületes beszédben üdvözölve *Falk* Miksát. *Falk* Miksa kiemelte válaszában hogy ő mindenha a szabadelvűség és a demokrácia igéjét hirdette, de ezt nem róhatja fel neki senki érdemül mert ez egyszerűen ama legbensőbb meggyőződésének olyománya volt, hogy hazánk boldogságát csak a szabadelvű és demokrata elvek győzeleme vihatja ki. Volt szerencsem ugyan, de hatvaneves esztendőben a legnagyobb magyarral gróf *Széchenyi* Istvánnal, egy egész éven keresztül, úgy szólván mindennap érintkezni. Egyik alkalommal a nagy térfi velem szemben következőképp nyilatkozott:

— A különbség köztünk az, hogy én Magyarország újpártolását az arisztokracia révén várom el, ön pedig a demokrácia által. Azt elelém:

— Kegyelmes uram úgy vélekedik mert mágnás és belső titkos tanácsos, én meg azért vélekedem emigy, mert magam szegény ember vagyok. Kinek volt igaza, — folytatta *Falk* többször élezzéssel lebeszakított beszédét — azt hiszem a tapasztalatok mutatják, hogy nekem volt igazam. (Tetszés)

Dr. *Falk* Miksa aztán közölte, hogy a belvárosi szabad-elvű demokrata-kör részéről kétszeres meg-tiszteletben részesült, amennyiben dr. *Wekerle* Sándor külön levélben is gratulált. Dr. *Wekerle* Sándor levele így szól:

Tisztelt barátom! Midőn felszázados közpályád érdemét s nagy eredményeit méltánvala a közvélemény rója le előttd osztatlan tiszteletét, a tisztelegők sorából nem hiányozhatam én sem, aki éveken át közvetlen közelből voltam tanúja maradárd érdemű tevékenységnek. Engedd azért, hogy mivel egészségi állapotom miatt nem vehetek részt a tiszteletnek abban a megnyilvánulásában, melyivel a belvárosi szabad-elvű demokrata-kör adoznak érdemednek, e sorok útján fejezhessék ki igaz nagyraecsülésemet s azt a kívánatomat, hogy mindig környezze a valóban kérdemint köztisztelőt és elismerés által — még sokáig igen sokáig üregbíthessd azokat a nagy érdemeket, amelyek nemcsak mint a hazai sajnónak vezérembere, hanem mint közügyeinknek következetes irányítója és önzetlen előmozdítója hosszú közpályád küzdelmeiben szerzett. Kiváló tisztelettel

Budapest, 1901. november 11.

Észinte híved
Wekerle Sándor.

— Erzsébet-szobor Veszprémbe. *Veszprém* városa tudvalegüleg elkészítette Erzsébet királynő szobrát. A szobor leleplezése e hó 19-én lesz, amikor is az ünnepi beszédet *Horváth* Lajos, veszprémi képviselő tartja.

— Adomány az ingyen tejre. *Budai Goldberger* Leoné urnó ma huszonöt koronát küldött be hozzánk az ingyen tej javára. A nemes adományt rendeltetése helyére juttatuk.

— Az őrlt királyról. Az utóbbi időben olyan nyugtalanító hírek keringtek az őrlt bajor királyról, hogy a bajor képviselőházban gróf *Craushelm* miniszter a civilista tárgyalásánál a bevett szokás ellenére kénytelen volt konstatálni, hogy a király állapota úgy fizikai, mint lelki tekintetben változatlan. Mint *Münchenből* jelentik, úgy általában megfelel az igazságnak a miniszter kijelentése, de bizonyos, hogy utóbbi időben a király vesébeja veszedelmes elgyúlt és ennek következtében a vérzések gyakoribbak, mint azelőtt. Hónapok óta azonban alig változott meg a király lelki betegségeinek körképe. A lelki erő pusztulásának egyik további bizonyítéka, hogy a beteg még zárkózottabb és mogorvább lett. Azelőtt még szívesen látott magánál társaságot, udvari embereivel, akiket ebédre hívott meg, el-elbeszélgetett és többször említette, hogy borzad a magánytól. Ez most egészen megváltozott. A király most egész nap egyedül van, ha nem is felügyelet nélkül és ebédét is egyedül költi el. Étekes dolgában reudet nem ismer és megállapított menütől már régóta szó sincs. Mint-hogy egyedül akar étkezni és még a felszolgáló lakájokat se tűri, főudvarmestere: báró *Kedwiz* azzal segítette, hogy tisztán a király számára hideg és meleg buffetet állítottatott fel. A király titokban oda settenkedik az asztalhoz, ahonnan ételeket és italokat víz föl a szobájába. A szesz italok élvezetétől már régóta eltiltották, pedig azelőtt nagyon szerette. Szenvedélyesen cigarettázik, de napi rációját jóval kisebbre szabta, mert a nikotin álmátlanságot okozott. A király különben sokat sétál fürstenriedi parkjában, amelyet számos katonai őrszem vesz körül. *Ottó* huszonhat év óta nem hagyta el kastélyát.

— Iskolatársak találkozója. Tegnap az *István* főherceg fogadóban kedélyes lakomát rendeztek a budapesti egyetemre negyven év előtt, 1861-ben beiratkozott orvosanhallgatók akik ma már tekintélyes orvosok. A találkozóon megjelentek: dr. *Török* Aurél budapesti és dr. *Grünfeld* bécsi egyetemi tanárok, *Bernolák* császári és királyi vezértörzserosvos, dr. *Stern* Adol, dr. *Elber* Károly törzserosvos, dr. *Schermann* Adol Budapest főorvosa, dr. *Feja* Ferenc zólyom-megyei főorvos, dr. *Nenadovics* Ljubomir panosvai, dr. *Fürst* Henrik sziszeki főorvos dr. *Ehrenhaft* Kesző, dr. *Frank* Samu, dr. *Kéry* István, dr. *Szamek* Fülöp, dr. *Weisz* Jakab fővárosi gyakorló orvosok, dr. *Bereczky* Endre fővárosi kerületi főorvos, dr. *Homonnay* Ferenc, dr. *Izso* Laos, dr. *Sáska* László körorvosok dr. *Novak* Károly kinstári főorvos dr. *Fodor* Pál Miskolcz város főorvosa, dr. *Zavari* Sándor gleichenbergi főúrdorvos A találkozó megjelent *Than* Károly ifjendünzi tag egyetemi egytan tanár is, aki a jubiláló orvosok egykori tanárul közül már csak egyedül van életben. A találkozó nagy ovfioionban részesítették az ősz pro essort, aki reminiscenciákban gazdag beszédben köszöntö meg volt tanítványai üdvözlőit. Dr. *Novák*, dr. *Stern* és dr. *Weisz* mondtak még pohárköszöntőket. A negyven év előtt beiratkozott 117 halगत közül ma már csak harmincnyolc van életben.

— Zde! A föellenőrzési szemléken tavaly minden nap megessét hogy a cseh tartalékosok a jelentkezésnél zde-t kiáltottak, amiért szigorú volt a büntetés. Ezidén ma fordult elő az első ilyen eset, még pedig Omütben. Dr. *Ostwald* tartalékos orvos először nem választott mikor a nevét olvasta a szemlért tartó kapitány, később aztán kétszer is kiáltotta: Zde! zde! A tartalékos orvosot lognába vittek, de még ott is rakoncátlanokodott s folyvást azt hajtogatta, hogy fityűt a katonai szabályokra.

— A bölcsészethallgatók jubliáris lakomája. Szombat este tartotta a Bölcsészethallgatók Segítő-Egyesülete a Menza Akadémika díszteremében év-fordulója alkalmából, jubliáris lakomáját, mely nényesen sikerült. A lakomán dr. *Wlassics* Gyula közoktatási miniszter személyesen nem jelenhetett meg, elküldte képviselőitben dr. *Tóth* Laos miniszter osztálytanácsost. Ott voltak még: *Vécsey*, Tamás a tudományegyetem rektora, *Medveczky* Frigyes bölcsészeti dékán, *Than* Károly miniszteri tanácsos, *Terök* Aurél, *Hegedűs* István, *Fritsch* Lidor, *Denczky* Mihály, *Lengyel* Béla, *Lánczy* Gyula, *Békési* Román, *Lóczy* Lajos, *Kövesliget* Radó, *Koch* Antal, *Patrubány* Lukács, *Dodnár* Zsigmond, *Mahler* Ede, *Daday* Jenő, *Czobor* Béla és *Angyal* Dávid egyetemi tanárok. *Jollán* Artur, az angol nyelv előadója, az ifjusági egyesületek elnökei és még többen. *Domgó* Orbán egyesületi elnök *Wlassics* minisztert éltette, mire dr. *Tóth* Lajos biztosította az ifjuságot a miniszter szeretetéről és a bölcsészethallgatókra ürtette poharat. *Kormos* Tivadar bölcsészethallgató *Vécsey* Tamást éltette. *Vécsey* rektor meghatva választott.

— Bucsú az Erzsébetvárosban. A jövő kedden, november 15-én lesz Szent Erzsébetnek az erzsébetvárosi piébánia-templom védőasszonyának névünnepe. Az évente szokásos bucsú azonban nem ezen a napon hanem a következő vasárnapon november 24-én tartják meg az erzsébetvárosi piébánia-templomban.

— **A narkózisról.** A halálesetek a kloroform-narkózis alatt, hála Istennek, a ritkaságok közé tartoznak. Mégis bizonyos, hogy nagy műtékek alkalmából akárhányosor nagyobb veszedelmekkel jár a narkózis, mint maga a műtét. A sebészetnek tehát nagy nyereségét jelentené, ha lehetne olyan eszközököt föltalálni, amelyek a *chloroform-narkózis veszedelmét elhárítanák.* Erőkes kísérleteket folytattak az utóbbi időben *Schrötter* udvari tanácsos belgyógyászati klinikáján Bécsben. A kísérletek célja az volt, hogy miképp lehet a narkózisban elhaltak számát csökkenteni. Erős elektromos váltóáramok hatása emberi és állati szervezetre volt a tanulmányozás tárgya. Ha egy háziállatot ébren kitétek ilyen erős áram hatásának, rögtön megszűnt élni. Ha ellenben a nyulat erősen narkotizálták s úgy tették ki ugyanolyan erős áram hatásának, az állat azonnal heves nyújtózkodási göresét kapott, majd megkísérelte felugrani s eközben tova gurult teste egész hosszán, ordított, száját kitévte és néhány perc múlva már mind a négy lábára ráállt, s féltéken szimatolt körül. A másik háziállat pedig, amelyet szintén oly erős mértékben narkotizáltak, ezalatt rossz lélegzést mutatott s megszűnt élni. Tehát *erős váltóáramok*, amelyek a háziállatot ébren állapotban megölik, vagy súlyosan megbesbitik, narkotizált állapotban életmentők. A kísérleteket még tovább folytatják ezen a téren. Eddig narkotizált emberről, ha a szivdobogás megszűnt, mesterséges lélegzést alkalmaztak, továbbá szivmászást, légesővágást használtak, de bizony nem minden esetben sikerült a narkotizált embert életre kelteni. Ezért nagy jelentőségű a *Schrötter* klinikáján tett föltedezés s azért folytatják oly nagy buzgalommal a kísérletezést, hogy az emberéletet narkotizált állapotban mindig meg lehessen menteni.

— **A tudományegyetem díszdoktorai.** A budapesti magy. kir. tudományegyetem hatósága ma nyújtotta át *Horánszky* Nándor országgyűlési képviselőnek és *Daruváry* Alajos titkos tanácsosnak, a Kuria nyugalmazott másodelnökének a díszdoktori oklevelet. A küldöttséget az ünnepelt lakására dr. *Vessey* Tamás egyetemi rektor és dr. *Concha* Győző jog- és államtudományi dékán vezette. Jelen voltak az egyetemi tanárok sorából: dr. *Kováts* Gyula dr. *Sághy* Gyula, dr. *Láng* Lajos, dr. *Antal* Gyula, dr. *Timon* Akos, nyilv. rendes tanárok, dr. *Balogh* Jenő és dr. *Csaráda* János nyilv. rendk. tanárok, dr. *Reiner* János magántanár és dr. *Margitai* Antal egyetemi tanácsjegyző. A rektor és dékán hatóságuk jelvényeivel jelentek meg. A küldöttséget díszbeöltözött huszár kísérte az aranydiplomával. Legelőször *Daruváry* Alajos keresték föl a Sándor-utcai lakásán, ahol az ünnepelt kitüntető figyelemmel fogadta a küldöttséget.

Vessey Tamás rektor és *Concha* Győző jogkari dékán üdvözölte formás beszédben az ősz bíró, aztán *Vessey* rektor jobbját nyújtva az ünnepeltnek, így szólt: — **Díszdoktorrá avatom és fogadom!** Azután *Concha* Győző átnyújtotta a díszdoktori oklevelet, amelyet az ünnepelt címere díszít.

Daruváry Alajos nemes hévvel elmondott beszédében köszönte meg az egyetemi tanács kitüntetését, mire az egyetemi tanács megbízottai *Horánszky* Nándor keresték föl zerge-utcai lakásán. Ott is *Vessey* rektor és *Concha* Győző dékán mondták az üdvözölő beszédet. *Concha* így végezte szavait:

— **Midőn az egyetem ő császári és apostoli királyi felsége legkegyelmesebb engedelmével ehözta „Jaureaját in politicis”, az előtt a multat, a jelent, a jövőt; leggyeres és vagyoni tartalmat: jogot, erkölcsöt és szociológiai tudó politikai előtt hajtja meg zászlóját, amely mélyen tisztelt képviselő urbanus testet öltött s azzal a hő óhajattal nyújtja át, hogy ennek a nemes politikának velünk együtt még sok sikerében gyönyörködhessék. Eljen!**

Ezután a doktorkor avatás történt meg és a diploma átadása, amire *Horánszky* Nándor meghatva válaszolt:

Nem tagadom, ugymond, hogy ezen hosszú öltetpályán keresztül, melynek javarésze a közélet szolgálatának volt szentelve, mindenkör a tudomány világánál keirestem azokat az igazságokat, melyeket a gyakorlati életbe bevezetni és érvényesíteni igyekeztem és el kell ismernem, hogy a közélet küzdőmeiben szilárd talajt lábam alatt csak akkor éreztem, ha a tudomány vívmányai és a közélet kívánalmai között megtaláltam azt az összhangot, mely a bátor cselekedeteknek biztatója, az egyéni tevékenységnek pedig hajtóereje.

Lehet-e nagyobb megtiszteltetés, emelkedettebb érzés, mint ily hosszú idő után azok részéről, akik hivatottak és is itélkezésközű figyelmességére méltán büszkék is, azt látni, hogy nemcsak szerény munkásságomat kísértek figyelemmel de abban megtalálták azt a szellemi befolyást is, melyet cselekedeteimre a tudomány hatalmas gyakorolt. Öszintén be kell vallanom, hogy ez a nagy kitüntetés nyilvános működésemmel a legszebb jutalma, önéreztetésemnek a legnagyobb büszkesége és szerény nevemnek a legnagyobb díszje.

Megnálni, tisztelt uraim, ezt a nagy kegyességet nem tudom mással, mint a köszönet egyszerű, de mélyen átérzett szavával és az eskü helyett, amelyetől

ő nagysága az ímént szives kijelentésével felmentett, azon fogadalommal, hogy igyekeznem fogok e kitüntetésre a jövőben is reá szolgálni és a tudorok díszes karának méltó tagja lenni. Midőn nagyságtoknak ez utali szives fáradozását megköszönöm, ajánlom magam szives barátságukba és hajajamukba.

A tudós professzorok az ünnepies misszió befejezte után még jóideig együtt maradtak *Horánszky* Nándor vendégszerető házában.

— **Bashkirtseff Mária sirja.** Az a francia-orosz rokonszén, amely a politikában a legprofánabb érdekszövetség formájában ismeretes előtünk, valóságos idealizmussá változott át egy művésznő sirja fölött. Párisban kegyelettel adóznak *Bashkirtseff* Máriaának, a zseniális orosz festőnő emlékeinek.

A passy-i temetőben kápolnát emelt a franciák kegyete az orosz származású és szabad-szemléltű művésznő hamvai fölé. A kis kápolna falait pálmalevelek díszítik, a béke szimbólumai. És a délszaki növények beárnyékolják a festőpalettákat, amelyek az elhelyezett, különböző színű festékek jelzik, hogy az alkotó szellem munkája közben mondott bucsút a művészetnek és a dícsőségnek. Balról hullámzó tengerből kiemelkedő szikla jellemzik a szenvedély játékeit és az individuum erejét. Jobbról a korán elhalt művésznő mellszobra díszlik, híven adva vissza nőies szépségét és üde ifjúságát az elköltözöttnek. A középső helyet *Bashkirtseff* Mária utolsó alkotása foglalja el: egy nő, a kétségbe-esés idealizált alakja. A kép előtt egy asztalon pihen a napló, a fiatal művésznő híres naplója, őszinte vallomási egy fiatal leánynek, esodálalatos megnyilatkozásai a teremtő géniusznak. A kis kápolna közepén, egy gyertyákkal körülvéve, virágokkal díszítve, ibolyákkal és fehérrózsákkal övezve domborodik a sir. A sir előtt minden halottak napján *Bashkirtseff* Mária édesanyja imádkozik. Ezenkint elvándorol az öreg asszony Oroszországból Párisba, a passy-i temetőbe, a passy-i temető kis kápolnája, hogy leánya sirján imádkozhasson. Szavakba foglalja, amit érez: — én voltam a leggazdagabb és én lettem a legszegényebb édesanyja.

— **Jókai a feleségéről.** Az ősz költőfejedelem érdekes levelet írt dr. *Kohut* Adolfnak. A levél amelyet a *Berliner Tagblatt* közöl, a költő feleségéről, *Nagy* Béláról szól. Német nyelven íródott és a berlini uság hozzászólja, hogy a stílusán nem változtatott semmit sem:

Nagy Bella már igen zsenje ifjkorában a hazai színművészetnek szentelte az életét; az előkészítő intézetekbe kitűnő sikerrel járt, míg kitűnő oklevelet nem nyert. A külső megjelenés minden előnye egyesült benne a szellemi tehetségekkel s fényes jövőt ígért neki a magyar színpadon. Klasszikusan formált alak, az Isten is hősnőnek teremtette, pompás fej, igen kifejező arcvonásokkal, amelyekben az érzelmes gyöngédség a tragikus energiával összhangban egyesült s a zeme csupa lélek; s mi több: széles regisztréri, kellemes hangja van, mely éppen oly kifejező, ha az érzellem süttog, mint amikor a bilincseitől megszabadult szenvedély kiűr és harsog boldó. Csak az ő ajkán lehet igazán felismerni a magyar nyelv hangzatos szépségét és a magyar költemények nemes páthoszatát s ezeket a talentumokat csak növelte nagy szellemi értelmessége, a költői szándékok helyes felfogása s önálló invenciója és fantáziája.

A fiatal művésznő még alig volt tízezer éves, amikor a közönség figyelme már feléje fordult s dícsőres elismeréssel írt róla a kritika. A magyar főváros több színpadán a legnehezebb tragikus szerepekben lépett fel s tüneményes talentumával mindenkit elbájolt. S azon a nagy nemzeti ünnepen, amelyet a szabadságharc ötvenedik évfordulójára Budapesten a legnagyobb pompával és az egész magyar nemzet részvételével rendeztek: a nemzeti bizottság a Jókai Mór költőit Apotheozis elszaválására *Nagy* Béliát szólította föl, aki e föladatát sokkal nagyobb művészettel teljesítette, mint a minőt tőle vártak. Az Apotheozis egymásután hat nap ismételné kellett. A művésznőt elhalmazták babérkoszorúkkal és magaslató költeményekkel.

De egyszerűsége volt az ő végezte is.

Már szerződötték a legkitűnőbb fővárosi színházak egyikéhez, a tragikus szerepkörre s már meg kellett volna kezdenie sokat ígért pályafutását. Ekkor találkozott vele a költő. Fölismerte benne azt a kincsöt, mely drágább minden talentumnál: szeretettel teljes női szívet s följajánlotta neki a kezét és egész lelkét.

És a művésznő döntött. A Muzsától elvette a kezét s a költőnek ajándékozta.

Azóta már csak jótékony célokra lép föl mint szavaló s mindig a legnagyobb lelkesedéssel fogadják. Elkíséri utjaira a férje aki mintegy megjóvalja folytatja szellemi munkásságát azóta, hogy az ország legjobb asszonyát feleségül vette s a külföldön minden előkelő társaságot meglep szípköröző szellemével,

elbájoló szeretetreméltóságával, feltűnő nyelvmereteivel s az irodalom országában való jártasságával.

Nagy Bella mint Jókai Mórné is hű maradt őseinek a hitéhez.

Férje meg tudja becsülni ezt a hűséget, amely a női jellemnek alapja.

És csakugyan úgy is van. Az a nagy talentum, amelynek a testett világban, mint elsőrangú csillagnak kellene ragyognia: még szebben fénylik, mint a nemes nő igazi mintaképe.

— **Végeladás.** Dobra kerül egy ország, sőt két ország: az osztrák-magyar monarchia. A nagy végeladást a veronai *Arena* pattantotta ki, különben a világ nem értesült volna erről a nagystilű újdonságról. Felosztják tehát Ausztriát és felosztják Magyarországot több érdekelt hatalmasság közt. Veronából, amely szalmájáról, Romeóiról, Juliáról és zöldéggiaacáról híres, megjött a rém-hír a következő részletekkel:

Németország kapja Csehországot, Alsó- és Felső-Ausztriát, Szalkammergutot, Észak-Tirolt, Stájerországot és Karinthia egy részét.

Olaszország kapja Triesztet, Trentinót, Isztriát, Dalmáciát egészen Raguzát és Dél-Tirolt.

Oroszország kapja Galiciát és Bukovinát.

Montenegró kapja a cattarói öblöt, Krivosjet s Hercegovinát.

Szerbiához pedig hozzácsatolják Horvátországot egy részét, Szlavóniát és Boszniát.

Mindazt, ami ezeken kívül Ausztria-Magyarországból fölmárad, egyesíteni fogják egy független magyar királyság alatt.

A borzalmas hírt veronai kollegánk vasárnap pattantotta ki s hétlőn már komoly keretben közzölte párisi kollegánk. Helyzetünk tehát komoly és válságos. Főképp azért, mert az *Arena* a saját vallomása szerint egész biztos forrásból merítette. Az *Arena* ugyanis kitűnően tudja, hogy e részben Németország és Olaszország közt titkos tárgyalások folynak. Most már csak a cár beleegyezésére mulik az egész, ezt a beleegyezést pedig *Viktor* Emánuel király legközelebbi pétervári útja alkalmával szerzi meg. Mihelyt tehát az orosz felség beteszi a lábát az orosz felség dolgozószobájába, visszavonhatatlanul végünk van. Szörnyen szomorú egy eset!

— **A fehérhegyi csata emléke.** Prágából táviratozzák lapunknak: A cseh radikális munkások vasárnap ünnepet rendeztek a fehérhegyi csata évfordulójának emlékére. Délelőtt két népgyűlés volt, melyen szenvedélyesen kiakadtak a kormány, a nemesség és az iju-csehek ellen. Azután a munkások kivonultak a Fehér-hegyre, ahol gyalog- és lovasrendőrök vigyáztak a rend fenntartására. Miután több heveshangú beszédet mondtak a németek ellen, visszavonultak a városba, ott azonban a rendőrök szétöslatták a zajongó tömeget.

— **Az 1848-49-iki hónapok központi bizottsága** ma délután báró *Podmaniczky* Frigyes elnöklété mellett ülést tartott, melyen a november 18-án tartandó országos nagygyűlés programjáról tanácskoztak:

Mikár Zsigmond főjegyző ismertette a nagygyűlésen előterjesztendő indítványok tartalmát, aztán három albizottságot választottak, egyet az érkezendő tagok fogadására, ennek tagjai: *Tóth* János, *Gömör* Károly, *Báthó* Ferenc és *Greguss* Lajos; a jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldött bizottság tagjai: *Majovsky* Vilmos, *Batizfalvi* Soma, *Magyabóer* Agoston, *Ilyés* Bálint és *Schweidl* Béla; a javaslattevő bizottság tagjai: *Egyedi* Ignác, *Lakatos* Miklós és *Blaskovits* Lajos, ez utóbbi bizottság magát a nagygyűlés alkalmával a vidékiekből 5 tagura egészíti ki.

— **A Szilgityi-társaság ülése.** Mint *Nagyváradról* táviratozzák, a *Szilgityi-társaság* ma délelőtt a jogakadémia nagytermében felolvasó gyűlést tartott melyen nagy és előkelő közönség volt jelen. *Rád* Odön elnök megnyitőbeszédében az elmékedő és lírikus költészetéről beszélt és üdvözölte a társaság tiszteletbeli tagját, *Endrődi* Sándort, aki új költemény-ciklusát a társaság ezen ülésén mutatta be először a nyilvánosságának. A közönség rendkívül érdeklődéssel hallgatta *Endrődi* Sándor felolvasását. *Endrődi* ciklusának a címe: „Isten felé”. Egy kétségek között vergődő lélek lírai története ez, amely a szenvedés túsáin eljut a hit vizsgátlásához. A költő zajos óvációkkal vették körül. Ezután *Hegyessy* Márton érdekes emlékeztést olvasott fel a negyven év előtti időkről. Végül *Biró* Lajos nagy hatással olvasta fel „*Utolsó felindulás*” című novelláját.

— **A Turisták ruhája.** A Magyar Tanítók Turista-Egyesülete érdekes és praktikus dologra hírdet pályázatot. A legelőszörűbb és a legolcsóbb turistatűtözött leírását kívánja és a pályázóknak egyuttal arra is meg kell felelnök, hogy az öltönyből való kelmél hol és milyen áron lehet a legolcsóbban kapni. Hogy a férfiak turistatűtözött leírni nem nehéz munka, azt hiszen elhiszszük. De arra már kíváncsiak vagyunk, hogy a pályázó tanítók, kollegáink tanácsa nélkül, hogyan felelnek meg a pályázat másik kérdésének, amely a turistatűtözött leírásról szól?

— **A tifusz szörme.** Párisi lapok jelentése szerint *Chateausse* tanár hathatós *tifusz-szörmet* talált fel. Egyelőre természetesen nem szabad nagy optimizmussal fogadni ezt a táviratot. Megtanítható rá a sok orvosi fölfedezés, amely szintén vérmes reményeket ébresztett, de utóbb bekövetkezett a nagy csalódás. *Chateausse* tanár egyébként komoly tudós hírében áll és Pasteur egyik legjelesebb tanítványa.

— **Laufenauer síremléke.** Egy bécsi orvosi kapucis levelet intéz hozzánk, amelyben elmondja, hogy *Halottak napján*, amikor valami kötelességből kifelé Budapestre járt, este fölkereste a temetőben *Laufenauer* Károly tanár sírját, akinek nevét egész Európában ismerik és tisztelik. „A hírneves tudós tanár sírján, akire a magyarság méltán büszke lehet”, — írja a bécsi tanár, — „legnagyobb meglepetésemre semmiféle síremléket se találtam. Hát megelégedkezett róla a nemzet és a rokonság?” — Mi úgy tudjuk, hogy annak idején mozgalom indult meg a fővárosi orvosok körében, hogy *Laufenauer*nek emléket állítsanak és reméljük, hogy ez a felszólalás az ügyet siettetni fogja.

— **A nagyváradi kereskedők ünnepe.** A nagyváradi kereskedelmi csarnok ma szép ünnepet rendezett *Reismann* Mór elnök és *Hoványi* Géza alelnök tiszteletére. A népes díszközgyűlésen arcképeket leplezték le. *Huzella* Gyula méltatta *Reismann* érdemeit, aki husz éve és *Hoványi* Gézát, aki tíz éve vezeti az egyesület ügyeit. *Reismann* és *Hoványi* szép beszédben mondtak köszönetet. Végül felolvasták *Reismann* Mór levelet, melyben kereskedelmi célokra 4000 korona alapítványt tett. Este a csarnok nagytermében lakoma volt.

— **Házasság.** *Leipnik* L. Nándor, a Neues Pester Journal munkatársa, vasárnap délelőtt 11 órakor kötött házasságot az V.-VI. kerületi Andoknyvi hivatalban *Händel* Rizával, Diósgyén *Handel* Berta húgával. Tanúként szerepeltek: dr. *Düsing* Béla és *Dugés-Diener* József.

Meinz Rezső, a Nieweldt féle fővárosi szőnyeggyár üzemeltetője tegnap vezette oltárhoz az erzsébetvárosi plébánia-templomban *Malinek* Zsenni kisasszonyt. A fiatal párt Tóthfalussy plébános áldotta meg. Az esküvő nagy és díszes közönség volt jelen.

— **Az insterburgi halálos párbaj.** Egész Németországban nagy hullámokat vet az insterburgi halálos kimeneteli párbaj, melynek, mint megírtuk, egy *Blaskovitz* Kurt nevű hadnagy áldozata lett. *Blaskovitz* egy lelkesnek a legidősebb fia volt, akit szülei csak a legnagyobb anyagi áldozatok árán taníttattak. Katonai pályafutása szép eredményekre jogosították a fiatal hadnagyot, még fényesebbnek ígérkezett jövője. eljegyzése folytán. November elséin kellett volna megünnepelni az esküvő előestéjét *Deutsch-Eylandban* a menyasszony nővérénél. Előttevaló nap a kaszinóban ebücsözött legénybajtársaitól. Barátai ekkor észre se vették, hogy kissé többet ivott a kelleténél, különben nem erőszaktették volna egyedül háza. Az uton találkozott vele *Hildebrand* és *Rasmussen* tüzérbadnagyok és látva, hogy az ittas fiatal ember alig tud megállni a lábán, elkísérték csaknem egészen hazáig. Miután egy darabon elváltak, megbánta a két tüzérbadnagy, hogy nem kísérték a lakásáig, visszatértek tehát és csaknem ugyanazon a helyen találák fiatal bajtársukat, ahol elhagyták. Egy falhoz támaszkodva aludt. Megfogták karján és fel akarták emelni. És ekkor az ittas fiatal ember elkezdett hadonázni, a nélkül, hogy tudta volna, ki ragadta meg és ki ellen védekezik. Ez volt a párbaj oka. Másnap, péntek reggel *Blaskovitz* elutazott *Deutsch-Eylandba*, ahol minden készen volt az estélyre, a vendégek is mind együtt voltak, amidőn Insterburgból távirat érkezett, hogy *Blaskovitz* a-onnal utazék oda, mert két katonatiszt provokáltatta és alkalmasint ki kell állania. A távirat elküldő természetesen tudták, hogy *Blaskovitz* az esküvőjére utazott. Az esküvő szombatra volt kitűzve. A távirat következtében az esküvő elhalasztott és a hadnagy elutazott Insterburgba. Ott tudta meg, hogy *Hildebrand* és *Rasmussen* hadnagyok jelentést tettek az esetről és őt provokálták. Összeült a beszületőbírótság és bár *Blaskovitz* hadnagy is, ellenfelei is békésen szerettek volna elintézni az ügyet a bírótság a párbajt kikerülhetetlennek mondotta. *Blaskovitz* apja és menyasszonya Insterburgba érkeztek, hogy megakadályozzák a párbajt, de hiába. Hétlőn megtörtént a piztolypárbaj *Blaskovitz* Kurt és *Hildebrand* hadnagyok közt. *Hildebrand* golyója ellenfelenek altestébe furdott és néhány órával később *Blaskovitz* atya karjai közt kilehelte lelkét. A beszületőbírótság eljárását a német sajtón kívül a katonai körök is elítélik. Általában citálják a német császárnak a párbajról tett kijelentését, amelyben állást foglal a kicsinyes okokból, igazított állapotban okozott sértésekben eredő párbajok ellen. Az insterburgi párbajjaffért alkalmasint szövé teszi a birodalomgyűlésen.

— **Óránként 160 kilométer.** Berlinből táviratozza tudósítónk, hogy az a katonai bizottság, amely *Zossen* környékén kísérletez egy katonai vonattal, ma

meglepo eredményt ért el. A katonai vonat óránként 160.2 kilométer sebességgel száguldozott. Ennél gyorsabban még nem járt vonat.

— **Egyházkerületi gyűlés.** Kolozsvárról táviratozták: A református egyházkerületi gyűlésen tegnap több papot szenteltek fel. Ma délutáni egy óráig a zsinati tárgyakra vonatkozólag tett előterjesztést tárgyalták le. Tanárokká választották Marosvásárhelyre: *Rosner* Lajos, Szászvárosba, vallás-tanárnak *Tankó*, Történelemre *Szabó* Márton, mértani rajzra, *Vajna* Gábor, Zilahra *Kovács* Ferenc. Azután a legációi kérdésében hosszabb vita kezdődött, amelynek folytatását báró *Bánffy* Dezső elnök délutánra halasztotta. Délután a vita a körül forgott, hogy a kollégiumok fiatalága küldhető-e legációba vagy nem? Az igazgatótanács javaslata szerint jövőre csakis teológus-íjűk küldhetők és csakis ezek hiánya esetén kollégisták. Többek hozzászólása után s miután *Barók* püspök az igazgatótanács javaslát védte, a szavazásnál négy többséggel elfogadták az igazgatótanács javaslatát. Miután a karzaton levők tapsoltak és éljenek, *Bánffy* elnök kijelentette, hogy a karzatot kiüriteti, mert ott senkinek sincs sem beleszólási, sem véleménynyilvánítási joga. A részletes tárgyalásnál *Balogh* tanár indítványára kimondták, hogy a meghívásban a kollégisták is részesülhetnek. Ezután az igazgatótanács előterjesztéseit fogadták el a lelkészképző- és vizsgáló- és a lelkesítő könyvtárak szervezése tárgyában és a könyvtárak létesítésére bizottságot küldöttek ki a püspök elnökelel. Holnap a bizottsági jelentések után a költségvetést kezdik tárgyalni.

— **Tüntetés egy érsek ellen.** Bécsben a déli vasut állomásán tegnap este zajos tüntetést rendeztek a Bécsben élő dőlészáv diákok a zarái érsek ellen. *Dvornik* zarái érsek ellen ugyanis borszút esküdtek a dőlészáv diákok, mert installációján előbb olaszul s csak másodsorban horvátul beszélt. A zarái érsek azonban nem érkezett meg a tegnap esti vonattal, a tüntető diákok hát megelégedtek azzal, hogy a püspöki konferenciára érkező cattarói és raguzai érseket megabucogtatták.

— **Felhívás.** A Magyar Ifjók Segélyegyletének a fővárosban és vidéken lakó rendez segélyezettjeit felkéri az egyesületükre, hogy a szokásos és szükséges rövid értesítéseket, a távol vidékiek életben lévő igazolásával, valamilyen pedig jelenlegi lakásuk pontos megnevezésével a hely, utca, házszám feljegyzésével sziveskedjenek a titkári hivatalnak címezett (Budapest, VII. Miksa-utca 8. sz.) levéiben december hó 10-ig okvetlenül beküldeni, nehogy ennek elmulasztása miatt a segélyezésben rövidséget, késsédelmet szenvedjenek.

— **A soproni bankbukás.** Sopronból táviratozták: *Margittay* József pénzügyminiszeri osztálytanácsos ma megkezdte a városi adóhivatal vizsgálatát. A csődbíróság ma már a negyedik egyezséget hagyta jóvá, melyet a bank csődválasztmányja az igazgatósági tagok üzetének a zárlat alól való felszabadítása céljából kötött. Összesen 121.000 korona letétbe helyezése után a bűnügyi zárlat alól feloldották a *Thüring*, *Meehle*, *Zettl* és *Schneider*-féle üzleteket.

— **Matiné.** A szatmári *Kölcsey*-kör tegnap nagyon látogatott matinét rendezett. Vonzóereje volt a matinének *Berey* József eszeli új. ref. lelkésznek, az eszeli nép akaráll ellesett s még eddig ismeretlen *Rákóczy*-kesergője, melyet nagy hatással, zenekíséret mellett ismertetett. A matiné közreműködött *Maróthy* Marika kisasszony is.

— **Az öngyilkos bölcsész temetése.** A múlt héten öngyilkossá lett *Szelcs* Kálmán II. éves bölcsész-tanhallgató temetése tegnap délután volt az ó-budai temetőben. A korán elhunyt nagylehetségű fiatal embert nagy részben ötvete utolsó útjára. A gyászoló közönség sorában ott volt a bölcsész-tanhallgatók segítő-egyesülete is testületileg, amely koszorút is helyezett szeretett kartársuk sírjára.

— **Ötven évig az örültek házában.** Bécsből telefonálják lapunknak: Az első-ausztriai tartományi örültek házában ma délelőtt meghalt *Krastl* Emánuel 69 éves test. *Krastl* husz éves korában került az örültek házába, tehát 49 évet töltött a lelki halottak között. Ez idő alatt is több fantasztikus képet festett.

— **Az „Erzsébet” Működvelő-Társaság** november 17-én délután 3 órakor a gödöllői Erzsébet-szobrot meg fogja koszorúzni. Ez alkalommal a társaság küldöttséget meneszt Gödöllőre, amely beszédek és szavatelok kíséretében fogja elhelyezni a koszorút a szobor talpatán.

— **Sikkasztó ügyvéd.** Bécsből telefonálják lapunknak: E hó 9-ikén egy belvárosi szállóban a rendőrök letartóztattak egy gyanus viselkedésű embert, aki ijedtében ki akart ugrani az ablakon. A letartóztatott ember *Hahn* Róbert nürnbergi ügyvéd, aki e hó 4-ikén megszökött, miután 10.000 márka adósságot csinált és kileneseinek pénzéből 3000 márkát el-sikkasztott. Hahn átadták a tartományi törvényszéknek és Nürnbergbe fogják szállítani.

— **Tiltakozás petárdával.** Tegnap este a párisi városháza bazárjában felrobant egy petárda, amely természetesen nagy rémületet keített a bazár látogatói

között. A robbanás csak kisebb kárt okozott. A petárdát a bazár alkalmazottai helyezték el, hogy tiltakozásukat jelezzék ki vele a bazárnak vasárnap nyitva való tartása ellen. A fura tiltakozás elkövetőjét koresik.

— **Halálozás.** Gróf *Zichy* Pálné, született *Korniss* Anna grófnő, mint Belsőből táviratozták, ma délután hatvanéves korában elhunyt. A grófnő általában kedveltségnek örvendett főúri körökben, de egyebütt is áldották nemes szívét. Az elhunyt grófnő Bécsbe való útján meghült s tüdőgyuladással váratlanul elhunyt. Férje jelenleg Bikszádon tartózkodik. A halálhírről a gróf *Károlyi*-családól is értesítették.

Bőlöni Nándor nyug. m. kir. honvédszázados kezelőtisz november 11-én, életének 61-ik évében, hosszas betegség után elhunyt. A megboldogultat holnap, kedden délután 1/3 órakor temetik az egyetemi klinika *Mária-utcai* halottasházából és a II. ker. vizivárosi temetőben helyezik örök nyugalomra.

— **Meghalt a börtönben.** Berlinből táviratozták, hogy *Wolf* Antal, német birodalmi kereskedelmi tanácsos, egykor dusztagad berlini bankár, ma meghalt a börtönben. Kilenc évvel ezelőtti nagy port vert fel *Wolf* Antal bűnpöre a német császárvárosban. *Wolf*, akinek akkor virágzó banküzlete volt Berlinben, szédítően nagy szélhámosságokat követett el a tőzsdén s ez volt az oka a hallatlanul szigorú német tőzsdetörvény meghozatalának. *Wolf* Antalt tíz évi fogházra ítélte a tőzsdén 1892-ben.

— **Nagy össelást rendez a Szénássy.** *Hoffmann* és *Társaság* (IV., Bécsi-utca 4. sz.) november 15-ét, mely alkalommal selyemkermék, bársonyok, angol mosóselymek, lyoni toulardok, japonsais- és chinai-selymek kerülnek eladásra. Az arak ez alkalomra mélyen leszállították, hibás árut nem tartanak s csak hírneves gyárosok gyártmányai kerülnek eladásra. Maradékoknak külön osztályt rendeztek be s ezek föltűnő olcsó áron kerülnek eladásra.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Előfizetőinek szórakoztatására ma este cigányzenét fog közvetíteni a Telefon Hírmondó. E cigányzene-átvitel 8 órától 11 óráig lesz hallható, de a közvetítés megszakítást szenved 8 óra 15 perckor a tőzsdével való (frankforti, párisi) záratok és a berlini tőzsdetudósítás) és 9 óra 30 perckor. midőn az est folyamán érkező legújabb híreket olvastatja fel a beszélő-űjség. A cigányzene-közvetítés az Emke- és az Elite-kávéház-ból történik, ahol *Zöldy* Marci közreműködésével *Rácz* Gyula zenekara, illetve (az Elite-kávéházban) *Köcsé* Antal zenekara játszik.

(x) **Eggyezes mellépszállók** gyorsan és biztosan hatnak köhögéssnél, rekedtségnél, elnyalkódásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Doboza 1 és 2 korona. (Próbadozoz 50 fillér.) Fő és szétküldési raktár Nádor-gyógyszertár, Budapest, Váci-körút.

(x) **Vásároljanak osztályorszjegyeket** *Lukács* Vilmos kármester, Budapest, V., Fűrész-utca 10. Egy egész 4 1/2 kor, 1/4 s 3 kor, 1/8 s 1 50 kor.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E.** vagy E. K. E. gyujtót.

Egy hozomány története.

— **A Budapesti Napló tudósítójától.** —

Budapest, november 11.

A maga nemében szinte páratlan s mulatsékos eset történt ma a fővárosban. Egy tizezerkoromás hozományról, amelyet az após egy takarékpénztári könyvben adott át a vejének az esküvő napján, kiderült, hogy testvérel között sem ér többet tiz koronánál. A takarékpénztári könyv ugyanis közönséges hamisítvány s eredetileg tiz koronáról szólt, amelyet valaki tizezer koronára korrigált meg. Az érdekes ügyben még eddig nem történt följelentés a rendőrségnél, amely hivatra volna világosságot deríteni a homályban bujkáló tettesre, aki a takarékpénztári könyvecske meghamisítására vállalkozott.

Kern Zsigmond, a budapesti *Viktória-gözmalom* egyik főtisztviselője szeptemberben feleségül vette *Weisz* Juliskát, *Weisz* Sándor mezőtelegi szeszgyárosnak a leányát. *Weisz* Sándor, akinek *Mező* *Telegen* szeszgyára van, Budapestben lakik a *Rottenbiller* utca 5/c. számú házában. *Mezőtelegi* szeszgyárát egyik alkalmazottja vezeti, ő pedig Budapestben társasírodát nyitott, amely szeszgyárak és fűrészmalmok felszerelésével foglalkozik.

Mikor az esküvő annak rendje és módja szerint megtörtént, *Weisz* Sándor egy tizezer koronáról szóló takarékpénztári könyvet adott át vejének hozomány gyanánt, amelyet a Leszámitoló- és Pénzváltóbank állított ki. A takarékpénztári könyv látszólag teljesen rendben volt s *Kern* nyugodtan vágta szobor, azután pedig elutazott a feleségével nászutra *Olaszországba*.

A múlt hónapban jött vissza a fiatal pár *Olaszország*ból a nászutról és a *Kender*-utca 10-ik szám alatti lévő kis lakásba költözött be, ahol boldogan él a mai napig, abban a tudatban, hogy zavarba semmi körülmények között nem juthatnak, mert van tizezer koronájuk a főváros egyik előkelő pénzintézetében. A napokban azután megbizlélték, hogy mivel a *Viktória*-malomnak — ahol *Kern* hivatalnok — az *Angio*-bankban vannak a pénzei, ők is kivesszik kis tőkü-

ket a Leszámitoló Bankból s az Anglo-bankban helyezik el. Ennek a pénz-átbelyezésnek ma kellett volna megtörténni.

Ma délelőtt tizenegy óra tájban egy előkelő magánfogat állott meg a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank palotája előtt. Kern Zsigmond, a Viktória-malom tisztviselője szállott ki a malom kocsijából s a bank pénztáránál felmutatta a takarékpénztári könyvecskét, kérve az egész összeg kifizetését. A betétkönyvek intézésével megbízott tisztviselő átvette a könyvecskét s mielőtt számfejtette volna, kötelességszerűen utána nézett a bank főjegyzéseiben, hogy a könyv adatai helyesek-e? Nagy volt az ámulata, amikor látta, hogy a hivatalos főjegyzések között a tizezer korona helyett csak tíz korona szerepel.

Az illető hivatalnok a titokzatos dologról jelentést tett az igazgatóságnak. Rögön megvizsgálták a betéti könyvecskét s konstatálták, hogy eredetileg abba is tíz korona volt beírva, de ezt a bejegyzést valaki egy eau de Laborac nevű vegyi szerrel eltüntette s amúgy tizezer koronát írt be a tíz korona helyére.

Amíg ez a vizsgálat megtörtént, a gyuanulnol várazokoz Kern Zsigmondot bevezették a bank társalgó termébe, úgy hogy ő semmit sem vett észre az egész dologból.

Az említett tényállás megállapítása után a bank igazgatósága telefonozott a rendőrségre. A hivatalnok és az igazgató pedig ezalatt lementek Kern Zsigmondhoz a társalgó terembe s elmondották neki a tényállást. Kern nagyon meglepte a dolog s a következő kijelentést tette:

— En becsületszavamra kijelentem, hogy sem tudomásom nem volt a dologról, sem pedig be nem folytam annak keresztülvételébe. Ha a könyv hamisítva van, úgy azt más hamisíthatta; én mászájandékul kaptam apósomtól, Weisz Sándor szeszgyárostól.

Kernt erre igazolásra szólították föl. Megmondta kiletét s hogy a Viktória-malom tisztviselője. Különbek akadt egy bantiszviselő is, aki ismerte és igazolta, hogy csakugyan Kern Zsigmond, a Viktória-malom hivatalnokja.

Igy állván a dolgok, a rendőrség vette kezébe az ügyet s rögön megidézette Weisz Sándor szeszgyárost, aki még déltájban meg is jelent a rendőrségen, ahol kihallgatták.

Weisz Sándor maga is meg volt lepve, amikor vejt a rendőrség előt láta s előadták neki az esetet, hogy a tizezerkoronás takarékpénztári könyv hamisítvány. Azt vallotta, hogy ő ennek a tizezerkoronás hamisításnak az ügyében teljesen ártatlan. Augustus vége felé, amikor közeledett leánya esküvője, tizezer koronát adott át egyik alkalmazottjának, hogy az tegye be a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bankba. Az illető alkalmazott még aznap átadta neki a teljesen korrekttül kiállított betéti könyvecskét s így neki semmi oka sem volt arra hogy alkalmazottjára gyanakodjék. Ez az alkalmazott nem sokkal az eset után kilépett az irodájából, ő pedig a takarékpönyvecskét szeptember elején átadta Kern Zsigmondnak, aki az ő Juliska nevű leányát feleségül vette. Mást — ugymond Weisz Sándor — nem gyanusíthat a könyv meghamisításával, mint ezt az alkalmazottat, akinek a nevéz azonban nem mondta meg, sőt egyelőre fejlelntést sem tett ellene.

Kern Zsigmondnak különben semmi kára sincs az egész dologból — kivéve a kis kellemetlensége — mert apósa még ma délután készpénzben átadta neki az egész tizezer koronát, amelyet most már csakugyan elhelyezhet az Anglo-bankban.

FŐVÁROS.

(*) A főváros közbiztonsága. A főváros mai közigazgatási bizottsági ülésén Rudnay Béla főkapitány beszámolt a múlt hónap közbiztonsági állapotáról. Nagyobb bünlény csak egy történt: október 8-ikán meggyilkolták és kiraboltak egy tejeskocsist. A rablógyilkost letartóztatta a rendőrség. A balesetek közül legveszélyosabb volt az a vasuti összeütközés, amely október 23-ikán történt a ferencvárosi pályaudvar mellett. A rendőrség a múlt hónapban hat kaució-sikkasztót, huszonegy zsebtolvajt és huszonnégy betörtőt tartóztatott le. Októberben összesen 156 bünlésben fejezték be a nyomozást; ezek közül 1020 csak vétség volt. Az ember élete ellen 153, a vagyona ellen 783 bünléselekmény irányult. A toloncházban 2352 ember volt. Rendes uton eltoloncoltak 452 embert, kiltítottak 140-et, akik közt 16 külföldi volt. A múlt hónapban 11.213 idegen járt a fővárosban.

(*) A jóléti bizottság ülése. Ma délután ülést tartott a székesfőváros háztartásának megvizsgálására kiküldött harmincas bizottság Halmos János polgármester elnöklése mellett. A bizottság megballgatta a

kiküldött III. albizottságnak jelentést a közzegszésgügyi szolgálatban végzett tanulmányozások eredményéről. A terjedelmes jelentés a legnagyobb alaposággal öleli föl az összes egészségügyi hivatalokat és intézményeket s nagyobbra arra az eredményre jut, hogy személyzet-létszám kevesebbséval itt megtakarításokat nem lehet tenni.

Fölmérlt régebben az az eszme is, hogy a főorvosi hivatal olvaszkék be a közzegszésgügyi sziszatdalyba, ezt azonban a kiküldött albizottság ellenzi, mert — ha a beolvastás megtörténék is — a tiszt főorvosi hivatal létszámát akkor sem lehetne lezállítani. A plénnum a mai ülésén, hozzájárult ahhoz, hogy a mai rendszer maradjon meg, annál is inkább, mert a fővárosi törvény reviziójának a készöbén nem lenne helyes egyes intézkedések elkülönített módosítása. Elfogadta a plénnum az albizottságnak azt a nézetét is, hogy a tiszt orvosok számát nemcsak nem lehet lezállítani, sőt, ha majd a főváros pénzügyi viszonyai megengedik, szaporítani kell.

A himlőnyirk-termelő intézet megszünetését nem ellenzi a kiküldött albizottság, mert az anyagot magán-intézetektől is lehet szerezni, de a bakteriologiai intézet fenntartását szükségesnek tartja, mert az a tiszt főorvosi hivatal kapcsolatban igen nagy, praktikus haszonnal járt. Ezzel szemben dr. Schermann Adolf tiszt főorvos a fővárosi nyirk-termelő intézet fenntartását kívánja, annál is inkább, mert az egész nem igényel többet 2000 koronánál. A plénnum hosszabb vita után kimondta, hogy az intézet meg kell szüntetni. A bakteriologiai intézet fenntartása ellen nem volt kifogás.

A közkörházakról szóló albizottsági jelentés nem tartanál helyesnek, hogy a főváros közkörházait egy igazgató alá rendeljék. Kívánja, hogy legyen jobbparti és balparti körházak igazgatósága. Ami pedig azt illeti, hogy a betegk elhelyezésében helyszüke állott be, azt javasolja az albizottság, hogy a közkörházak szaporítása helyett — ha a főváros pénzügyei megengedik — jövőben üdülő-házakat létesítsenek.

Az albizottság végül föltétlenül szükségesnek tartja, hogy a közetmető halottas házában a kötelező ravatalozást behozassák. Dr. Babarozzi Schwartzert Ottó mint a kiküldött albizottság elnöke ma annak a meggyözdésének adott kifejezést hogy — mivel a Szt.-Rökus-kórház ma mártartatlan állapotban van — el nem lehet zárközni attól, hogy már a legelősebb időben egy új kórházat kell a fővárosban állítani. Minthogy azonban a harmincas bizottság fildatata legfőképp abban van, hogy mntassa meg a módokat a lehető takarékoságra, az albizottság nem állhatott elő egy nyolc-tíz millió koronába kerülő kórház tervevel. De a törvényhatóságnak ezt a kérdést nem szabad elejtenie s ezért kéri, segítsen az ügy napirenden való tartásában.

Gerő Lajos is azon a nézetben van, hogy a szt. Rökus-kórház a mai állapotában elavult; ámde egyebet az idő szerint tenni nem lehet, mint azt, hogy — úgy, amint Schwartzert Ottó gondolja — átalakítsák ezt a kórházat mintegy egymillió korona költséggel.

Halmos János nem volna hajlandó arra, hogy a szt. Rökus-kórház nagy átalakítási költséget tessen be. A közzgylés már 1887-ben kimondta a szt. Rökus-kórháznak sürgős lebontását. Az új kórház programját dr. Müller Kálmán udvari tanácsos el is készítette, de a közzgylés a nagy költségek hallatára megjédt a saját határozatától s azt visszavonta és a régi Szt.-Rökus-kórház ma is áll teljes épségében. Azóta öt új kórházat építettek a főváros. De, noha nincs Európában város, amely annvit áldozna közkörházakra, a biány egyre nagyobb a helyekben. Olyan átalakítás, hogy a Rökus-kórházat a szabályozási vonalba állítsák, vagyis, hogy a kerepesi-uti oldalból egy darabot lemessenek, a colnak nem felelne meg, mert a helyszüke akkor még nagyobb válnék. Azt hiszi, hogy még az egymillió átalakításba sem mehete bele a főváros ez idő szerint, annál kevésbé abba, hogy 8-10 millió új kórházat építtessen. Hanem tegyen már valakára az állam valamit. Akkor, ha ez megtörténik, a főváros átalakíthatja a Rökust gyüjtő-kórházra. De a nélkül, hogy az állam semmiféle terhet ne vállaljon magára, a főváros nem vállalkozhat új kiadásra. Ha legalább a jövedelmet biztosítja az állam, akkor maga a főváros is állíthat új, nagy kórházat. Nagyon helyesli, hogy az albizottság ezekkel a kérdésekkel foglalkozott s javasolja, hogy az ügyet mindenesetre terjesszék a tanács elé.

A bizottság a polgármester javaslatát előadta. Az elnököl polgármester köszönetet mondott az albizottságnak és dr. Schwartzert Otonak mint az albizottság elnökének s ezzel az ülés véget ért.

(*) A tiszt főorvos jelentése. Megnyugtató jelentést terjesztett dr. Schermann Adolf a fővárosi nagyérdemü tiszt főorvosa ma a közigazgatási bizottság elé. E szerint a főváros közzegszésgü állapota, a múlt hónaphoz viszonyítva, — habár a halálozás és a heveny-terelőző betegségek száma némi emelkedést mutat — kedvezőnek mondható.

A halálesetek száma októberben 130 esettel kevesebb, a heveny-terelőző betegségek pedig 155 esettel. Elve született októberben 1953 gyermek, meghalt 877 ember s így a születések 1076-tal muták fölül a halálozásokat. A székes főváros nyilvános és magán-kórházai és gyógyító-intézeiteiben 9473 fekvő- és 11.123 járó-beteget kezelték, vagyis 865-tel többet, mint szeptember hónapban.

(*) Négy új gyógyszerár. A belügyminiszter ma tudatta a fővárossal, hogy a közzgylés által javasolt négy új gyógyszerár nyitására hozzászájart s a gyógyszerárak nyitására már meg is adta az engedelmet. A leirat azzal okolja meg, hogy a miniszter

adományozta a gyógyszerári jogot, hogy mind a négy helyre magánosok kértek már engedelmet. A miniszter a kérelmeket leküldötte a fővárosnak, de a közzgylés azt mondotta, hogy a megjelölt helyeken nem kell gyógyszerár. Mielőtt a miniszter döntött a kérdésben, a közzgylés maga javasolta, hogy a négy gyógyszerárt föllállítsák. A főváros ezt az intézkedést kezdeményezésnek vette s azért kívánta a közzgylés által bizottság számára az adományozás jogát. A közzgylés azonban tévedett s a törvény szerint a miniszter illette meg a jog. Ezek után tudatja a miniszter, hogy a Csengery-utócnak a Jósika-utca és Király-utca közötti részén Schubert Arnoldnak, a külső Váci-utca és Csab-utca között Nyíry Sándornak, a Szondi-utócnak a Felsőerdősor és Aréna-ut közötti részén Takácsy Ignácnak s a Wesselőny-utócnak a Nyár-utca és Akáčia-utca közötti részén Gábel Józsefnek adta meg gyógyszerártnyitásra az engedelmet.

(*) Az adó. A közigazgatási bizottság mai ülésén jelentette az adófelügyelő, hogy a múlt hónapban 2.782.917 korona adót fizettek. 638.872 koronával kevesebbet, mint tavaly októberben.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Nemzeti Színház. Katona József születése napját a Bánk bán előadásával ünnepeleék ma este. Katona régen meghalt, de Bánk bánja él, drámai erejének, igazságának, felséges jellemzésének örök-üfi épségében, hallhatatlanságában. A kecskeméti ügyész ur nemzetének volt hatalmas védőügyvéde a századok areopagja előtt; valóban megérdemli, hogy a magyarok ünnepelejk. A Nemzeti Színház mai előadásán Jászai Mari játszotta Gertrud királynét. Jászai Mari játéka magában véve is művészi ünnep. Kétszeresen az, amikor ez a komoly, nagy stílü, magasan szárnyaló játék Katona géniuszának hódol a költő emlékének szentelt ünnepen. Szucsavay alakításában Petúr bán nem veszt masszív súlyából élenk nemzeti színeiből. Ujházi Tiborca nemes, szép, megható karakterfestése a magyar parasztnak. Keserves panaszkodásából kitetszik, hogy Árpád honfoglalása óta rettenetes teher van ezen a szegény, elnyomott, naiv óriáson. Mint Atlasz a görög világot, úgy tartja vállán a magyar földet. Inkább ez az oka, nem a szolgai alázatosság, hogy meggyöszesztve tartja bus és becsületet fejt. A mai előadáson egészen új Melindánk volt: Paulayné-Adorján Berta. Rövid idő alatt ez a második nagy drámai szerepe. Csak az imént játszotta Eszterben lady Rutlandot kiváló sikerrel és ma este mint Melinda állott előtünk. Régen tudjuk, hogy gyöngéd srinei bájosak, hogy az asszonyi lélek nemességét diskrét szépséggel fejezi ki; de ma erősebb, megröbözött akcentusokat hallottunk tőle, amikor a gögös Gertrudistól számon kérte összetört boldogságát. És ez a szokatlan hang sem volt híjjával a fölháborodott szív, a kítőró szenvedély igazságának. — Gyenes Biberachja kítűnő. Ez a lézengő Ritter — akiben Jagonak és III. Richardnak egy-egy atomja keveredik Meifiszó csufondáros cinizmusával — Gyenesnél jobb ábrázolóla nem igen találhat nálunk. Egressy Akos fiélénk, ingadozó, de a királyné előtt méltóságosan fölemelkedő Mikhájjáról szintén csak a feltétlen elismerés hangján szólhatok. (l. a.)

** Vígsház. Pálmay Ilka négy heti diadalmas vendégszereplés után, amely alatt csaknem este-ről-estére felt házak előtt ragyogtatta művészi zsenijét ma este lépett fel utójjára a Vígsház színpadán a Pillangó küsszony cím szerepében és a Szenes leány, szenes leány című kis operettben. Mai utolsó fellépésén csudáltak nagy művészetének ezernyi finomságát, amelyvel valósággal megbüvöli nézőjét s valahányszor látjuk, újra meg újra meggyöz bennünket róla, hogy korának legnagyobb szubrettjei közé tartozik s hogy művészetének a zenitjén van ma is. El sem tudjuk hinni, hogy elszakadjon a színpadtól, a mikor művészetének még teljes lényében ragyog s közönségét annyira egéniségének a varázsa alatt tudja tartani. Vendégjátékait, úgy tudjuk, gyöngékedése miatt fejezte be ilyen váratlan-hirtelen s nem is veszzük bucsu-számba ma esti fellépését; vissza fog, mert vissza kell térnie a színpadra mindnyájunk gyönyörűségére... A közönség valósággal ünnepele és tisztelői bevirágozták estjét. A ház zsufolva volt. (M-s.)

** Városligeti Színkör. Most, jóval a nyári színkörök sze-ona után, zajos estje volt tegnap a Városligeti Színkörnek. Népszínművet adtak elő, Csepregy Ferenc Piroz bugyellárisát, s ami több zsu-főt ház előtt. A népszínmű eme sikerében kétségte-lenül nagy része volt az előadás két vendégszereplő-jének, Pápayné Antóniaé, a debreceni színház volt énekesnőjének és Pápay Lajosnak, a Népszínház széphanu fiatal tagjának. Pápayné a kacskás birónét játszóta bravuroz magyarral, jóízűen, s dalai-val, melyeket nagyterjedelmü, csengő hangjával izlé-sesen énekel, zajos, megérdemelt tapsokat aróított.

Ugyancsak sokat tapsoltak Pápy Lajosnak is, ki Kőssa Gyurka szerepében kész színésznek bizonyult: jókedvű, ügyes naturbúrnak, ki pompás baritonjával szép jövőnek néz eléje.

**** A Nemzeti Színházról.** P. Márkus Emília orvosai tanácsára még két-három napig pihenőt kénytelen tartani, miután az utolsó hetek műsora, a nagy és társztó szerepek sűrű egymásutánja nagyon kimerítették. Így tehát A vörös talár keddi előadásán még K. Hegyesi Mari játszsa Janetta szerepét. Márkus Emília csak csütörtöknön lép fel először a Bőlcseben és a pénteki A vörös talár előadásán is ő fogja már játszani nagysikerű szerepét Janettát.

**** Gróf Keglevich István államtitkár.** A bécsi *Neues Wiener Journal* című újságnak jelentik Budapestről: A szépművészetek számára külön államtitkár hivatalt szerveznek Magyarországon. Államtitkárá gróf Keglevich István intendáns nevezik ki. Intendáns Herzeg Ferenc drámáiról lesz.

**** A Vígsház bemutatója.** A Vígsházban szerdán, e hónap 13-ikán kerül bemutatóra Gauthony Rikárdnak *Úzenet a Marsból* című amerikai színműve, mely erős versenytársa volt az ismeretes hipnotikus drámának, *Tribbynek*. Az *Úzenet a Marsból* erősen elít a szindarabok sablonjától s alig vet sulyt a szerelmi intrikára. A Mars birtokos azért jön a földre, hogy küzdjön az önzés és a köztüviség ellen, amelynek rabja Parker Horác, a darab hőse. Ez a tendencia aztán módot ad az érdekcsitő jelenetek egész sorozatára, amelyek érthetővé teszik, hogy Londonban a darabot egyfolytában ötszázötven alkalommal adták. Csak a múlt hónapban szakították meg az *Úzenet a Marsból* előadásait, mert *Hawtrej*, aki a darab főszerepét játszotta, társulatával amerikai körútra indult. Az amerikai lapok tanúsága szerint Gauthony színművét *New Yorkban* is pártját ritkító tetszéssel fogadták.

**** Újházi Ede,** a Nemzeti Színház művésze két napon át Veszprémben vendégszerepelt. *Constantin abbéban* s *A falu rosszában* lépett fel felt mellett. A művészt Fenyvessy Ferenc főispán vendége volt.

**** Teréz kapitány.** A Népszínház legközelebbi újdonságából, *Planquette és Bisson Teréz kapitány* című operettéből melynek a bemutatója pénteken, e hó 15-én lesz, már az utolsó főpróbák folynak a színpadon a teljes személyzet részvételével. A harmadik felvonásban előforduló arató-ünnepet egy tánc-dívertissemment éleltik, melyet a színház balettkara ad elő. *Kápolnai Irén* közreműködésével. A táncot *Hans Gyuláné*, a Népszínház balettmesternője tanította be. — Holnap, kedden, *Béldi Lórád és Fejér Jenő Katalin* című nagy operettje kerül színe 21-edszer, *Kéry Klárával* és *Zilahán S. Vilma* asszonnyal. Szerdán *Járet 12 feleségét* adják elő *Fedák Sárival*, csütörtöknön pedig *Géczy István* pályanyertes népszínművében, *A gyimesi vadvárban* lép fel *Blaha Lujza* asszony.

**** Katona József emléke.** *Kecskemétről* írják, hogy a város nagy szülötének *Katona Józsefnek* emlékére a Katona-Kör hétón este diszlocadást rendezett a színházban *Várady Antal* előadás előtt elszavalt erre az alkalomra írt ünnepi költeményét. S. Fáy Szeréna pedig Sántha Károlynak *Katona Józsefet* dicsőítő pályanyertes ódáját szavalt. A diszlocadáson fölléptek: K. Hegyesi Mari (Melinda), S. Fáy Szerén (Getrudis), Beregi Oszkár (Bánk bán), Gál Gyula (Petur) és Szilágyi Vilmos, a Magyar Színház főrendezője, Eberachot játszotta.

**** A Tarka Színpad megnyitása.** A Tarka Színpad szombat, november hó 16-án tartja első előadását a Fővárosi Orfeum színpadán. A főpróbát ugyanaznap déle öt tartják meg a sajtó képviselői előtt.

Az első est jóvédelmés — mint említettük — a Magyarországi Hírlapok Nyugdíjintézete és az Országos Színészegyesület nyugdíjalapja közt fogják megszerezni. Jegyek már kaphatók az orfeum pénztáránál, ahol az előjegyzett jegyek is péntek délig átvethetők. A Tarka Színpad igazgatósága tagjai sorába szerződött *Feragó Ödönt*, a temesvári színház volt komikusát, akit a fővárosi közönség a budai színházról előnyösen ismer.

**** Műsorváltozás a Magyar Színházban.** *Dalnoi Viktor*nak a Magyar Színház jeles baritonistájának gyöngéldékeése folytat a heti műsor megváltozik, amennyiben a *Vestaszűz* szerdán hirdett előadása elmarad s így kedden, szerdán és csütörtöknön a kasszadarabnak bizonyult *Sivákot* kerül színe, amelyben Rudi von Muggenheim hadnagy szerepét szintén *Almási Iza* fogja játszani.

**** Premier az Urániaiban.** Csütörtöknön, e hó 14-én lesz a bemutató-előadása Körösi Henrik és Stojanovits Jenő darabának, a Magyar Lant-nak, amely a magyar zene és költészet fejlődését mutatja be 1100-tól 1849-ig. A Magyar Lant előadásaira az Uránia-Színház igazgatósága külön éneklart és magán-énekeseket szerződített a zenekart pedig megerősítette. A címbalomszt *Pintér Pál*, a hírnevűs címbalomszínház fogja játszani a *Czinka Panna*-nótát pedig egy bájos fiatal cigányleány adja elő. A rendkívüli előkészületek miatt az Uránia-Színház szerdán, 13-án este nem tart előadást.

**** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** Stojanovits Jenő rég nem hallott dalmítva, a *Ninón* kerül színe ma este a nagy, kir. Operaházban. A Telefon Hírmondó összes állomásán keresztül teljes egészében hallható lesz a mai előadás, valamint az utána színe kerülő *Babatonör* balett zenéje is, melyet szintén közvetíteni fog a Hírmondó az előfizetők szórakoztatására. Az operaelőadás után a rendezési

felőlvásás következik, melynek keretében az est folyamán érkeztet legújabb híreit olvastatja fel a beszélőújság, majd annak végetével még 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Emke- és az Elite-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

MŰVESZET.

□ **A tölí tárlat.** A tölí kiállítás anyaga már teljesen el van rendezve a városi galériai múcsarnokban. A tárlat összesen 154 magyar művész 563 művel vesz részt. Dr. *Wlassics Gyula*, vallás- és közoktatásiügyi miniszter a kiállítást csütörtöknön, november 14-én délután 5 órakor személyesen fogja megnyitni. A megnyitás napján este 6 óratól 11-ig zeneestély is lesz a múcsarnok szobortermében, mely alkalommal a belépődíj — úgy mint a megnyitás napján egész nap — két korona lesz. Külön meghívásban bizárolag a kiállító művészek és a Magyar Képzőművészek Egyesülete tagjai részesülnek. A kiállítás képes tárgymutatója, melyben ezután is a tárlat negyvenyolc kiváló alkotása lesz reprodukálva, már sajtó alatt van és minden valószínűség szerint már a megnyitás napján készen lesz és darabként 60 fillérért lesz kapható. A rendez — egy korona — belépődíj mellett a tárlat pénteken, november 15-ikén nyílik meg a nagyközönség számára. A tölí tárlattal egyidejűleg megnyílik a múcsarnok egyik termében a karácsony-újví kiállítás is, melyen legelőbb 3.0 korona értékű művek állíthatók ki és a vételár lefizetése után onnan azonnal elvihetők.

□ **A szegedi árvíz képe.** Szeged városa az ezredévi ünnep alkalmából megrendelte *Vágó Pálnál*, az ismert festőművésznél a szegedi nagy árvíz képét. *Vágó* négy esztendeig dolgozott az óriási festményen, mely azt a történeti jelenetet örökíti meg, amikor a király megjelenik az árvíz által elpusztított városban és ott a romokban kimondja az emlékezetes szavakat: „Szeged szebb lesz, mint volt.” A király kíséretében van *Tisza Kálmán* akkori miniszterelnök és a közelet számos ismert alakja, valamint több szegedi előkelőség. *Vágó* a szegedi kulturpalotában most fejezte be a képet, melyet tegnap *László György* szegedi orsz. képviselő meghívására megtekintett dr. K. *Lippich* Elek közoktatásiügyi miniszteri osztálytanácsos. A kitűnően sikerült képet az országos képzőművészeti tanács veszi át a város számára. Szeged városa a képet közszemlére fogja állítani és csak azután helyezi el a városháza dísztermében.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Magyar Tudományos Akadémia II.** (társadalom- és történetudományi) osztálya ma délután *Pauler Gyula* elnöklésével ülést tartott, melyen *Fraknói Vilmos* bemutatja *Szent László levele a monte-casini apáthoz* című értekezését.

Ez az egyetlen magánlevél, amely a XI. századból, *Szent László* királytól ránk maradt. A levélben, melynek hű másolatát az előadó bemutatja a király arra kéri az apátot, hogy szertestársai közül küldjön néhány Magyarországra. Említés történik egyúttal a levélben arról is, hogy *Szent László* király Sziáviót már eloglialta. Ebből a kijelentésből kiindulva, az előadó főképpen azt iparkodik megállapítani, hogy mikor s területileg mily arányban foglalta el *László* király Sziáviót s a levélből azt következteti, hogy *László* Zaráig terjeszkedett foglalásával. Nem nevezti ugyan magát a levélben Horvát- és Dalmátországi királynak, de valószínűleg csak azért nem, mert ehez még nem bírta a pápa jóváhagyását. Megkapó a levélben a keresztény alázatosságának megnyilatkozása abban a részében, ahol a király bűnos embernek valja magát, mert a kormányzás közben nem bírja kiterülni a vételes eslekedeteket.

Fayer László levelező tag azután bemutatta azt a dolgozatát, melyet az 1843-iki büntetőjogi javaslatok anyaggyűjtésének negyedik kötetéhez bevezetésképp írt. A dolgozatban a kinváltatás és a háálbüntetés elleni küzdelem tárgyalja érdekesen és gazdag tudással. Végül *Asóth János* tartotta meg értekezését az óslakok hatásáról a bosnyák faj fejlődésére. Az anthropologiai és ethnografiai adatokban bővelkedő előadást is tetszéssel fogadták.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Mémók és Építész-Egyletben) ma este *Bresztovszky Béla* mémók tartott előadást a mennyezet-szerkezetek próbaterheléséről. Bár a kérdés igen speciális műszaki kérdés, de végeredményében a mindennapi élettel szorosán összefügg. Szobánk-nak nemcsak a sokat emlegett négy fala van meg, hanem a mennyezete is, amely alatt és amely fölött egész életünk lezajszódik. Ennek szilárdsága tehát életünk biztonságára nézve szerzőit fontos. Mai nap már igen sokféle ilyen szerkezet van, amelyeket az általánosan ismert régi téglablomzatok és isagerendás mennyezetek helyett alkalmazni szokás és amelyeket — éppen új voltuk miatt — teherbíráskúra nézve előzetesen ki kell próbálni. Az előadó mai nagy tetszéssel fogadott előadásában azokat a módokat mutatta be, amelyekkel a külföldi külön-

böző államaiban ezek a próbaterhelések történnek. Fejegyette az eljárások hátrányait és éies kritika tárgyává tette azt a leüteltséget, amelyvel ezt az országos jelentőségű kérdést tekinteni szokták *Jövő* hétón *Bresztovszky* a budapesti mennyezetépítkezésről tart előadást.

VIDÉK.

— (Az Almássy-párt veresége Jászberényben.) *Jászberényből* jelentik: A megyei törvényhatósági bizottsági tagok választásán az egész vonalon az Apponyi-párt jelöltjei győztek 810 szavazattal az Almássy-pártiak 131 szavazata ellenében. Az Almássy-párt több jelöltjei, a polgármester, a polgármester-helyettes és a tisztí ügyész mind elbuktak.

— (Zágrabvármegye) mai közgyűlésén bucsuzott *Kovácsics István*, a nyugalomba vonult főispán a vármegye közönségétől. *Vukmanics* kostelincsei plébános és *Fodróczy Márkus* méltatták a bucsuzó főispán érdemeit, mire a közgyűlés jegyzőkönyvében adott kifejezést hájának. Azután *Forko* samobini plébános azt indítványozta, intézzenek leiratot a tartománygyűléshez, hogy illetékes helyen szőlőjének töl a magyar- és iranciaszövegű postautalványok ellen és követelék a horvátiszövegű postautalványok behozatalát. Az elnök főispán azzal a megokolással utasította vissza az indítványt, hogy ez nem tartozik a vármegye hatáskörébe.

SPORT.

* **Football.** A nagy matchel, mely hivatva volt eldönteni, hogy a legjobb osztrák és a legjobb magyar csapat közül melyik a babér, ugy a magyar, mint a prágai sportközönség osztatlan érdeklődése mellett ma küzdötték meg Prágában az *Athletik Sport Klub Slavia* pályáján. A *Budapesti Torna Klub* legjobb összeállítású csapata, mely csak a múlt héten nyerte el nagy fölényvel összes magyar bajtársai elől a bajnokságot, mintegy száztaggal, egész nézőközönséggel vonult fel Prágába, hogy hazai legjobb csapatunk győzelmében győző örködjék. De sajnos, velünk együtt csalódott. Az eredmény 4:1 lett a Slavia javára. — A magyar bajnoki csapat és így a hazai football-sport tehát határozott vereséget szenvedett és ha a papír ormát vesszük irányadóul, haladás helyett visszaesést kell konstátálnunk, mert a tavaszi küzdelemben csak 3:2 eredményt tudtak a csehek felmutatni. — Végeredményképp az angolok vendégszereplése nagy hatással volt hazai football-sportunk fejlődésére. de a tanulékony csehek e tekintetben is könnyebb telogásoknak bizonyultak. Ugyancsak ma ment végbe a II. oszt. bajnoki mérkőzés a *Magyar Uszó Egylet* és a *Budapesti Athletikai Klub* első csapatai között, mely 3:0 eredménnyel végződött a M. U. E. javára.

* **Postagalambverseny.** A baromtikiallítás területén *Parthay Géza* igazgató ma igen szépszámmú közönség előtt tartott előadást a postagalamb-tenyésztés előjáról és a postagalamb-versenyek technikájáról. Az előadás a közönség körében ott volt *Rohonyi György* altábornagy és *Szalay Imre* miniszteri tanácsos, a Nemzeti Múzeum igazgatója is, kik a legnagyobb érdeklődéssel hallgatták azt végig. Az előadást gyakorlati bemutatás követte, mikor mintegy száz postagalamb vitt a kiállítás területéről levelet.

Nyiltér.

Dr. BASCH IMRE

kórházi főorvos bürbeteg-rendelése f. 6. november 1-től u. lakásán.

IV. Kigyó-tér 1. szám. (Király-palota)

(Az e rovat alatt közölteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Városatyák haros.** Heves küzdelem folyik *Kasics Péter* és *Sümei Vilmos* fővárosi bizottsági tagok között. Az ellenségeskedés kezdete az 1900. évi december 6-án tartott fővárosi közgyűlésre vezethető vissza. A fővárosi költségvetést tárgyalták akkor s *Vázsonyi Vilmos* beszélt. Beszédét *Kasics Péter* közbeszólással zavarta meg:

— En tényekkel állok elő, nem pedig politikai hazudásokkal!

Sümei Vilmos erre odakiáltotta *Kasics Péternek*:

— Hallgasson, hiszen maga helyett egy szegény ember ült fogházat!

Kasics rágalmazás miatt följelentést tett *Sümei* ellen a büntetőjárásbíró előtt.

Az első ízben megtartott tárgyaláson *Kasics* több tanu kihallgatását kérte. Ma volt ez ügyben az újabb tárgyalás dr. *Csader* albiró előtt. A beidézett

tanuk közül csak *Márkus József* főpolgármester és *Szebeny Antal* fővárosi bizottsági tag jelent meg.

Márkus főpolgármester előadta, hogy a *Főtávrosi Közlönyből* értesült arról, hogy Kásics csakugyan hasznáta azt a közbeszólást Vázasonyi beszéde alatt, mire Sümegei felett vissza Kásicsnak. Ezért aztán a következő közgyűlésen úgy Kásicsot, mint Sümegeit rendretusította.

Miután dr. *Szebeny* Antalt is kihallgatták, a bíró a tárgyalás folytatását december 2-ára halasztotta.

§§ **Főmlentés.** *Sátoralja-Ujhelyről* táviratozták: A hivatalos hatalommal való visszaéléssel és kivallatással vádolt *Ilésházy Endre* mádi főjegyző ügyében ma fejezték be a főtárgyalást, amelyre 55 tanu volt beidézve. A főtárgyalás nagy érdeklődés mellett folyt le és 3 napig tartott. A törvényszék a vádlottat elmentette. Az ítélet ellen az ügyész fellebbezett.

TÁVIRATOK.

Bécs, november 11. Báró *Fejérvány* és *Wlassics* miniszterek tegnap este ideérkeztek.

Prága, november 11. A városi képviselőtestület mai ülésén *Frusch* dr.-t és *Neubert* mérnököt, akiket kompromisszum utján jelölték polgármesterhelyetteseké választották.

Konstantinápoly, november 11. Az a konfliktus, mely a porta és az itteni olasz követség közt történt, mindössze abból áll, hogy a török hatóság egy olasz embernek a kiadatását követelte, mert az megölt egy albán testőrt. Az olasz konzulátus megtagadta a kiadást.

Az osztrák helyzet.

Bécs, november 11. Politikai körökben azt tartják, hogy a helyzet lényegesen javult. Erre vall az is, hogy a költségvetési bizottságban a csehek hozzájárulásával kompromisszum jött létre s így a költségvetés általános vitájának vége szakad már holnap este.

Bécs, november 11. A képviselőház költségvetési bizottsága folytatta a költségvetés általános vitáját. *Lupul* hábitájtja, hogy a költségvetésben *Bukovina* el van hanyagolva, és kijelenti, hogy a románok megszavazzák a költségvetést és a rendelkezési alapot abban a reményben, hogy a kormány a tartomány legsürgősebb szükségleteinek és a jogos kulturális és nemzetiségi követelményeknek eleget fog tenni. *Fort* rosszalja a költségvetés valóságos deficitjének ellepezését, valamint azt, hogy az általános eszégén, eladás politikai célokra kihasználják; szerinte a *Magyarországgal* való gazdasági viszony nagy áldozatokot ró Ausztriára és a politikai viszonyok szánását csak a mostani tarthatatlan állapotok gyökeres megváltoztatásában látja. *Wolf* kijelenti, hogy a németeknek a német szolidaritás helyreállítás mellett idején állást kell foglalniok a brünni cseh műszaki főiskola kibővítése ellen és melegen a nálja a *szeszmonopóliumot*. *Menger* szintén a szeszmonopólium mellett nyilatkozik. A nyelvrendező elkezdi megszűntetésére nem jelent igaztalanul az csekekkel. A németeket nem illetheti az a szemrehányás, mintha más nemzetek kulturális intézeteinek felállítását elleneznék. A németek kizárda csak az ellen irányul, hogy a csehek előszeretettel német városokba igyekeznek áttenni kulturális intézeteiket. *Kurz* tiltakozik ama szemrehányás ellen, hogy a csehek a posztulátumok politikáját ülik. A vita folytatása holnapra marad.

Prága, november 11. A cseh technika udvarán ma délután a szláv diákok gyűlést tartottak, melyen vagy 500 diák jelent meg. A gyűlésen a cseh műszaki főiskola rektora beszédet mondott, melyben követelte, hogy *Laibachban* szlovén főiskolát és *Brünnben* vagy *Olmützben* cseh egyetemet állítsanak fel. Ellogadtak egy határozati javaslatot, mely elhívja a képviselőház összes szláv klubjait, hassanak oda, hogy a kormány melőbb állítsa fel ezeket az intézeteket, melyeken horvát, szlovén és szerb nyelven tartanak előadásokat. Továbbá felhívja a kormányt, hogy a szláv középiskolai ügyet jobban fejlessze. A határozatot a diákok hat tagú küldöttsége fogja ányújtani a két cseh főiskola rektorainak. A gyűlés befejeztével a résztvevők a város főbb utcáin zárt sorokban sétát rendeztek. A diákok a főportához mentek, onnan a muzeumhoz, ahol a szláv-kiállítás közt szétoszlottak.

Bécs, november 11. A *Slavische Correspondenz* jelenti *Laibachból*: A községtanács határozati javaslatot fogadott el a szlovén egyetem érdekében és küldöttséget választott, amely határozatát Bécsben átadja a minisztereknek.

A francia-török megegyezés.

Konstantinápoly, november 11. Franciaország és Törökország között ismét helyredült a diplomáciai összeköttetés. *Bapst* nagykövetségi ta-

nácsos ma tette meg az első hivatalos látogatást *Tevfik* pasa külügyminiszternél.

Páris, november 11. (Havas.) A francia hajóraj *elhajozta Mitélenet*. A hajóraj egy része *Syra* felé ment, míg a *Gaulois*, *Pothau* és *Charlemagne* hajók először *Phokiót* (*Smyrna* mellett) érintik, hogy szőnet vegyenek fel és azután a hajóraj első részét *Syrába* követik.

Páris, november 11. A Havas-ügynökség jelenti: *Bapst* követségi tanácsos holnap mint *Franciaország konstantinápolyi ügyvivője* meglátogatja *Tevfik* pasa török külügyminisztert is. *Párisban* *Nabi* bej török követségi tanácsos *Munir* bej visszatérteig mint Törökország diplomáciai ügyvivője fog szerepelni.

Roma, november 11. A francia-török konfliktus befejezése után már nincs semmi akadály annak, hogy az olasz hajóraj meglátogassa a török kikötőket. Ez a látogatás a beállott konfliktus miatt halasztódott mostanáig. Az olasz hajóraj, amely *Viktor Emánuel* királytól ajándékot vitt a szultannak, legközelebb eundul *Smyrnába* s onnan *Konstantinápolyba* megy.

Páris, november 11. A Havas-ügynökség jelentése szerint a pápa a vatikáni francia nagykövetnek megelégedést fejezte ki Franciaország-nak a *khádeus patriárkha* elismerése tárgyában való fáradozásáért.

Millerand leszavazása.

Páris, november 11. A képviselőház mai ülésén a kereskedelmi tengerészetre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása során *De Mahy* módosítást indítványozott, amely szerint külföldön épített hajók után szüntessék meg a különféle prémiumokat és az ilyen hajók után egyébként se adjanak semminemű kedvezményt. *Millerand* kereskedelmi miniszter az indítvány ellen nyilatkozott, amelyet azonban 256 szavazattal 235 ellenében mégis elfogadták. Erre a tárgyalást felfüggesztették és az ülés véget ért.

A délafrikai szabadságharc.

Berlin, november 11. *Leyds* transvaali ügyvivő és *Fischer* a boer-bizottság tagja, ideérkezett s tegnap az itteni boer-barátokkal sokáig tanácskozott.

London, november 11. A mai reggeli lapok *Salisbury* beszédéről írva általában elítélik azt az állítást, hogy a délafrikai háborúra vonatkozó kritikák tarthatatlanok. *A Times* azt mondja: Ha egyáltalán szükség volna az éleeseb kritika igazolására, megadja azt a *szokatlan gondatlanság*, amely *Salisbury* beszédében kifejezésre jut. A miniszterelnöknek az az állítása, hogy a kormány nem hanyagolja el kötelességét, nem meríti ki a kérdést. Ez ember kétféleképpen teljesítheti kötelességét. Köszönje meg az ország-nak, hogy csak azt kérdezi, nem játszott-e közre tetterő és éberség helyett erőtlenség. *A Morning Post* azt mondja, hogy *Salisbury* kielégítette volna honfitársait, ha valami bizonyos dologra tudott volna utalni. Beszéde bátorított lett volna, ha egyszerűen okát adhatta volna optimizmusának. *A Daily Mail* szerint ez a beszéd nem tartozik *Salisbury* legszerencsésebb alkotásai közé. Hallgatóinak lelkesedését teljesen lehűtötte.

Brüsszel, november 11. *Salisbury* beszédével szemben *Krüger* kijelenti, hogy mindaddig szó se lehet a háború befejezéséről, amíg a boeroknak teljes függetlenséget nem biztosítanak, mert a boerok nem kének abból az autonómiából, amelyet *Chamberlain* adna nekik. Inkább az utolsó szál emberig kiirtatják magukat, de még a legesekélyebb összekötötésben sem akarnak lenni Angolországgal.

London, november 11. A kártérítési bizottság mai ülésén *Ardagh*, a kormány képviselője bejelentette, hogy a németalföldi kormányossal megegyezés jött létre 37.500 fontnyai általánosság fizetésére nézve, noha egyes kisebb jelentőségű kérdések még nincsenek rendezve.

A hágai egyezmény.

Berlin, november 11. A birodalmi törvénytar közli ma a hágai békekonferencia egyezményét és nyilatkozatait, továbbá az 1899. július 29-én Hágában aláírt egyezmény és nyilatkozatok ratifikálását és az észak-amerikai Egyesült-Államoknak, Romániának és Szerbiának a ratifikáció aláírása alkalmával tett kikötéseit.

A francia bányászok sztrájkja.

Páris, november 11. A sztrájknak egy része attól tart, hogy a bányamunkások szövetségének bizottsága megvalósítja leányezetését s *vasárnapra* kihirdeti a sztrájkot. *A Figaro* arra utal, hogy minden bányászati centrumba nagy csapatokat küldtek és reméli hogy a tett intézkedések csökkenti a tagok azoknak a számát akik az általános sztrájk jelszavát követni fogják. Mindenesetre abnormis állapot, hogy a társadalmi rendnek nincs más oltalma, mint a szurony. Lensből jelenti, hogy *Pas* de *Calais*-megyének már majdnem valamennyi bányáját katonaság szállta meg.

Véres választások Spanyolországban.

Madrid, november 11. A *Liberal* jelenti *Barcelona*-ból: Egy csoport katalonista diák tegnap azzal tün-tetett, hogy három tisztet kifűtült és a közúti vasút kocsiját követkekel dobálta meg. Egy másik tüntető csoport két spanyolul beszélő járó-kelőt bántalmazott. A színházak a községi választásokon uralkodó izgatottság miatt zárva voltak. Az éjjel katalonista és republikánus népgyűlést tartottak.

Madrid, november 11. Az eddig ismert választási eredmények szerint megválasztották az első szocialistát a *madridi községtanácsba*. Néhány embert letartóztattak, mert hamis név alatt szavaztak. *Valencia*-ből és *Saragossából* kisebb rendezéseket jelentenek. Néhány városban a republikánusok és szocialisták gyűztek.

Barcelona, november 11. A községi választásokra a polgári és katonai hatóságok nagyszabású óvintézkedéseket tettek. A polgárorségen kívül lovas-ság és gyalogság van konszignálva.

A kivándorló kongregációk.

Berlin november 11. A Franciaországból kivándorló kongregációk ingó vagyonuk legnagyobb részét *Poscuben* helyezték el s már eddigelő is temérdek lengyel földbirtokot helyeztek jókora. A kongregációknak az a céljuk, hogy a lengveleket segítségükkel a tehertől való megszabadításában s újabb földbirtokot juttassanak lengyelek kezére. A kongregációk bizottságokat alakítanak e tervek keresztül-vitelére s a bizottság minden tagja titoktartásra kötelezi magát 500 márkától 20.000 márkáig terjedő bírság terhe alatt.

Bányabeomlás.

Stassfurt, november 11. *A Stassfurter Tagblatt* szerint ma a második *Lajos-lárna* négy szintre bedőlött és 79 bányászt eltemetett. Estig három halottat és 25 sebesültet hoztak napvilágra. Még 13 bányász hiányzik, a többit megmentették.

A földrendés.

Konstantinápoly, november 11. Erzerumban a földlökések egyre ismétlődnek. Az egész lakosság, az idegen konzulátusok tagjai is sátrakban tanyáznak. A földrendés nagy károkat okozott és néhány ember is odayesztett.

A máltai katasztrófa.

London, november 11. A *Reuter*-ügynökség jelenti *Máltából*: A *Royal Sovereign* hadihajón történt robbanásnál egy tiszt és öt legény életét veszlette, 19 megsebesült. A robbanást annak tulajdonítják, hogy egy bathüvelykes ágyuban a töltevény meggyuladt, mielőtt a zárvázat elzáródott volna. Azt hiszik, hogy a töltevény korábbi kigyuladását egy izzó tűlténydarabka okozta, amely az utolsó lövés után az ágyuban maradt.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 11. A cukor-kartell tagjai ma gyűlést tartottak az idén lejáró cukor-kartell megújítása céljából. Remélhető, hogy a kartell létre is fog jönni. Legközelebb az érdekeltek nagy gyűlésre fognak összejönni.

London, november 11. (*Gabonapiac*.) Az irányzat általában szilárd. Tengeri 3 p.-vel drágább. Angol liszt 6 p.-vel drágább. Vidéki piacok 6 p. 1 sh.-gel drágábbak. Városi liszt 21 sh. 3 p. — 23 sh. *Repeccolaj* 26 sh. Tengeri 25 sh. 6 p. *Behozatal:* zab 50.000 q. Az idő boros.

New York, november 11. (*Terményiárasok*.) (*Zárhat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 7.7/8 (7.7/8). nov.-re 7.40 (7.50). Februára 7.37 (7.46). *New-Orleansban* helyben 7.7/8 (7.7/8). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 8.65 (8.65). Stand white Philadelphában 8.60 (8.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). *Credit Balances* at Oil City 1.31 (1.30). — *Zsir:* Western steam 8.90 (8.90). *Rohe* és *Brothers* 9.15 (9.15). — *Tengeri irányzata* szilárd. Novemberre — (—). — Decemberre 66.7/8 (66.—). — Májusra 66.5/8 (66.7/4). — *Buza* irányzata állandó. *Piros* 6szí helyben 83.1/2 (83.7/4). Novemberre — (—). Decemberre 80.— (79.7/4). márc.-ra — (—). Májusra 81.3/8 (81.3/8). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1.— (1.—). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 6.3/8 (7.1/4). Nov.-re 5.95 (5.90). Februára 5.95 (6.20). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.95 (2.95). — *Cukor:* 3.1/4 (3.1/4). — *On:* 24.65 (24.87). — *Réz:* 16.7/8 (16.7/8). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, nov. 11. (*Terményiárasok*.) (*Zárhat.*) *Buza* irányzata állandó. Nov.-re 72.3/8 (72.3/8). Dec.-re 72.7/8 (73.—). — *Tengeri irányzata* szilárd Nov.-re 69.3/8 (68.3/8). — *Zsir:* Decembebre 8.65 (8.65). — Januára 8.60 (8.60). — *Szaitona* short clear 8.20 (8.15). — *Sertészsuk:* Januára 15.— (14.07). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

TÓ-mese.

Zsombék fenekén, hínár bürtjén,
Ott alszik a mélyen a vizilegény. —
Ott szélbe' se' hallani habhsugost
Csak néha, ijedve, ha zizzen a nád.
Míg fenn van a nap
Nem csobban a hab, —
Oly félve suhan, mert könnyű az álma
Gyöngyházcsiga-héjbul emelt palotába
S megvetve az ágya van ifju szivekből
Megtépett, elkinzott leány-szivekből.

Mert néha sohajta feljön a habbúl
Ejfelbe, vadászni a parton elindul
Szép, ifju alakba bolyong az erdőn,
Van, hogy a faluba, fonóba is eljön
Es hogyha lát
Tűzesszemű lányt,
Megrontja, megejti a viziember
Örvénylő, zivataros szerelemmel,
Es hogyha ölelte, kitépi szívét,
Elhozza, lehozza a mélybe szívet.

De egyszer a parton hogy lopózza megyén,
Ott tilt a kövön a csudaszép idegen,
Szeme acéltükör, a harja fehér,
A könyje omolt, és nem tudta miér',
Mégis kacagott
Es nézte a habot, —
Még futni se' indult, — amíg közel ért,
Elvárta, bevárta a vizilegényt.
Az félve ölelte, — kereste szívet
S nem lelta, seholsé találta szívet.

Oh mondd te, ki vette a szívedet el?
Vagy nem is volt neked soha? Felel!
Hol, merre keressem a szívedet, —
A világ végére is érte megyek!
Szólj, megielem én,
Te szép, te szegény!
Csak jöjj te le hozzám, ott van szív elég,
Mind neked adnám, de maradj, hova mégy?
Es indul a lány, keresni szívet,
A messzehagyottat, az árva szívet. —

Azóta a mélyben, hínár bürtjén,
Gyöngyházpalotában a vizilegény
Nem nyughatik, ah, olyan szörnyű az álma
Gyöngyházcsiga-héjbul emelt palotába.
Feljön a habból,
Sohajta elindul
Es bolygva az erdőn mind szerzte kiált,
Keresi az acélszemű, hokárú lányt,
Mert annak sohase' látta szívet, —
Elvette előtte más a szívet. —

Kafka Margit.

— **Tolsztoj műveinek elterjedtsége.** Egy orosz hírlap érdekes adatokat közöl Tolsztoj műveinek elterjedtségéről. Mindenekelőtt az tűnik ki ezekből az adatokból, hogy a legnépszerűbb francia írók művei nem terjedtek el annyira, mint a Tolsztojé. Érdekes tanulság az is, hogy Tolsztojnak legtöbb kiadást ért műveit a külföldön nem is ismerik. Tolsztoj összes műveinek tízedik orosz kiadása nyolcvanöt példányban fogyott el. A British-Muzeum orosz osztályában 200 német, 150 francia, 120 angol, 80 dán fordítása van meg Tolsztoj munkáinak s ezenkívül néhánynál japán s hindosztáni példány is található. 140.000 példányban keltet el a következő művek: *A sólétség hatalma*. Az első pálinkaíró, *A föltámadás*, *Három halálom*. A legtöbb kiadást érte *A gyermekek első olvasókönyve* és az *Uj abc*, melyekből mintegy 800.000 példány fogyott el.

— **Chamberlain hasonlatai.** Chamberlain ur rendezes avval menti az angol hadviselés szörnyű kegyetlenségét, hogy más nemzetek sem bántak szelidebben az ellenféllel, mint az angolok. Csak nemrégiben is nagy fölháborodást keltett az európai kultúrnépek közt, hogy az angol gyarmatügyi miniszter össze merte hasonlítani a népek hadviselési módját avval az írtó háborúval, melyet most Anglia folytat. Igazságtalan hasonlat az is, mely párhuzamot von a spanyoloknak a németalföldi fölkelők leverésekor tanustott haremódora s az angolok mostani viselkedése közt. Amit az angolok ma Dél-Afrikában elkövetnek, azt a spanyolok még a tizenhatodik században sem tették. Pedig azóta megnövekedett az emberies érzés s a nemzetközi jog is erősen fejlődött.

Parma hercegről még ma is beszélik s minden spanyol iskola olvasókönyvében megtalálható a következő jellemző történet:

Antwerpen ostroma idején a városban egy uri asszony fektűt beteg. Az orvos számártejt rendelt számára. A városban nem volt fejésre alkalmas számár s egy fiatal legényke vállalkozott arra, hogy a város határán túlról hozza be ilyen szamarat. A legény hát be akarta vezetni a szamarat, de a spanyolok elfogták s Parma herceg elé állították. A herceg értesülve arról, hogy a fiu mi járaban van, nagyon kegyesen bánat vele s még meg is jutalmazta. A szamarát hátra pedig mindenféle ételneműt s betegnek való fűnő borokat csomagoltatott.

Ehhez a bánásmodhoz nem igen lehet hasonlítani az angol hadviselési modort.

— **Költészet és próza.** Caragiale, a szellemes román novellista és nagytehetségű vígjátékíró, tekintettel arra a csekély anyagi jutalmazásra, amelyben az irodalmi alkotásoknak hazájában része van, szükségesnek találta, hogy valami szolid egzisztenciát is biztosítson magának. E végből a bukaresti színházterén megalapította a „Gambrinushoz” címzett ven-

déglőt. Amikor az elmúlt csütörtökön telt ház előtt épp Caragiale határos vígjátékát, az „O scrisoare pierduta” (Egy elveszett levél) című darabot adták a bukaresti nemzeti színházban, az óriási közönség viharos lelkesedéssel szólította lámpák elé a kitűnő szerzőt, aki a tapsokra meg is jelent és így szólt a publikumhoz:

— Szívbeli köszönöm önöknek a tapsot, amelylyel darabomat fogadták. A viziontlásra egy negyedóra mulva a „Gambrinus”-ban.

Caragiale ezzel a rögtönzéssel nemcsak nagy derűtlenséget, hanem óriási kasszasikert is aratott. A színházlátogatók ugyanis a meghívásra teljes számban vonultak át előadás után a „Gambrinus”-ba, a melynek tag helyiségeiben a későbbben érkezők már egy gömböstünyű helyet sem találtak.

Egyébként Caragiale nem az egyetlen literátus férfu Romániában, aki az írói működés mellett ráér korcsmáros is lenni. Kollégája a muzzsában, a kiváló kritikus: Gherea Konstantin szintén nem csupán magvas essay-író ismeretes, de nem kisebb mértékben pompás könyvhárjóról is. Övé ugyanis Plojestiben a nagy állomás restauráció.

A költészet, ime, nagyon szépen megfér a prózával — és ne mondja senki, hogy a szellemi munkások Romániában nem nyújtanak elegendő táplálékot.

— **Óriási hajók.** A Great Northern Steam Ship Company hajózási társaság most két gőzöst épített, amelyek hordképesség tekintetében tulszárnyalnak minden eddig létező hajót. Elsősorban tömeggárúk és élő állatok szállítására lesznek berendezve és csak másodsorban a személyszállításra. A déplacement 33.000 tonna lesz, míg a „Deutschland”-é 16.000 és az „Oceanic”-é 17.000. A rakusy 20.000 t. lesz, 4000, illetve 3000 tonnánál több mint az említett két hajóé. Az új hajók hossza 192 méter, szélességük 22 m., magasságuk 16-70 méter a víz színe fölött. Mindegyik hajón két triplex expanzíós gép lesz 16 kazánal és négy főárboccal. A menetssebesség 14 fonal. A hajókön bánya- és kohó-termékeket, élő állatokat, műtát stb. fognak szállítani, ezenkívül élér mind-egyiken 200 I. oszt., 100 II. oszt., III. oszt. 100 fedélzeti utas és 200 főnyi legénység. A rengeteg hajókat 1902. március havában bocsátják vízre. A danzigi Sobichau-gyárban most új hadihajót építenek, melyet a császár május 25-én rendeltetelt meg és amelynek 1904-re kell elkészülnie. Ez a hajó 24.860.000 márkába fog kerülni, míg a „Kaiser Barbarossa” csak 19.900.000 márkába, a „Wettin” 22.860.000 márkába került. A költségtöbbletet a 17. és 28. centiméteres gyorstűzelő ágyuk okozzák.

— **Ezerháromszáz szabadsalom.** A legtöbb pátense jelenleg az amerikai Thompson-Houston nevé villamosgyár-társulatnak van, mely 1800 szabadal-

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(31)

A fiatal Aksak pirulva, mint a szülány, szinte odaborult a herceg elé.

— Engedd meg, hogy oldaladon lelhessem halálomat!

Meghatva állott ott a kiewi vajda és nézte, hogy sorra járja, megöleli őket a herceg és köszönő szokat mond. Féketlen lelkesedés ragadta magával a vén és fiatal harcsokat. Szikrázótt a szemök, kezök türelmetlenül, fenyegetőleg csörrentette meg szabályjukat.

— Veletek éitem, veletek is halok! szólt a herceg.

A tiszték pedig így kiáltoztak:
— Győzni fogunk! Rajta, menjünk Krsyvos ellen! Aki cserben akar hagyni, hát csak pusztuljon mellőlünk. Az ő segítségök nélküli is győznék! Nem akarunk velök egy halált halni, de a dicsőségünkben sem akarunk nekik részt adni.

— Most pihenünk előbb, mondotta a herceg, hogy új erőre kapjunk. Három hónap óta nem kerültünk ki a nyeregéből, testünket elgyöngítette a sok viszontagság. Lovaink kidőttek, mezteláb jár a gyalogságunk. Menjünk tehát Starasba, ott kipihenjük magunkat, talán lesznek, akik hozzánk csatlakoznak s azután ujult erővel megyünk a tüzebe!

— Mikor indulunk fenség? kérdezte az öreg Sacwilichowski.

— Nyomban, öreg pajtás! felelte a herceg, s azután a vajdához fordult:

— Te merre veszed utadat?
— Egyelőre Glinjaniba megyek, ahol, úgy hallom, a csapataink gyülekeznek.

— Elkísérünk, amig biztosabb vidékre érkeztek.

A vajda nem felelt, de nem volt inyére a dolog. Elszakadt a hercegtől és a herceg mégis kíséri őt? Csak azért, hogy megvédje?

Volt-e valami titkos célja? Ezt jelentették-e szavai?

A vajda tűnődött rajta kis ideig, s végül is az utóbbira gondolt, mert a tiszték gyanakodva, bosszusan, kihívóan tekintettek reá. Más, kevésbé fegyelmezett táborban már ki is tört volna nyíltan a méltatlanokodás. Meghajlott tehát és szótlanul távozott.

A tiszték is követték, mindenik csapatához sietett, hogy az indulásra fölkészüljenek. Csak Skretuski maradt a hercegnél, aki szomoruan kérdezte:

— Miféle katonák vannak a két kapitány csapatában?

— Hasonló jókat aligha találnd másutt. A dragonyosok német módra verekszenek, a gyalogosok a harmincéves háborút végigküzdöttek sorából kerültek ki. Olyanok, mint a római triariusok.

— Sokan vannak?

— Két ezredre osztva háromezer ember.

— Mit nem tudnék a segítségökkel megcselekedni!

Arán fájdalom tükröződött, aztán így beszélt:

— Rosszul választották meg a fővezéreket, nagyon rosszul. Ostorog csak úgy tudna háborút viselni, ha latin szónoklatokkal, meg böbeszűdséggel harcolhatna. Koniecpolski, aki nekem sógorom, derék, harci hagyományokban meggyarapodott családból származik, de fiatal és tapasztalatlan. Saslavski a legrosszabb közöttük. Régen ismerem már. Kis bátorságu és győngye szellemű ember. Elaludni tud a legnagyobb csatazajban is, de verekedni nem. Nem az irigység adja ezeket a szájamba, de az aggodás, amiértthogy éppen e rettenetes időkben tessik a hatalmat tehetetlen emberek kezébe. Oh uram, vedd el tőlünk e

keserű poharat. Mi lesz hazánkból? Ha csak gondolkodom is róla, hívom a halált, mert fáradt vagyok már és mondom néked, nem soká járom már ezt a földgolyót. A lelmem sóvárog ugyan a harcok után, de a testem ereje fogytán van.

— Kimélned kellene az egészségedet, uram. Az életed drága mindannyiunknak.

— A mi drága hazánk aligha másként nem itél felőle, mert különben nem így bánt volna velem. Mellőztek s most a kardot is kicsavarják a kezemből!

— Ha az Isten úgy akarja, Károly herceg püspöki pásztorbotjából korona lesz s ő majd tudja akkor, hogy kit jutalmazzon, kit büntessen.

— Addig is a magam utján járok!

A herceg nem gondolt arra, hogy ő is, éppen úgy, mint a többi kis király, külön politikát csinál. De ha észreveszi is magát, akkor sem tért volna le utjáról, mert meg akarta menteni a köztársaság becületét. Most sokáig hallgatagon állott, végre nyeresítésbe kezdtek künn a lovak és megharsantak a trombiták. Indulásra készen állottak a csapatok. A zaj fölriaszította a herceget álmodozásából, aki megrázta a fejét, mintha minden borus gondolatot ki akarna űzni belőle és közömbösen kérdezte Skretuskitól:

— Békés volt az utad?

— A msynski erdőkbén egy csomó parasztra bukkantam. Lehettek kétszázán, szétvertem őket.

— Jól tette. Hát foglyokat ejtettél-e?

— Ejtettem, de...

— Leöltetted őket?

— Nem, hercegem. Szabadon bocsátottam őket.

A herceg elképpedt s összeráncolta a homlokát.

— Mit hallok? Hát márte is a békepártihoz szitasz? Mit jelentens ez?

(Folytatása következik.)

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde a medió-balasztással foglalatosságot, mely tekintettel a kismérvű engagementokra, gyors, sima és csaknem változatlan díjtételek mellett nyert elintézését.

A forgalom igen alárendelt, a változások igen csekélyek voltak.

A déli tőzsde kezdetben gyenge, később fedezésekre, főleg internacionális értékekben szilárdabb lett s tartottan zárult.

A helyi piac üzteltelen, valuták és ércváltók változatlanok voltak.

Az előtőzsde: csendes. Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 617.—617.50. Államvasuti részvény 619.50—620.—korona.

A déli tőzsde: javult. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 631.—632.—. Osztrák hitelrészvény 617.—620.—. Államvasutak 619.—619.75 korona.

Forgalomból került továbbá: Hazai takarékpénztár 161.50—162.—. Saigótarjáni 528.—530.—. Városi vasut 277.—278.—korona.

Utótőzsde: A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 619.50. Magyar hitelrészvény 632.—. Leszámlító 409.—. Rimamurányi vasmű 406.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 630.—. Kőzuti vasut 555.—. Villamos vasut 217.—korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő árúfyamatokat állapította meg:

Jegyzetek: heremag: lucerna magyar 41.—48.—korona. vörös aprószemű 39.—43.—korona. vörös erdélyi — korona. vörös bántási — korona. közepszemű 45.—47.—korona. nagyszemű 48.—62.—korona. Disznósír: budapesti 49.50—50.—korona. vidéki — korona. Tűbálszalonna: légszántott vidéki — korona. városi 4 darabos 43.—43.50. korona. 3 darabos 44.50—45.—korona. tisztó — korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 14.50—15.—korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 15.50—16.—korona. 85 darabos 16.5—16.75 korona. aronai szálításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—16.—korona. 100 darabos 16.50—16.—korona. 85 darabos 16.—16.25 korona. Szilva: slavoivai — korona. szerbiai 17.—17.50 korona. azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, november 11. (A Budapesti Napló telefonjelentése) Ma az irányzat szilárdabb lett noha külföldről e részben nem jelentek kezdeményezés, mert kivétel nélkül bágyadtak voltak a külföldi tőzsdék. Buza iránt csak csekély érdeklődés mutatkozott, ugyiszinten rozs és tengeri iránt is Buza és tengeri l. rozs 2 fillérrel emelkedett. Előtérben ma zab állott s e cikkben jó vásárlási kedv mellett aránylag sűrűn fordultak elő kötések s végül 7 fillérnyi emelkedés mutatkozott.

Kötettek buza tavaszra 8.92—8.88—8.90, rozs tavaszra 7.66—7.63, zab tavaszra 7.76—7.80 tengeri május—júniusra 5.81—5.80, repce jantár—februárra 13.75—14.—, augusztus—szeptemberre 12.20—12.30 korona.

Zárlatkor maradtak: buza tavaszra 8.94, rozs tavaszra 7.70, zab tavaszra 7.50—7.55, tengeri május—júniusra 5.84 1/2 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde általában üzleti csendesség mellett indult. A forgalom teljesen szűnelt, Ez a tartózkodó hangulat az előtőzsde végéig megmaradt.

A déli tőzsde nag: on tartózkodó és nagyobbbrészit változatlan hangulat mellett fojtt le.

Zárlat csendes forgalom mellett tartott.

Bécs, november 11. (Magyar értekek zárlata.) 4%os aranyárakék 118.00. liza és szegedi kölcsön sorsjegy 144.25. Magyar vasuti kölcsön ezúttal —. Magyar keleti vasuti állam: kötvény 118.75. Magyar eszmáitók- és pénzváltóbank 408.—. Rimamurányi vasműrészvény 408.—. Magyar koronajárakék 92.—. 4%os Magyar földheerm. kötvény 92.90. Magyar hitelbank részvény 632.—. Magyar nyremény kölcsön sorsjegy 178.—. Kassa—oderbergi vasuti részvény 350.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 1680.—

Bécs, november 11. (Osztrák értékek zárlata.) 4%os papírjárakék 98.75. 4%os osztr. aranyárakék 118.50. 1860-os sorsjegy 130.50. Osztrák hitelsorsjegy 401.50. Angol-osztrák bank 250.—. Bécsi bankgyűlési 417.50. Osztrák-magyar bank 1602.—. Déli vasut 63.—. Dunagőzhajózási részvény 752.—. Dobányrészvény 274.—. Császári és királyi arany 113.2. Német bankváltók 117.20. 4%os osztr. járakék 98.55. Osztrák koronajárakék 95.50. 1864-iki sorsjegy 218.—. Osztrák hitelintézet részvény 619.75. Unionbank 512.—. Osztrák Länderbank 392.—. Osztrák-magyar államvasut —. Elhavólgy: vasut 467.—. Alpeia bányarészvény 343.—. 20 bank. arany 19.55. Londoni váltóár 229.20. Bécsi áramvasut Litt B. 239.—. Bécsi áramvasut Litt A. 244.—. Lipót kobó —. Az irányzat szilárd.

Bécs, november 11. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délivámi magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 620.—. Magyar hitelrészvény 632.—. Angol-Osztrák bank 250.50. Bécs: bankgyűlést 418.—. Union bank 512.—. Länderbank 392.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 620.—. Déli vasut 63.50.

Elhavólgy vasut 466.—. Északnyugati vasut részvény 461.—. Dobányrészvény 275.—. Rimamurányi vasmű 408.50. Alpeia bányarészvény 243.50. Máius: járakék 98.75 Magyar korona járakék 93.—. Lőrök sorsjegy 94.—. Német birodalmi márka 117.23—27. Napoleon d'or 19.04.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 11. (Lorincz tudósítás.) A mai tőzsdet forgalomban a szombati tőzsde nyomán szilárdabb volt az irányzat, amelynek alapja az a felfogás volt, hogy inkább a közgazdasági helyzet javulására, mint rosszabbodására van kilátás. A bank- és iparértékekben mutatkozó vevőkévd következtében Diskonto-kommandit, Deutsche Bank- és Handelsgesellschaft-részvények több mint másfél százalékkal, bányarértékek 2 százalékkal emelkedtek. Kőszénártekekre is kedvezőnek hatnak a francia bányászok mozgalmáról szóló hírek. A többi értékpapir csendes volt. Magánamatál 27/90.

Berlin, november 11. (Lorincz 4%os papírjárakék —. 4%os osztrák aranyárakék —. Elhavólgyi vasut 98.—. Magyar koronajárakék 93.90. Osztrák-magyar államvasut 133.10. Kassa—oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.10. Alpeia bányarészvény —. Disconto-kommandit 172.50. Általános vállamossági Edison 177.25. Gelsenkircheni 161.—. Laura-kobó 178.60. 4%os osztr. járakék 98.75. 4%os magyar aranyárakék 99.75. Osztrák hitelrészvény 195.25. Déli vasut 16.25. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.30. 4%os új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járakék 99.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust —. Harpeni 157.20. Az irányzat szilárd.

Berlin, november 11. (A L'opaceti Napló tudósítójának zárlata.) Esti forgalom: 4%os magyar aranyárakék 99.70. Magyar koronajárakék 93.90. Osztrák hitelrészvény 195.40. Osztrák-magyar államvasut 133.10. Déli vasut 16.25. Északnyugati vasut 216.30. Elhavólgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Páris, november 11. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4%os osztrák aranyárakék 100.75 Osztrák Länderbank —. 3%os francia járakék 100.82. Ottomobank 618.—. 3%os francia járakék 101.10. A pesi bányarészvény —. Déli vasut 88.50. 4%os magyar aranyárakék 101.65. Páris: bankrészvény 978.—. Olasz járakék 99.77. Francia törleszt. járakék 99.65. Osztrák földhitelintézet részvény —. Lőrök dohányrészvény 297.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, november 11. (Zárlat.) 4%os papírjárakék 99.—. 4%os osztrák aranyárakék 101.10. Magyar koronajárakék 94.—. Osztrák-magyar bank 116.50. Déli vasut 16.10. Elhavólgyi vasut —. Londoni váltóár 264.05. Bécsi bankgyűléslet 106.—. Villamos részvény —. 3%os magyar aranykölcsön 83.50. 4%os osztr. járakék 98.90. 4%os magyar aranyárakék 99.75. Osztrák hitelrészvény 195.10. Osztrák-magyar államvasut 133.10. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 85.33. Páris: váltóár 812.66. Uno bank —. Alpeia bányarészvény 171.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 11. (A Budapesti Napló tudósítójának zárlata.) Aróvamosok január. Esti forgalom: Osztrák hitelrészvény 195.20. Német bank 163.30. Disconto 172.60. Berlii kereskedelmi bank 101.80. Gelsenkircheni 161.25. Harpeni 157.90. Laura-kobó —. Olasz járakék —. Csendes.

Hamburg, november 11. (Zárlat.) 4%os osztr. járakék 98.60. 1860. sorsjegy 139.40. Déli vasut 16.25. 4%os osztrák aranyárakék 101.—. Osztrák hitelrészvény 195.25. Osztrák-magyar államvasut 132.75. Olasz járakék 98.85. 4%os Magyar aranyárakék 99.40. Az irányzat tartott.

Budapest-külföldi ártéskersekedelemi csarnok jelentése.

November 11. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Húsot értékesítők: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehez (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fiatál nehez páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 92—93 fillérg. Fiatál közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 91—92 fillérg. Fiatál könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. II. Magyar szedett: Nehez (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehez (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredetű (Stachl. Nehez (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehez (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 86—88 fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—82 fillérg.

Sertéséltés-szám 1901. november 9. napján volt készlet 38.813 darab. — 1901. november 10. napján lehatárolt 1399 darab. 1901. november 10. napján elszállításolt 1331 darab. 1901. november 11. napjára maradt készletben 38.831 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

November 11. — Kimerőzések. A király személye körüli miniszter Bethlenfalvi Erős Béla a vezetése alatti minisztertanácsban füzetés-nélküli miniszteri segédtitkár; az igazságügyminiszter Stanola Miklós dévai törvényszéki aljegyzőt a nagyzebeni és Jakubovich Kornél győri járásbírókat aljegyzőt a győri törvényszékhez, továbbá Himly Lajos eszékörtényi járásbírókat aljegyzőt a eszékörtényi kir. járásbíróhoz és Horváth Miklós beregszászi törvényszéki aljegyzőt a beregszászi törvényszékhez jegyzőkké, Nagy Zoltán székesfehérvári törvényszéki joggyakornokot a vadli járásbíróhoz, Szász Károly gyulini törvényszéki joggyakornokot a szegedi törvényszékhez, Beck Adám nagyikindai törvényszéki joggyakornokot a billéi és Csorba Lajos szegedi törvényszéki joggyakornokot a győri járásbíróhoz, dr. Szóbel Dávid gyakorló ügyvédet pedig a beregszászi törvényszékhez aljegyzőkké, a válás- és közoktatási miniszter Bogdy Adorján és Deák Sándor okleveles tanítókat a magyar-vidéki állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Katrics Vilmos okleveles tanítót az ionczai állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Nagy Károly okleveles tanítót a poklostelki állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Cseh Károly tanítót a lazárferdi állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Rosenkranz József okl. tanítót a sumiczai közpisi elemi iskolához rendes tanítvá; a posta, távirat és távfűzési elnökigazgatója Kun Imre, Fazekas István (m.-almási), Miksa Rókus, Hattázi József, Sági József (ezeg-

lédi), Szarvák István, Dick Nándor, Koltay József, Deheleán Athanáz, Györe János, Hugyecz Sámuel, Rácz Sándor (sárandi), Körmendy Lajos és Molnár Benő posta- és távirat-átlasztókké, a pozsonyi itélőtábla elnöke Joo Andor pénzügyi fogalmazógyakornokot ezen itélőtábla területére díjtalan joggyakornokká, a temesvári pénzügyigazgatóság Alexandrovics Mian végzet középiskolai tanultól a verseczi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká, a miskolci pénzügyigazgatóság Greidinger Pált a s.-szentpéteri adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká, a beregszászi törvényszék elnöke Sikos András igazolvánnyal ellátott csendőri kis-kun-balais lakost a beregszászi járásbíróhoz hivatalosolgvá nevezte ki.

Athelyesék. Az igazságügyminiszter dr. Vadasdi Lajos köhalmi kir. járásbírókat aljegyzőt a nagy-kikindai és Magyar Lajos szűcs kir. járásbírókat aljegyzőt a szolnoki kir. törvényszékhez, Porázik József malaczkai kir. járásbírókat aljegyzőt a szolnoki kir. járásbíróhoz, végül Boda Vilmos szegedi kir. törvényszéki és Paddy János szegedi kir. járásbírókat aljegyzőt kölesönöncen, a válás- és közoktatási min. kir. miniszter Balázs Bala lázárferdi állami elemi iskolai tanítót a magyar-pádei állami elemi iskolához, Sámson József hegyesorszi állami elemi iskolai tanítót a győrszegi állami elemi iskolához jelen minőségében, Borkócs János ionczai állami elemi iskolai tanítót a kacsanói állami elemi iskolához jelen minőségében áttételezte.

Pályázatok. A győri tanítóképző-intézetnél igazgatói állás december 18-ig. A eszékörtényi törvényszéki foghatalmú foghatalmú állás 4 hét alatt. — A szepsi erdőhivatalnál adótitói állás 14 nap alatt. — A halmai járásbíróhoz áll román és rutén tolmácsi 4 ás 4 hét alatt. — A nagyvárdi hábaképerden intézeti szülésznői állás december 5-ig. — A ballasagyarmati pénzügyigazgatóságnál ideiglenes állami végrehajtói állás 14 nap alatt. — A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszékénél aljegyzői állás 2 hét alatt. — A szamosújvári járásbírósnál abirói állás 2 hét alatt. — A szilágysenyői járásbírósnál telekijnyói átalakító díjnoki állás 2 hét alatt.

Napirend.

Naptár: Kedd, november 12. Római katolikus: Jozsefát pk. — Protestáns: Jónás. — Görög-orosz: (október 30.) Zenób v. — Zsidó: Kisiev l. R. Ch. — Nap ké: 6 óra 45 perckor. — Nyugszik: 6 óra 9 perckor. — Hold ké: 7 óra 40 perckor reggel. — Nyugszik: 4 óra 58 perckor délután.

A földmiveltési miniszter fogad délután 5 órakor. Nemzeti Múzeum. Régiségár, délelőtt 9 óráti délután 1 óráig. — Többi társi 1 korona belépődíjjal megtekintethők.

Országos képtár zárva. Iparművészeti múzeum nyitva délelőtt 9—1-ig. Technológiai iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Közelkedési múzeum zárva. Kereskedelmi múzeum a városligeti iparcarnokban d. e. 9 óráti d. u. 12-ig.

Az Akademia Goethe-szobája zárva. A Nemzeti Szalon kiállítás d. e. 9 óráti este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Vadászati kiállítás a városligeti fővárosi pavilonban reggel 8 óráti este 8-ig. Belépődíj 60 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óráti 1 óráig. Akademiás könyvtár nyitva délután 3 óráti 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óráti 12 óráig. Az Akademia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig.

Magyar Arsenaleumi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyvtár és keleti miniatúr: V. került Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órát: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítás és kereskedelem-történeli gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben sz. üzletvezetőség arúsításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óráti 12 óráig és délután 3 óráti 6 óráig. A külföldi kereskedelmek szponzi: Eszék-vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest november 11.

A depresszió még a Fehér-tenger felett tartózkodik, a magas légnyomás pedig Franciaország délnyugati részén, meg Erdély és Románia felett helyezkedett el. A hőmérseként Németországban emelkedett; különben a tegnapihoz viszonyítva, lényegesen változatlan nem mutatott. Jelentékeny esők voltak Németországban, Ausztriában, Görög- és Törökországban.

Hazánkban az idő mindenütt derült, száraz és hűvös volt éjjeli fagyokkal; reggelre azonban nyugatról borulás indult meg és északnyugaton kevés csapadék esett.

Küldés: Változó felhőzetű, hűvös idő várható éjjeli fagygyal s legfeljebb az ország északi részén elvívte némi csapadékkal.

Vizálas.

Table with columns for dates (Nov. 9, Nov. 10, Nov. 11) and various locations (Inn, Dana, Morva, Vág, Rába, Dráva, Móra, Szamos, Kraszna, Latorca, Lőrörcsa, Ungar). It lists names and associated numerical values for each entry.

4866. szám 1901.

Árlejtési hirdetmény.

A budyaházi m. kir. erdőhivatal 1902. 1903. és 1904. évi kötélneműszükségletének biztosítása céljából

folyó évi november hó 18-án d. e. 10 órakor a budyaházi m. kir. erdőhivatalnál zárt írásbeli ajánlatok utján nyilvános árlejtés fog tartatni.

Kikiáltási ár a szárazon elkészített csatló- és vontató-köteleknél kilogrammonként 90.4 fillér, a kátrányozott köteleknél kilogrammonként 87.4 fillér.

Versenyezni kívánók felhivatnak, hogy a szállítani kívánt köteleknek mintáját és az ivenként 1 koronás bélyeggel és 1000 (egyezer) korona bánópénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatukat, a melyben számokkal és betűkkel tisztán kiirandó azaz összeg, amelyért a.) a szárazon készített, b.) a kátrányozva készített csatló- és vontató-kötelek kilogrammját a budyaházi erdőhivatali szertárba kikiáltani hajlandók, s amelyben határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árlejtési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti, az árlejtés napjának d. e. 10 órájáig fenti erdőhivatalhoz benyújtás, mert utóajánlatok, valamint minta nélküli ajánlatok semmi szín alatt nem fognak tekintetbe vétetni.

Az árlejtési feltételek a budyaházi m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

CRÈME DE FANCHON
a 3 sziv véd-jeggyel.

Rögtön finomítás és cséplés árán. Legjobb a világban! Ártalmatlan! Zsírmentes!

Elő megvásárolni 2 K. Utánnyomás 2 K. **CRÈME DE FANCHON** Budapest, Rákóczi-utca 4. Vágyva 28. ház. Könyvkereskedés és a frank.

Kapható mindenhol. Raktár: Tótkörúti győztes Budapest.

Uj Petőfi.

Az első szabad képes Petőfi kiadás. Tolszgy, Tull és Neogrady festőművészek 62 rajzával. Minden rajz egy egész oldal foglalt el a három színen. A művészi módon reprodukálva. A két kötetet dr. Eadó Antal rendezte saját alá és látta el jegyzetekkel. A szöveg tökéletes pontosságú. Dr. Ferenczi Zoltán, a legteljesebb és legjobb Petőfi-monográfia szerzője, értékes magvas ábrákkal tri az első kötet elő. A könyv papíra fanyas, írópapír, a nyomás mintáért kiemelendően olvasható. A művészi kötés, a melyet Petőfi dombormívű arcképe díszít, pártját rikkítja. A két kötet ára 10 kor. Kiadja Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert) és. és kir. udv. könyvkereskedés Budapesten, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA
SELYEMÁRUHÁZA
BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

A karácsonyi és ujévi occassio

november 15-én kezdődik s december 31-ig tart. Többek között a következő cikkek kerülnek eladásra:

Liberty mervilleux, tiszta selyem, több mint 300 színnyalatban, méterje 75 kr. Mosóbáronyok, méterje 65 kr. és följebb. Lyon fouldard japon és kínai selyem, méterje 50 kr. és följebb.

Mosóselyem, valódi mosható, 80 cm. széles, méterje 95 kr. és följebb. Taffetas, csikos és kockás, garant. tiszta selyem, méterje 98 kr.

Fekete mintázott selyem, garant. tiszta selyem, méterje 85 kr. és följebb stb. stb.

Az occassioórák minden végen számokban láthatók.

Csakis szabott árak.
Tulhecslés ki van zárva.

Mintákat vidékre készséggel bérmentve küldünk, melyeknek a megtörtént választás után való mulhatlan visszaküldését igen kérjük.

Külön osztály kiválóan előnyös áru maradvékok számára.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA
SELYEMÁRUHÁZA
BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmegelőzőbbén ajánlató

D. R. KAJDACS, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete
IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klótid-palota (Ajtórákos és lift használattal).

A legelőnyösebb és leggyorsabb gyógyító eljárások, legújabbak, legújabbak, bajkórós sobeket, gyphilit, az önfertőztetés utóbjait

Elyengűtő férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkeltett és hatásában páratlan sikert

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**

Által. magánléseket, nőknél fehérlővényt befolyásolást, a legmagasabb bőr-betegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében bekövetkező és emek utókövetkezményekké létező hátság-bajokat gyógyít a legújabb gyógy-mű szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárattal. KÜLÖN VÁRÓTERMEK.
Levelekre díjazatlan azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerokről is gondoskodva lesz.

Női betegségeket,

mint egyáltalában kifolyást és méhbejt fel-tűnő gyorsan gyógyítja az általam előállított Lysoferrin.
Ezen befecskendező por kitűnő hatású bir ittől a női fehérlővény, a nyamachurruztól s az anyaméh-gyulladásig, valamint minden más káros női bajnál. 1 doboz ára 3 korona és egy dupla doboz ára 5 korona.

Erőmegújító-elixír,

hatásában a mai napig új nem ár szer, mindennemű gyengésségi bajoknál, de különösen elgyengült férfiúknél (impotencia) ellen kitűnő szer, valamint vérszegénység, apátér, ideggyengeség, valamint nők magtalanúság, sápadt és énkütelten megőmésnél. Egy kis üveg ára 5 korona és egy dupla üveg 8 korona.

Injectio Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin

Kitűnő szer gonorrhoea kifolyásoknál és húgyvezérgyulladásnál, még ha elavultak is, gyorsan és biztosan gyógyíttatik, már néhány befecskendezés és Capsulae bevétele ele-gendő, hogy a lezerevesztet feljött megújulasson. Egy üveg injectio Lysoferrin 2 korona és egy doboz Capsulae 2 korona. Postai megrendeléseknél gondosan csomagolottnak. — 5 koronán felüli megrendeléseknél csomagolás nem számítatik. Számos felírat van, kiknek fentebbi szerek segítették. Mint egyedül valóidán kapható:

Erős Aladár gyógyszerárban
a Szent Jánoshoz, Nagy-Kikindán 2. sz.

A 13417. számú

„Eljárás zománccfényképek előállítására“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összejelöltést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással
KELEMEN ÉS TÁRSA szabadalmi ügyvivő Iroda Budapesten, Royal-szálloda B.

Vásároljon SZERENCSESZÁMOT

az I. osztályhoz

1/1 sorsj. 12 kor. 1/2 sorsj. 6 kor. 1/4 sorsj. 3 kor. 1/8 sorsj. 1.50 k.

a kiválóan szerencsés főarudában
Bihari Ede

Budapest, Károly-körút 28.
Központi városnéző (a Király-utcával szemben).

Valódi keleti szőnyegek

Perzsa, Indus és Smyrna-minőség rendkívül nagy választékban. Továbbá minden egyébnemű szőnyegek, futószőnyegek, cocom-futók, kezevet-átvetők, angora-kecskebőrök és erdélyi pokrócok.

BUTORSZÖVETEK,

ugymint: szalon-, uri-, ebédlő- és hálószobáknak legújabb styl szerint. Ágy-, asztal-, flanell-, kocs- és utazótakarók, függönyök és portierek minden minőségben és árban.

Papir-kárpitok

a legegészségesebb, valamint a legegyszerűbb kivitelben jutányos árak mellett.

HAAS FÜLÖP és FIAI

gyárosok, m. kir. udvari szállítók.
Főüzlet: Budapest, V., Gizella-tér I. Fióközllet: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca és Ujvilág-utca sarok (Gentrykaszinó-palota).

Veszek

zalogházi cédulát régi arany ezüstárut briliánt és gyémánt árut a legmagasabb árak mellett

FRIED A.
órák és ékszersz. Kerepest-ut 2. szám.

Erzsi néni Szakácskönyvei

a legnépszerűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a székeleművészet egy-egy ágát mutatják ki részletesen és az új szerinti pártatlanul. Állanak a szakácsművészet iradjában. A hal és vadféle készítése című kötet közel 80 recept a legkülönbözőbb halak, nemkülönbözött, tengeri rákok, csigák, békák elkészítéséről. — Ára köve 2 korona.
A térszaki könyve. Fűt és sült térszaki készítéseknél gyakorlati kézikönyve. Tartalmában való térszaki, gombóc-félék, metélek, gánakák és rétesek, pudingok, kockok és kocsonyák, erékek, toriák, test-témények, cukor- és gyümölcs-mázok. — Ára köve 2 kor.
Egyre kell befőzni? A gyümölcsök, üdítők stb. betölti készítésének gyakorlati kézikönyve. — Ára köve 2 korona.
Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) és. és kir. udv. könyvkereskedésben, Budapest, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Minden szövegi iratok... nonpareille betűkből 4 fill. vastagabb betűkből 8 fill.

ARÓ HIRDESEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásuknál a hirdetés számát a kiadóhivatalnál mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket... Breuer nővérek... Engelmann Mór...

S... I. Nem tudom most, melyiket olvassa... IIa elmezyek édes... Dr. B. E.

Frotirozó és maszirozó... KINÁLAT. Angol, francia...

Cimkrát, másolat vagy hármaslív... Két burorozót... Egy...

Az Ó-bor... Az influenza...

Téli loden-sacco... Népies-osztály... Rothberger Jakab...

180 cm. h. óriás Loroly... Valódi Echo-Phono-graph...

Breuer nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Kesztyűs János...

IIa elmezyek édes... Dr. B. E. Kereslet... IZR. tanárjelölt...

Angol, francia... Gynmasiumi... Angol hölgy... Fűszerüzlet...

Egy... Úgyes könyvelő... Gynmaszista... Szép búkkász...

Az Ó-bor... Az influenza... Árverési hirdetmény... Kerekpárok...

Népies-osztály... Rothberger Jakab... Használt férőruhák...

Jambrikovits... Ekestein Bernát... Fischer J. D... Goldberger A. V...

Dr. B. E. Kereslet... IZR. tanárjelölt... Husz gyakorlott...

Gynmasiumi... Angol hölgy... Fűszerüzlet... Mészárszék...

Úgyes könyvelő... Gynmaszista... Szép búkkász... Csinos...

Az Ó-bor... Az influenza... Árverési hirdetmény... Kerekpárok...

Népies-osztály... Rothberger Jakab... Használt férőruhák...

Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezei Antal... Schwarzer József...

Husz gyakorlott... Szakavatott... Fiatal, nos ember... Derékvarró...

Fűszerüzlet... Mészárszék... Tiszta jeles... Felébe...

Szép búkkász... Csinos... Kiadó szoba... Dohányüzletben...

Az Ó-bor... Az influenza... Árverési hirdetmény... Kerekpárok...

Népies-osztály... Rothberger Jakab... Használt férőruhák...

Teczer Gyula... Sikray Samu... Kernerberg Rozália... Nagel Ottó...

Husz gyakorlott... Szakavatott... Fiatal, nos ember... Derékvarró...

Fűszerüzlet... Mészárszék... Tiszta jeles... Felébe...

Szép búkkász... Csinos... Kiadó szoba... Dohányüzletben...

Az Ó-bor... Az influenza... Árverési hirdetmény... Kerekpárok...

Népies-osztály... Rothberger Jakab... Használt férőruhák...

Nemetsek A. J... Rehoney Ilona... Szabó Mór... Sopronyi V...

Husz gyakorlott... Szakavatott... Fiatal, nos ember... Derékvarró...

Fűszerüzlet... Mészárszék... Tiszta jeles... Felébe...

Szép búkkász... Csinos... Kiadó szoba... Dohányüzletben...

Az Ó-bor... Az influenza... Árverési hirdetmény... Kerekpárok...

Népies-osztály... Rothberger Jakab... Használt férőruhák...

Goldgruber Mór... Deutch Mikszánc... Weizenfeld Jakab... Zipser és König...

Husz gyakorlott... Szakavatott... Fiatal, nos ember... Derékvarró...

Fűszerüzlet... Mészárszék... Tiszta jeles... Felébe...

Szép búkkász... Csinos... Kiadó szoba... Dohányüzletben...

Az Ó-bor... Az influenza... Árverési hirdetmény... Kerekpárok...

Népies-osztály... Rothberger Jakab... Használt férőruhák...

Deutch Mikszánc... Weizenfeld Jakab... Zipser és König... Benda József...

Husz gyakorlott... Szakavatott... Fiatal, nos ember... Derékvarró...

Fűszerüzlet... Mészárszék... Tiszta jeles... Felébe...

Szép búkkász... Csinos... Kiadó szoba... Dohányüzletben...

Az Ó-bor... Az influenza... Árverési hirdetmény... Kerekpárok...

Népies-osztály... Rothberger Jakab... Használt férőruhák...

Benda József... Kéző Győző... Kéző Győző... Kéző Győző...

Husz gyakorlott... Szakavatott... Fiatal, nos ember... Derékvarró...

Fűszerüzlet... Mészárszék... Tiszta jeles... Felébe...

Szép búkkász... Csinos... Kiadó szoba... Dohányüzletben...

Az Ó-bor... Az influenza... Árverési hirdetmény... Kerekpárok...

Népies-osztály... Rothberger Jakab... Használt férőruhák...

Kéző Győző... Kéző Győző... Kéző Győző... Kéző Győző...

Husz gyakorlott... Szakavatott... Fiatal, nos ember... Derékvarró...

Fűszerüzlet... Mészárszék... Tiszta jeles... Felébe...

Szép búkkász... Csinos... Kiadó szoba... Dohányüzletben...

Az Ó-bor... Az influenza... Árverési hirdetmény... Kerekpárok...

Népies-osztály... Rothberger Jakab... Használt férőruhák...

DÓCZI M. cipész... Egy téglés ari, 2, 3 és 5 forint... Széküldés naponta...

Csillag Anna... T. Csillag Anna urnőnek!... T. Csillag Anna urnőnek!

A cigány jósóné!... A kártyahúzás és a kártyavetés művészet... T. Csillag Anna urnőnek!

Zalogházból veszek cédulákat... Eladok... T. Csillag Anna urnőnek!

Butor... T. Csillag Anna urnőnek!... T. Csillag Anna urnőnek!

Butor... T. Csillag Anna urnőnek!... T. Csillag Anna urnőnek!